

Nr 50.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 31 mars 1952 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 213, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

4) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

5) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896);

6) förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall;

7) förordning med bestämmelser om begränsning i vissa fall av prelinär skatt; samt

8) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 581) om kvarlåtenskapsskatt.

Rörande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Propositionen grundar sig på 1949 års skatteutrednings betänkande angående den statliga direkta beskattningen (SOU 1951:51) och avser en omläggning i vissa avseenden av fysiska personers beskattning med verkan från och med den 1 januari 1953. I vilken utsträckning önskemålet om en allmän skattesänkning därvid kan förverkligas blir beträffande den statliga inkomstskatten beroende av vilken uttagningsprocent som bestämmes för skatten. Frågan härom lämnas emellertid i detta sammanhang öppen; den kommer att upptagas till prövning i samband med framläggande av propositionen angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1952/53.

Med de ändringar i skatteutredningens förslag som förordas i propositionen kan inkomstbortfallet för staten vid en skattereform av förevarande innehåll beräknas för helt år till omkring 630 miljoner kronor vid en uttagning med 100 procent av den statliga inkomstskattens grundbelopp och till omkring 360 miljoner kronor vid en uttagning med 110 procent av samma grundbelopp.

I propositionen föreslås, att de statliga Ortsavdragen för gifta skattskyldiga skola bestämmas till följande belopp: i Ortsgrupp I 3 360 kronor, i Ortsgrupp II 3 520 kronor, i Ortsgrupp III 3 680 kronor, i Ortsgrupp IV 3 840 kronor och i Ortsgrupp V 4 000 kronor.

Ogift skattskyldig (varmed jämställes änkring, änka eller frånskild), som haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, föreslås skola åtnjuta Ortsavdrag med följande belopp: i Ortsgrupp I 2 520 kronor, i Ortsgrupp II 2 640 kronor, i Ortsgrupp III 2 760 kronor, i Ortsgrupp IV 2 880 kronor och i Ortsgrupp V 3 000 kronor. Om barnet icke stått under den skattskyldiges vårdnad skall nu nämnt Ortsavdrag åtnjutas endast om den skattskyldige icke levtt tillsammans med den som har vårdnaden om barnet.

För ensamstående skattskyldig föreslås, att den nu förekommande reduktionen av det statliga Ortsavdraget vid stigande inkomst skall upphöra att gälla. Ortsavdraget skall alltså enligt förslaget utgå med fast belopp även för ensamstående, nämligen i Ortsgrupp I 1 680 kronor, i Ortsgrupp II 1 760 kronor, i Ortsgrupp III 1 840 kronor, i Ortsgrupp IV 1 920 kronor och i Ortsgrupp V 2 000 kronor.

Beträffande fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser föreslås, att den statliga inkomstskattens grundbelopp skall beräknas enligt två progressiva skiktskalor (s. 65), den ena avsedd för sådana skattskyldiga, vilkas Ortsavdrag beräknas enligt de för gift skattskyldig gällande grunderna, och den andra avsedd för övriga hithörande skattskyldiga. Grundbeloppet skall enligt skalorna beräknas till 12 procent av den beskattningsbara inkomsten så länge denna icke överstiger i den förra skalan 8 000 kronor och i den senare skalan 4 000 kronor. Den högsta skattesatsen är i båda skalorna 65 procent.

Den nuvarande sambeskattningen av äkta makar föreslås alltjämt skola bibehållas. För det beskattningsår, varunder makar ingått äktenskap, skola de dock kommunalt och statligt taxeras såsom av varandra oberoende skattskyldiga. Vid beräkningen av kommunalt och statligt Ortsavdrag föreslås makarna skola tillgodoföras hälften var av det gemensamma Ortsavdraget. I den mån sådant avdrag icke kan utnyttjas av den ena maken skall det tillgodoräknas den andra maken. Vid taxeringen till statlig inkomstskatt skall därefter skatten fördelas mellan makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster, icke såsom för närvarande i förhållande till deras taxerade inkomster.

Det s. k. förvärvsavdraget för gift kvinna med egen inkomst av rörelse

eller av eget arbete föreslås vid taxering till statlig inkomstskatt skola, i den mån inkomsten därtill förslår, utgå med högst 300 kronor eller, om den gifta kvinnan haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, med 300 kronor jämte 10 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 1 000 kronor. Tillika föreslås att gift man, som haft inkomst av jordbruksfastighet eller av rörelse och vars hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, skall, om och i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, vid taxering till statlig inkomstskatt äga rätt till avdrag med 300 kronor. De nu nämnda avdragen må dock för makarna tillsammans icke överstiga 300 respektive 1 000 kronor. Någon ändring i bestämmelserna om gift kvinnas förvärvs-avdrag vid taxering till kommunalskatt föreslås icke.

I propositionen föreslås vidare viss sänkning av den statliga förmögenhetsskatten. I detta avseende förordas dels en höjning av gränsen för skattskyldigheten från nuvarande 30 000 kronor till 50 000 kronor och dels vissa ändringar i skiktsskalan för förmögenhetsskatten (s. 125).

Det föreslås vidare, att bestämmelserna om den s. k. 80-procentspärren, vilka för närvarande ha provisorisk karaktär, skola göras definitiva. I samband härmed föreslås även att den statliga förmögenhetsskatten i viss utsträckning skall kunna tagas i anspråk vid skattereduktionen.

De föreslagna ändringarna beträffande förmögenhetsbeskattningen ha föranlett även en justering av skattepliktsgränsen och skalan för kvarlåtenskapsskatten.

Förslaget om fördelning av ortsavdrag och skatt mellan makar, vilka båda ha inkomst, har givit anledning till vissa ändringar i uppborðsforordningen.

De ovannämnda *författningsförslagen* äro av följande lydelse.

1) Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 52 § 1 mom. och 65 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 ävensom anvisningarna till 46 § punkt 3 och 48 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹ Senaste lydelse av 52 § 1 mom. se 1951:761, av 65 § se 1945:897 samt av anvisningarna till 48 § se 1950:252.

52 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, som i 46 § 1 och 2 mom. medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens skattepliktiga inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst i samma kommun. Underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som uppkommit för endera maken, må avräknas från den andra makens inkomst i samma kommun av förvärvskälla av samma slag. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om sådan del av Ortsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst. Avdrag, som i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det i 50 § 2 mom. andra stycket angivna högsta beloppet.

Skola makarna taxeras i kommuner, tillhörande olika Ortsgrupper, beräknas Ortsavdrag för dem efter den högre Ortsgruppen.

65 §.

Frågan, huruvida — — — före taxeringsåret.

I fråga om skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola de för gift skattskyldig gällande bestämmelserna äga tillämpning först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret.

Har eljest under beskattningsåret ändring inträtt i förhållande, som har betydelse för tillämpning av bestämmelserna angående taxering av gift skattskyldig, skall det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret, vara bestämmande för taxeringen.

Anvisningar

till 46 §.

3. Om en person varit gift eller om gift kvinna levt tillsammans med sin man, bedömes med ledning av föreskrifterna i 65 §.

till 48 §.

Vad i denna paragraf stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall på grund av föreskriften i 68 § tillämpas även å person, som här i riket stadigvarande vistats. Frågan om en person varit gift eller om en gift person levt tillsammans med sin make, liksom ock frågan huruvida skattskyldig haft barn eller icke bedömes med ledning av föreskrifterna i 65 §. Rätt till allmänt barnbidrag anses föreligga från och med den dag barnet fötts eller

rätten eljest inträtt till och med den dag barnet fyllt 16 år eller rätten eljest upphört. Med barn avses jämväl styvbarn ävensom adopterat barn. Avgörande för frågan, huruvida skattskyldig haft husföreståndarinna, är det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om efter-taxering för år 1953 eller tidigare år.

2) Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Härigenom förordnas, att 4 § 2 mom., 8 § 1 mom., 9 §, 10 § 1 mom. och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

4 §.

2 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av rörelse eller av eget arbete, må hon, om och i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor eller, om hon haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, med 300 kronor jämte 10 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 1 000 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har den skattskyldiges hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen, om och i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 300 kronor eller, om den gifta kvinnan haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, 1 000 kronor.

¹ Senaste lydelse av 9 § 2 och 3 mom. se 1951:423, av 9 § 5 mom. se 1951:329 samt av 10 § 1 mom. se 1951:180.

8 §.

1 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt ortsavdrag, vars storlek bestämmes med hänsyn till de ortsgrupper, som angivas i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 3 360 kronor, i ortsgrupp II 3 520 kronor, i ortsgrupp III 3 680 kronor, i ortsgrupp IV 3 840 kronor och i ortsgrupp V 4 000 kronor.

Skattskyldig, som — — — stycke sägs.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom annan ogift skattskyldig än som avses i nästföregående stycke, äger, därest han haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, som stått under hans vårdnad och för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 2 520 kronor, i ortsgrupp II 2 640 kronor, i ortsgrupp III 2 760 kronor, i ortsgrupp IV 2 880 kronor och i ortsgrupp V 3 000 kronor. Har skattskyldig som nyss nämnts haft barn, för vilket allmänt barnbidrag utgått men vilket icke stått under hans vårdnad, äger han, därest han helt eller delvis underhållit barnet, likaledes åtnjuta ortsavdrag efter vad i detta stycke sägs, dock endast om den skattskyldige icke levt tillsammans med den som har vårdnaden om barnet.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 1 680 kronor, i ortsgrupp II 1 760 kronor, i ortsgrupp III 1 840 kronor, i ortsgrupp IV 1 920 kronor och i ortsgrupp V 2 000 kronor.

9 §.

1 mom. Skattskyldigs *beskattningsbara inkomst* skall, med iakttagande av vad nedan i 11 § stadgas, fastställas enligt de i 2 och 3 mom. angivna grunder.

2 mom. För skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten minskad med statligt ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs — — — 3 000 kronor.

Vad härefter — — — beskattningsbar inkomst.

3 mom. För annan skattskyldig än som i 2 mom. avses utgör den taxerade inkomsten tillika beskattningsbar inkomst.

4 mom. Skatteplikt till statlig inkomstskatt inträder

för fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 20 kronor;

för annan skattskyldig: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 100 kronor.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter ortsavdrag med belopp som beräknats enligt 8 § 1 mom. andra stycket och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 8 000 kronor: 12 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

8 000 men icke	10 000 kr.:	960 kr. för	8 000 kr. och	16 %	av återstoden;
10 000 » »	12 000 » :	1 280 » »	10 000 » »	20 %	» » ;
12 000 » »	16 000 » :	1 680 » »	12 000 » »	25 %	» » ;
16 000 » »	20 000 » :	2 680 » »	16 000 » »	30 %	» » ;
20 000 » »	30 000 » :	3 880 » »	20 000 » »	35 %	» » ;
30 000 » »	40 000 » :	7 380 » »	30 000 » »	40 %	» » ;
40 000 » »	60 000 » :	11 380 » »	40 000 » »	45 %	» » ;
60 000 » »	100 000 » :	20 380 » »	60 000 » »	50 %	» » ;
100 000 » »	150 000 » :	40 380 » »	100 000 » »	55 %	» » ;
150 000 » »	200 000 » :	67 880 » »	150 000 » »	60 %	» » ;
200 000 kr.		97 880 » »	200 000 » »	65 %	» » .

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 12 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

4 000 men icke	6 000 kr.:	480 kr. för	4 000 kr. och	16 %	av återstoden;
6 000 » »	8 000 » :	800 » »	6 000 » »	20 %	» » ;
8 000 » »	10 000 » :	1 200 » »	8 000 » »	24 %	» » ;
10 000 » »	12 000 » :	1 680 » »	10 000 » »	27 %	» » ;
12 000 » »	16 000 » :	2 220 » »	12 000 » »	30 %	» » ;
16 000 » »	20 000 » :	3 420 » »	16 000 » »	34 %	» » ;
20 000 » »	30 000 » :	4 780 » »	20 000 » »	38 %	» » ;
30 000 » »	40 000 » :	8 580 » »	30 000 » »	42 %	» » ;
40 000 » »	60 000 » :	12 780 » »	40 000 » »	46 %	» » ;
60 000 » »	100 000 » :	21 980 » »	60 000 » »	50 %	» » ;
100 000 » »	150 000 » :	41 980 » »	100 000 » »	55 %	» » ;
150 000 » »	200 000 » :	69 480 » »	150 000 » »	60 %	» » ;
200 000 kr.		99 480 » »	200 000 » »	65 %	» » .

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 65 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

11 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, varom i 4 § 1 mom. förmåles, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 8 § 1 mom. andra stycket sägs, dock att, om sådan del av ortsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst. Avdrag, som i 9 § 2 mom. andra stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det i nämnda stycke angivna högsta beloppet. Skatten beräknas å det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster.

Skola makarna taxeras i kommuner, tillhörande olika ortsgrupper, beräknas ortsavdrag för dem efter den högre ortgruppen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

3) Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 1 §, 8 §, 10 §, 11 § 1 mom. och 12 § förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

1 §.

Till staten — — — givna bestämmelser.

Angående taxeringsmyndigheter — — — i taxeringsförordningen.

Vid taxeringen till förmögenhetsskatt skola bestämmelserna i 3 §, 4 § tredje stycket, 64 § 2 mom. och 65 § kommunalskattelagen äga motsvarande tillämpning. I den mån bestämmelserna i kommunalskattelagen eller i denna förordning meddelade, med stadganden i kommunalskattelagen likartade

bestämmelser äga tillämpning vid taxeringen till förmögenhetsskatt, skola likaledes anvisningarna till kommunalskattelagen i motsvarande delar lända till efterrättelse.

8 §.

Har skattskyldig hemmavarande barn, som icke fyllt 21 år, skall, därest barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst icke uppgår till minst 20 kronor, den skattskyldige taxeras jämväl för barnets förmögenhet. I den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet inbegripes i sådant fall jämväl barnets förmögenhet.

10 §.

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 50 000 kronor.

Ej heller — — — 5 000 kronor.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke	150 000 kr.:	250 kr. för	100 000 kr. och	8 ‰ av återstoden;
150 000 » »	200 000 » :	650 » »	150 000 » »	10 ‰ » » ;
200 000 » »	400 000 » :	1 150 » »	200 000 » »	13 ‰ » » ;
400 000 » »	1 000 000 » :	3 750 » »	400 000 » »	16 ‰ » » ;
1 000 000 kr.		: 13 350 » »	1 000 000 » »	18 ‰ » » .

12 §.

1 mom. För äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, beräknas den skattepliktiga förmögenheten för makarna var för sig, varvid boets gemensamma förmögenhet inräknas i mannens skattepliktiga förmögenhet. Har därvid skuld, som i 5 § avses, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den därtill närmast berättigade makens förmögenhet, må bristen avräknas å den andra makens förmögenhet. Den beskattningsbara förmögenheten beräknas för makarna gemensamt under hänsyntagande, vid tillämpning av 9 § tredje och fjärde styckena, till makarnas sammanlagda nettointkomst. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedömes med hänsyn till makarnas sålunda bestämda beskattningsbara förmögenhet. Skatt beräknas likaledes efter nämnda förmögenhet samt fördelas å makarna efter deras skattepliktiga förmögenheter.

2 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt åtskilda, skola i fråga om taxering till statlig förmögenhetsskatt anses såsom av varandra oberoende skattskyldiga.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

4) Förslag

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, att 26 § 1 mom. och 86 § taxeringsförordningen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

26 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga — — — (*självdeklaration*), nämligen:

- 1) aktiebolag och ekonomisk förening;
- 2) annan juridisk — — — 100 kronor;
- 3) fysisk person, — — — kronor; samt
- 4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt anges, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 50 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor.

Vid bedömandet — — — statlig förmögenhetsskatt.

I fråga om gift person skall för senare beskattningsår än det, varunder äktenskapet ingåtts, vid bedömande av deklARATIONSSKYLDIGHETEN hänsyn tagas, förutom till hans egen inkomst och förmögenhet, även till boets och den andra makens inkomst och förmögenhet, såvida makarna under större delen av beskattningsåret levt tillsammans. Har skattskyldig barn, skall hänsyn tagas jämväl till barnets förmögenhet, därest han enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt skall taxeras därför.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

Avlider skattskyldig — — — den avlidne.

¹ Senaste lydelse av 26 § 1 mom. se 1951:330 samt av 86 § se 1952: .

86 §.

För varje — — — 77 § 4 mom.

Hos särskild — — — egen uppbördsförvaltning.

De beslutade — — — skattskyldiges namn.

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i avseende å statlig inkomstskatt uppskattad inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott å förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst, medgivna allmänna avdrag som icke avse underskott å förvärvskälla, taxerad inkomst, beloppet av medgivna Ortsavdrag samt beskattningsbar inkomst med angivande tillika, där det ej framgår av längdens uppställning, av den punkt i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, enligt vilken skatten skall beräknas;

dels i — — — beskattningsbar inkomst;

dels ock — — — här ovan.

Sådan anteckning — — — 1 200 kronor.

I förmögenhetslängden — — — beskattningsbara förmögenheten.

Närmare föreskrifter — — — Kungl. Maj:t.

Taxeringslängderna underskrivas — — — och ledamöter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954.

5) Förslag

till

**förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945
(nr 896).**

Härigenom förordnas, att 4 § 2 mom., 5 §, 15 § och 53 § 1 mom. ävensom anvisningarna till 53 § uppbördsförordningen den 31 december 1945¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

4 §.

2 mom. I skattetabellerna skola i särskilda kolumner upptagas skattebelopp för följande grupper av skattskyldiga, nämligen

1) gift, med makan sammanlevande manlig inkomsttagare, där makan har en sammanräknad nettoinkomst å minst tvåtusen kronor;

¹ Senaste lydelse av här berörda författningsbestämmelser se 1951:421.

2) annan gift, med makan sammanlevande manlig inkomsttagare än under 1) sägs;

3) ogift inkomsttagare, som har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger (ogift inkomsttagare med barn);

4) annan ogift inkomsttagare än under 3) sägs (ogift inkomsttagare utan barn).

Gift, med maken sammanlevande kvinna, vars make har inkomst, skall hänföras till under 3) upptagen grupp av skattskyldiga, därest hon har hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger, samt eljest till under 4) upptagen grupp av skattskyldiga.

Gift, med maken sammanlevande kvinna, som har egen inkomst men vilkens make icke uppbär inkomst, skall likställas med gift manlig inkomsttagare.

Ogift skattskyldig — — — manlig inkomsttagare.

Under 3) omnämnd inkomsttagare, som icke har vårdnaden om barnet men som sammanlever med den, under vars vårdnad barnet står, skall hänföras till under 4) angiven grupp av skattskyldiga.

Med ogift — — — eller hemskild.

5 §.

Vid beräkning — — — högre utdebitering.

Förhållandena den — — — femton år.

Skall under inkomståret preliminär A-skatt enligt tabell börja utgå för skattskyldig, för vilken skatt icke tidigare sålunda beräknats, skall i fråga om skattskyldigs civilstånd det förhållande, som kan antagas komma att ligga till grund för taxering under året näst efter inkomståret, samt, vad angår frågan om den skattskyldige har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger, förhållandet vid den tidpunkt, då debetsedel jämlikt 42 § sista stycket över-sändes till skattskyldig, vara avgörande för till vilken i 4 § 2 mom. avsedd grupp av skattskyldiga vederbörande skall hänföras. Härvid skall iakttagas, att i sistnämnda författningsrum med barn icke avses barn, som före den 1 november året näst före inkomståret fyllt femton år eller som fötts efter den 1 november under inkomståret.

15 §.

Vid beräkning — — — femton år.

Vid preliminär taxering, som sker under inkomståret, skall hänsyn tagas i fråga om skattskyldigs civilstånd till det förhållande, som kan antagas komma att ligga till grund för taxering under året näst efter inkomståret, samt, vad angår frågan om den skattskyldige har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger, till förhållandet vid den tidpunkt, då taxeringen verkstäl-

les. Härvid skall iakttagas, att med barn icke avses barn, som före den 1 november året näst före inkomståret fyllt femton år eller som fötts efter den 1 november under inkomståret.

Har skattskyldig — — — dylikt avdrag.

53 §.

1 mom. Jämkning av preliminär skatt skall av den lokala skattemyndigheten verkställas under inkomståret

1) därest skattskyldig — — — efter inkomståret;

2) därest skattskyldig visar eller, såvitt hans ortsavdrag är beroende av makes inkomst, gör sannolikt att ändring skett i förhållande, vartill hänsyn skall tagas vid bestämmande av ortsavdrag för honom vid den taxering, som skall verkställas under året näst efter inkomståret;

3) därest skattskyldig — — — skatt; eller

4) därest skattskyldig — — — preliminär A-skatt.

Jämkningsen skall — — — slutliga skatt.

Där icke — — — tjugufem kronor.

Erhåller lokal — — — må erfordras.

Innan jämkning — — — är obehövt.

Anvisningar

till 53 §.

Har skattskyldig — — — må betingas.

Lokal skattemyndighet — — — skatt uttages.

Den bevisning, som skattskyldig måste prestera för att erhålla jämkning, är icke lika i de i 1 mom. under 2) — 4) omnämnda fallen. Begäres jämkning jämlikt 1 mom. 2) på grund av sådan ändring i makes inkomst, som påverkar den skattskyldiges ortsavdrag, eller jämlikt 1 mom. 3), behöver vederbörande endast göra sannolikt, att de ifrågavarande förhållandena komma att vara för handen; mera kan han tydligen i dessa fall icke heller åstadkomma. I övriga fall har han däremot att styrka, att de berörda omständigheterna verkligen föreligga.

Vid beslut — — — den skattskyldige.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953; dock att förordningen skall tillämpas redan dessförinnan såvitt fråga är om åtgärder, som erfordras för att uppbörd av preliminär skatt i enlighet med förordningens bestämmelser skall kunna äga rum från 1953 års ingång.

6) Förslag

till

förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret eller som här stadigvarande vistats, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, äger under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs åtnjuta avkortning av påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt eller restitution av redan erlagd sådan skatt eller båda dessa förmåner i förening.

2 §.

1 mom. Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för visst taxeringsår påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt samt allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits. Avkortningen och restitutionen må dock tillhoppa icke överstiga sammanlagda beloppet av den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten, därvid likväl den statliga förmögenhetsskatten icke må nedbringas till lägre belopp än som motsvarar den skatt, som skulle utgått å femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Vid fastställande av det belopp, för vilket avkortning eller restitution sålunda må åtnjutas, skall i förekommande fall med taxerad inkomst förstås ett med motsvarande tillämpning av föreskrifterna i 9 § fjärde stycket förordningen om statlig förmögenhetsskatt beräknat belopp.

2 mom. För äkta makar, vilka under hela beskattningsåret eller större delen därav levt tillsammans, skall, såvitt angår senare beskattningsår än det under vilket äktenskapet ingåtts, rätten att åtnjuta avkortning eller restitution bedömas med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst och skatter. Det belopp, som enligt föregående punkt må avkortas eller restitueras, fördelas å makarna i förhållande till de belopp, varmed vardera maken skulle ägt åtnjuta avkortning eller restitution, därest hänsyn tagits endast till den makens inkomst och skatter.

3 §.

Vid tillämpning av denna förordning skall, där avkortning kan ske, sådan i första hand äga rum. Kan avkortning icke ske eller kan sådan ske

allenast till viss del, skall det enligt 2 § beräknade beloppet, i den mån det ej kunnat avkortas och det täckes av erlagt skattebelopp, återbetalas till den skattskyldige. Å sålunda återbetalat belopp utgår icke ränta.

4 §.

Den som enligt denna förordning vill åtnjuta avkortning av påförd skatt eller restitution av erlagd skatt eller båda dessa förmåner har att därom göra ansökan hos länsstyrelsen i det län, inom vilket han taxerats till statlig inkomstskatt för det taxeringsår varom fråga är, eller, därest han taxerats till sådan skatt i Stockholms stad, till överståthållarämbetet.

Ansökan skall vara nämnda myndighet tillhanda före utgången av kalenderåret näst efter taxeringsåret, vid äventyr att avkortning eller restitution enligt denna förordning icke må beviljas. Därest de i 2 § angivna förutsättningarna för åtnjutande av avkortning eller restitution föreligga först efter det kammarrätten eller Kungl. Maj:t meddelat utslag angående sökandens taxering för ifrågavarande taxeringsår, skall ansökningen vara myndigheten tillhanda inom ett år efter det kammarrättens utslag vunnit laga kraft eller Kungl. Maj:ts utslag meddelats.

Ansökan göres å blankett, vartill formulär fastställs av riksskatte-nämnden.

5 §.

Finnes ansökning böra bifallas, skall länsstyrelsen eller överståthållarämbetet antingen meddela förordnande om avkortning eller tillställa sökanden honom tillkommande restituerat belopp över postgiro eller ock vidtaga båda dessa åtgärder.

6 §.

Därest, efter det förordnande om avkortning eller restitution enligt denna förordning meddelats, skattskyldigs taxering för ifrågavarande taxeringsår så ändras, att avkortningen eller restitutionen bör beräknas till annat belopp än som skett eller att avkortning eller restitution icke skall ifrågakomma, åligger det myndighet, som har att vidtaga debiteringsåtgärd i anledning av den ändrade taxeringen, att vidtaga jämväl sådan ändring i debiteringen, som föranledes av de ändrade grunderna för beräkning av avkortningen eller restitutionen. Det åligger länsstyrelsen eller överståthållarämbetet att lämna nyssnämnda myndighet härför erforderliga uppgifter.

7 §.

Beträffande besvär över beslut rörande tillämpning av denna förordning skall gälla vad i uppbördsförordningen är stadgat angående klagan över debitering av slutlig skatt.

8 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda närmare bestämmelser för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954, då förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall skall upphöra att gälla; dock att sistnämnda förordning alltjämt skall äga tillämpning i fråga om skatt, som påförts på grund av taxering åren 1949—1953 eller på grund av eftertaxering för nämnda år.

7) Förslag

till

förordning med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fysisk person, som är här i riket bosatt eller här stadigvarande vistas, så ock oskift dödsbo efter person, som vid dödsfallet var här bosatt eller här stadigvarande vistades, må beviljas nedsättning av preliminär B-skatt under de förutsättningar och i den omfattning nedan sägs.

2 §.

Vid debitering av preliminär B-skatt må skatten nedsättas med det belopp, varmed avkortning eller restitution av motsvarande slutliga skatt kan beräknas bliva medgiven enligt 2 § förordningen den 1952 (nr) med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Jämväl efter verkställd debitering må nedsättning av preliminär B-skatt ske med belopp som i föregående stycke anges.

3 §.

Skattskyldig, som vill erhålla nedsättning av preliminär B-skatt enligt denna förordning, skall göra ansökan därom hos den lokala skattemyndighet, som har att påföra den skattskyldige statlig inkomstskatt för inkomståret.

Ansökan skall i fall, som avses i 2 § första stycket, vara den lokala skattemyndigheten tillhanda senast den 1 december året näst före inkomståret. I annat fall skall ansökan göras senast före utgången av april månad året näst efter inkomståret.

4 §.

Ansökan, varom i 3 § förmåles, skall göras å blankett enligt formulär, som fastställles av riksskattenämnden.

Vid ansökan skall fogas preliminär självdeklaration, där den skattskyl-

dige icke tidigare avgivit sådan deklaration för inkomståret. Ingives ansökningen efter det den skattskyldige avlämnat allmän självdeklaration för inkomståret, skall i stället avskrift av sistnämnda deklaration fogas vid ansökningen.

5 §.

Beslut över ansökan enligt 3 § meddelas av den lokala skattemyndigheten. Beslutet skall skyndsamt tillställas den skattskyldige ävensom vederbörande länsstyrelse.

6 §.

Innebär beslut som avses i 5 § att preliminär B-skatt, som förfaller till betalning efter det beslutet meddelats, skall utgöras med annat belopp än det som tidigare utfärdad debetsedel utvisar, skall den lokala skattemyndigheten ofördröjligen utfärda och till den skattskyldige översända ny debetsedel upptagande den ändrade skatten.

Det åligger länsstyrelsen att utan dröjsmål förordna om avkortning av den skatt, som enligt beslutet icke skall erläggas.

7 §.

Innebär beslut som avses i 5 § att preliminär B-skatt icke vidare skall utgå för inkomståret, åligger det länsstyrelsen att utan dröjsmål antingen förordna om avkortning av den del av skatten, som överstiger vad den skattskyldige enligt nämnda beslut har att erlägga i preliminär skatt, eller, därest den skattskyldige redan inbetalt preliminär skatt med större belopp än vad han enligt sagda beslut är skyldig att erlägga, till den skattskyldige återbetala det överskjutande beloppet.

Å belopp, som återbetalas, utgår icke ränta.

8 §.

Den som icke åtnöjes med lokal skattemyndighets beslut enligt denna förordning äger i beslutet söka ändring hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola hava inkommit till länsstyrelsen inom en månad från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet.

Över länsstyrelsens beslut enligt denna förordning må klagan icke föras.

9 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna förordning, meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Genom denna förordning upphäves förordningen den 22 april 1949 (nr 175) med provisoriska bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt; dock att sistnämnda förordning alltjämt skall äga tillämpning i fråga om preliminär skatt för år 1952 eller tidigare år.

8) Förslag

till

**förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 581)
om kvarlåtenskapsskatt.**

Härigenom förordnas, att 9 §, 17 §, 18 §, 20 §, 21 § och 28 § förordningen den 26 juli 1947 om kvarlåtenskapsskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

9 §.

Kvarlåtenskap är fri från skatt enligt denna förordning, därest värdet av kvarlåtenskapen icke överstiger 50 000 kronor.

I övrigt beräknas skatten enligt denna

Tariff.

Kvarlåtenskapsskatten utgör:

när kvarlåtenskapen icke överstiger 70 000 kronor: 5 procent av det belopp varmed kvarlåtenskapen överstiger 50 000 kronor; samt när kvarlåtenskapen överstiger

70 000 men icke	100 000 kr.:	1 000 kr. för	70 000 kr. och 10 % av återstoden:
100 000 » »	200 000 » :	4 000 » »	100 000 » » 15 % » » ;
200 000 » »	300 000 » :	19 000 » »	200 000 » » 20 % » » ;
300 000 » »	500 000 » :	39 000 » »	300 000 » » 25 % » » ;
500 000 » »	1 000 000 » :	89 000 » »	500 000 » » 30 % » » ;
1 000 000 » »	2 000 000 » :	239 000 » »	1 000 000 » » 35 % » » ;
2 000 000 » »	5 000 000 » :	589 000 » »	2 000 000 » » 40 % » » ;
5 000 000 kr.		1 789 000 » »	5 000 000 » » 50 % » » .

Vid tillämpning — — — hundratal kronor.

17 §.

Gåva är fri från skatt enligt denna förordning, då gåvans värde icke överstiger 50 000 kronor. För annan gåva beräknas skatten på sätt nedan sägs.

För gåva till den, som vid tiden för gåvan är närmast till arv efter givaren, så ock för gåva till avkomling efter arvinge som nyss sagts, skall kvarlåtenskapsskatten beräknas enligt den i 9 § intagna tariffen och med hänsyn tagen till givarens förmögenhet, gåvans värde däri inräknat, vid tiden för gåvan. Skatten skall beräknas allenast å det belopp, varmed gåvans värde överstiger 50 000 kronor, och utgå efter den eller de procentsatser som skolat tillämpas, därest skatt skolat uttagas för hela förmögenheten och nyssnämnda belopp utgjort den högst beskattade delen därav. Därest givaren var gift, skall vad i detta stycke sägs om givarens förmögenhet i stället avse den del av makarnas förmögenhet, som enligt 15 § 1 mom. arvsskatteförordningen beräknas vid bodelning eller boskifte tillfalla givaren, dock att givarens förmögenhet icke må beräknas till lägre belopp än gåvan.

För annan — — — efter givaren.

18 §.

Vid beräkning huruvida gåva, som avses i 17 § andra stycket, uppgår till skattepliktigt belopp skall sammanläggning ske av den ifrågavarande gåvan och alla av samme givare inom loppet av tio år dessförinnan bortgivna, förut icke beskattade gåvor av det slag som i nyssnämnda författningssammanlagda belopp avses; och skall därvid, om under nämnda tid förekommit gåva eller gåvor som förut beskattats, gåvan eller gåvorna till ett belopp av 50 000 kronor anses såsom en icke beskattad gåva. Skatten för gåvornas sammanlagda belopp bestämmes såsom om fråga vore om en gåva och beräknas med hänsyn till givarens på sätt i 17 § andra stycket sägs beräknade förmögenhet eller hans andel i makarnas förmögenhet vid tiden för den senaste gåvan.

Vid beräkning — — — är fråga.

Vid sammanläggning — — — skall utgå.

20 §.

Har förmånstagare insatts till livförsäkring, som är så avtalad att premiebetalningen skall vara fullgjord under en tid understigande tio år eller för vilken under något år erlagts premie, som uppgår till mer än en femtedel av sammanlagda beloppet av de premier, som skolat erläggas därest premiebetalningen lika fördelats på tio år från avtalets slutande, och är försäkringens ägare svensk medborgare eller här i riket bosatt utlänning, inträder under dennes livstid skyldighet att erlagga kvarlåtenskapsskatt såsom för gåva då på grund av försäkringsavtalet utbetalning sker till förmånstagaren, dock endast om för försäkringen erlagts premier till ett sammanlagt belopp överstigande 50 000 kronor.

I nu — — — motsvarande tillämpning.

21 §.

Efterlämnar svensk medborgare eller utlänning, som vid sin död var bosatt här i riket, livförsäkring, till vilken förmånstagare insatts, och har icke enligt 20 § för försäkringen erlagts kvarlåtenskapsskatt såsom för gåva, inträder, om premiebetalningen påbörjats eller genom engångsbetalning fullgjorts inom tio år före dödsfallet och för försäkringen erlagts premier till sammanlagt belopp överstigande 50 000 kronor, vid dödsfallet skyldighet att för försäkringen erlagga skatt såsom för kvarlåtenskap.

Efterlämnar den — — — erlagda premierna.

Vid skattens bestämmande skall sammanlagda beloppet av de erlagda premierna, i den mån detsamma överstiger 50 000 kronor, läggas till den i 7 § angivna kvarlåtenskapen samt skatten beräknas enligt den i 9 § intagna tariffen å sammanlagda värdet av kvarlåtenskapen och nämnda premiebelp; skolande därvid iakttagas, att det belopp, varmed kvarlåtenskapen sålunda ökas, icke i något fall må överstiga värdet av vad som tillfallit förmånstagaren.

Skall jämlikt 104 § andra stycket lagen om försäkringsavtal viss del av försäkringsbeloppet tillfalla efterlevande make och understiger den återstående delen av försäkringsbeloppet summan av de erlagda premierna, föreligger icke skattskyldighet för större del av premiebeloppet än som motsvarar den återstående delen av försäkringsbeloppet minskad med 50 000 kronor.

Är efterlevande — — — boets behållning.

28 §.

Där någon i enlighet med lagen om försäkringsavtal blivit insatt såsom förmånstagare, åligger det försäkringsgivaren att inom en månad efter erhållen vetskap om händelse, som enligt denna förordning medför skattskyldighets inträde, lämna skriftlig uppgift härom till vederbörande beskattningsmyndighet och därvid enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Konungen, jämväl uppgiva övriga förhållanden av betydelse för skattens bestämmande; dock skall nu stadgad skyldighet icke gälla, där summan av de för försäkringen eller, där fråga är om flera försäkringar, för desamma erlagda premierna ej överstiger 50 000 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953.

Äldre bestämmelser skola dock fortfarande gälla beträffande kvarlåten-skap efter den, som avlidit före den 1 januari 1953, samt beträffande gåva, därest före nämnda dag gåvan blivit fullbordad eller handling, innefattande giltig utfästelse om gåva av lös egendom, överlämnats till mottagaren. Likaledes skola äldre bestämmelser gälla beträffande livförsäkring, på grund av vilken utbetalning till förmånstagaren skett före nämnda dag, eller beträffande livförsäkring efter den som avlidit före samma dag.

Till utskottets behandling ha hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 470 av fru *Lindström* m. fl. och II: 615 av fru *Eriksson* i Stockholm m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att det av Kungl. Maj:t i proposition nr 213 föreslagna förvärvs-avdraget av högst 1 000 kronor till förvärvsarbetande gift kvinna måtte tillämpas utan den inskränkande bestämmelsen att vederbörande skall ha barn att vårda»;

II) de likalydande motionerna I: 474 av herrar *Osvald* och *Nord* samt II: 644 av fröken *Liljedahl* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen vid behandling av proposition nr 213 måtte besluta, att gift yrkeskvinna med barn under 16 år måtte ha rätt att avdraga 300 kronor jämte 20 % av inkomsten, sammanlagt dock högst 1 600 kronor, samt att gift yrkeskvinna utan barn måtte få avdraga 300 kronor jämte 10 % av inkomsten, sammanlagt dock högst 800 kronor»;

III) de likalydande motionerna I: 481 av herrar *Cassel* och *Björnberg* samt II: 645 av herrar *Edström* och *Fagerholm*, vari hemställts, »att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring i det i propositionen nr 213 till innevarande års riksdag framlagda förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt att vid taxering till sådan skatt avdrag medgives för den skattskyldige påförd förmögenhetsskatt i huvudsaklig överensstämmelse med nedanstående författningsförslag:

9 §.

1 mom. Skattskyldigs — — — grunder.

2 mom. För skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten minskad med statligt ortsavdrag och i förekommande fall med honom för samma beskattningsår påförd förmögenhetsskatt.

Finnes skattskyldig — — — 3 000 kronor.

Vad härefter — — — beskattningsbar inkomst.

3 mom. För annan skattskyldig än som i 2 mom. avses, utgör den taxerade inkomsten, i förekommande fall efter avdrag för förmögenhetsskatt, som för beskattningsåret påföres honom, tillika beskattningsbar inkomst.

4 mom. Skatteplikt till — — — 100 kronor»;

IV) de likalydande motionerna I: 482 av herr *Alfred Nilsson* m. fl. och II: 646 av herr *Strandh* m. fl., vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 213 måtte besluta, att ortsgrupp 1 bortfaller samt de i denna grupp befintliga kommunerna uppflyttas i ortsgrupp 2, samt att riksdagen i övrigt måtte beakta vad som anförts i motionerna;

V) de likalydande motionerna I: 483 av herrar *Öhman* och *Ola Persson* samt II: 648 av herr *Hagberg* i Luleå m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta om följande ändringar i den i Kungl. Maj:ts proposition nr 213 föreslagna författningstexten under punkt 2), (s. 6).

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576)
om statlig inkomstskatt.

4 §.

2 mom. *Gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och som större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, äger därutöver, om hon under året haft inkomst av rörelse eller av eget arbete, åtnjuta avdrag med ett belopp motsvarande hälften av nämnda inkomst, dock högst med 1 000 kronor.*

Har gift man, som — — — åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 300 kronor eller, om den gifta kvinnan haft egen inkomst av rörelse eller av eget arbete, 1 000 kronor.

8 §.

1 mom. Skattskyldig — — — 40 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med den andra maken, åtnjuter statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgрупп I 3 800 kronor, i ortsgрупп II 3 950 kronor, i ortsgрупп III 4 100 kronor, i ortsgрупп IV 4 250 kronor och i ortsgрупп V 4 400 kronor.

Skattskyldig, som — — — stycke sägs.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med den andra maken, ävensom annan ogift skattskyldig än som avses i nästföregående stycke, äger, därest han haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, som stått under hans vårdnad och för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgрупп I 2 850 kronor, i ortsgрупп II 2 960 kronor, i ortsgрупп III 3 080 kronor, i ortsgрупп IV 3 190 kronor och i ortsgрупп V 3 300 kronor. Har skattskyldig som nyss nämnts haft barn, för vilket allmänt barnbidrag utgått men vilket icke stått under hans vårdnad, äger han, därest han helt eller delvis underhållit barnet, likaledes åtnjuta ortsavdrag efter vad i detta stycke sägs, dock endast om den skattskyldige icke levt tillsammans med den, som har vårdnaden om barnet.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs (ensamstående) äger åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgрупп I 2 500 kronor, i ortsgрупп II 2 600 kronor, i ortsgрупп III 2 700 kronor, i ortsgрупп IV 2 800 kronor och i ortsgрупп V 2 900 kronor.

9 §. — — — o. s. v.»;

VI) de likalydande motionerna I: 484 av herrar *Sunne* och *Söderquist* samt II: 649 av herr *Sjölin* och fru *Sandström*, vari hemstälts, »att riksdagen måtte besluta,

A 1) att änklings, änka och frånskild skall medgivas ortsavdrag som gift skattskyldig för det år äktenskapet upplösts ävensom för det därpå följande beskattningsåret,

2) att i de fall änklings, änka eller frånskild har barn under 16 år att försörja från och med det tredje året efter äktenskapets upplösning skall medgivas ortsavdrag med 50 % högre belopp än ensamstående skattskyldig åtnjuter,

3) att övriga ogifta med barn under 16 år skall medgivas ortsavdrag med 50 % högre belopp än ensamstående skattskyldig åtnjuter.

B 1) att förvärvsarbetande gift kvinna med barn under 16 år skall vara

berättigad till förvärvsavdrag uppgående till 300 kronor jämte 10 % av inkomsten upp till 3 000 kronor vid denna inkomst motsvarande 20 %, och därefter denna procentsats 20 %, av inkomstbeloppet upp till 8 000 kronor, d. v. s. högst 1 600 kronor,

2) att förvärvsarbetande gift kvinna utan barn skall vara berättigad till förvärvsavdrag uppgående till 300 kronor för inkomster upp till 3 000 kronor och därefter till 10 % av inkomstbeloppet upp till 8 000 kronor, d. v. s. högst 800 kronor,

3) att ensamstående med barn under 16 år skall ha rätt till samma förvärvsavdrag som gift kvinna med barn under 16 år,

4) att ett förvärvsavdrag av 300 kronor skall utgå till alla gifta kvinnor, som deltaga i mannens jordbruk eller rörelse.

C 1) att gränsen för skattepliktig förmögenhet för ensamstående skall fastställas till 50 000 kronor,

2) att gränsen för skattepliktig förmögenhet för makar skall fastställas till totalt 70 000 kronor.

D) att vederbörande utskott utarbetar erforderlig lagtext»;

VII) motionen I: 485 av herrar *Anderberg* och *Lodenius*, vari hemställdes, att bestämmelserna måtte så kompletteras, att det klart framgår, att avdrag av i motionen angivet slag endast må medgivnas, då inkomsten är betingad av egen arbetsinsats av icke alltför ringa omfattning;

VIII) motionen II: 616 av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Östlund*, vari hemställdes, »att riksdagen måtte besluta,

1) att 4 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor får, med iakttagande av föreskriften i 22 §, avdrag ske för

underskott, som uppkommit vid beräkning av skattskyldigs inkomst från annan förvärvskälla än fastighet och rörelse i utlandet, dock att avdrag för realisationsförlust får göras endast från realisationsvinst eller lotterivinst;

slutlig skatt, som här i riket påförts skattskyldig på grund av taxering under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller sådan här i riket påförd tillkommande skatt, varå skattskyldig under förstnämnda år erhållit debetsedel, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet eller avser statlig förmögenhetsskatt.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

2) att 8, 10 och 11 §§ förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

8 §.

Har skattskyldig hemmavarande barn under sexton år, skall, därest barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst icke uppgår till minst 20 kronor, den skattskyldige taxeras jämväl för barnets förmögenhet i den mån denna överstiger 50 000 kronor. I den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet inbegripes i sådant fall jämväl barnets förmögenhet.

10 §.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 75 000 kronor. Annan fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra sådan skatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 50 000 kronor.

Ej heller — — — 5 000 kronor.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, som avses i 8 § 1 mom. andra stycket förordningen om statlig inkomstskatt, utgöra: när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 150 000 kr.:	125 kr. för 100 000 kr. och 10 ‰ av återstoden;
150 000 " " 200 000 " :	625 " " 150 000 " " 14 ‰ " " ;
200 000 " " 300 000 " :	1 325 " " 200 000 " " 18 ‰ " " ;
300 000 kr.	: 3 125 " " 300 000 " " 22 ‰ " " .

För annan fysisk person så ock för oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall den statliga förmögenhetsskatten utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 150 000 kr.:	250 kr. för 100 000 kr. och 10 ‰ av återstoden:
150 000 " " 200 000 " :	750 " " 150 000 " " 14 ‰ " " ;
200 000 " " 300 000 " :	1 450 " " 200 000 " " 18 ‰ " " ;
300 000 kr.	: 3 250 " " 300 000 " " 22 ‰ " " .

IX) motionen II: 647 av fru *Gärde Widemar*, vari hemställts, »att förvärvsavdraget för kvinna, som haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat och med inkomst av rörelse eller av eget arbete, skall utgå med det belopp vartill hennes verkliga kostnader för barnens vård och omhändertagande uppgått».

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade

motioner — nedannämnda motion II: 136 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl. dock endast till den del den icke berör frågan om uttagningsprocentens storlek — nämligen

1) de likalydande motionerna I: 5 av herrar *Gustaf Elofsson* och *Fridolf Jansson* samt II: 6 av herr *Andersson* i Björkäng m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag angående avskaffande av kvarlåtenskapsskatten och eventuellt som kompensation härför en skärpning av arvsskatten på större förmögenheter»;

2) de likalydande motionerna I: 212 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 284 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemstälts, att riksdagen måtte antaga följande förslag, nämligen

1) *Förslag*
till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, att 46 § 3 mom., 48 § 2 mom., 52 § 1 mom. och 65 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 ävensom anvisningarna till 20 § 2., 46 § 3. och 48 § samma lag skola erhålla följande lydelse.

46 §.

3 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete, må hon, i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och finnes sådan inkomst till någon del härröra av arbete, som i förvärvskällan utförts av den skattskyldiges hustru, må mannen, i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med ett belopp, motsvarande värdet av hustruns arbete, dock högst med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 300 kronor.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som — — — — 2 000 kronor.

Skattskyldig, som under hela eller någon del av beskattningsåret varit änkling eller änka och som vid andra makens död levt tillsammans med denne, äger att vid taxering för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, och för det därpå följande beskattningsåret åtnjuta ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret haft husföreståndarinna hos sig anställd, äger, därest han varit ogift (varmed jämställes änking, änka eller frånskild) och haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, att åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med belopp som i andra stycket sägs.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs äger åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med följande belopp, nämligen i Ortsgrupp I 1 180 kronor, i Ortsgrupp II 1 230 kronor, i Ortsgrupp III 1 290 kronor, i Ortsgrupp IV 1 340 kronor och i Ortsgrupp V 1 400 kronor.

52 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, som i 46 § 1 och 2 mom. medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens skattepliktiga inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst i samma kommun. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om Ortsavdrag helt eller delvis ej kan utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst. Avdrag, som i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det i 50 § 2 mom. andra stycket angivna beloppet.

Skola makarna taxeras i kommuner, tillhörande olika Ortsgrupper, beräknas Ortsavdrag för dem efter den högre Ortsgruppen.

65 §.

Frågan, huruvida — — — före taxeringsåret.

I fråga om skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola de för gift skattskyldig gällande bestämmelserna äga tillämpning först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret.

Angående rätt i vissa fall för änking eller änka att åtnjuta Ortsavdrag såsom gift skattskyldig stadgas i 48 § 2 mom. tredje stycket.

Har eljest under beskattningsåret ändring inträtt i förhållande, som har betydelse för tillämpning av bestämmelserna angående taxering av gift skattskyldig, skall det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret, vara bestämmande för taxeringen.

Anvisningar

till 20 §.

2. Från föreskriften om att skattskyldig ej må avdraga värdet av arbete, som i hans förvärvsverksamhet utförts av andra maken, föreligger, såsom framgår av 46 § 3 mom., i vissa fall undantag i fråga om arbete, som utförts av gift kvinna.

Hemmavarande barn — — — 51 §.

Frågan om — — — 65 §.

till 46 §.

3. Om en person varit gift eller om gift person levt tillsammans med sin make, bedömes med ledning av föreskrifterna i 65 §.

till 48 §.

Vad i denna paragraf stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall på grund av föreskriften i 68 § tillämpas även å person, som här i riket stadigvarande vistats. Frågan om en person varit gift eller om en gift person levt tillsammans med sin make liksom ock frågan huruvida skattskyldig haft barn eller icke bedömes med ledning av föreskrifterna i 65 §. Rätt till allmänt barnbidrag anses föreligga från och med den dag barnet fötts eller rätten eljest inträtt till och med den dag barnet fyllt 16 år eller rätten eljest upphört. Med barn avses jämväl styvbarn ävensom adopterat barn. Avgörande för frågan, huruvida skattskyldig haft husföreståndarinna, är det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1953; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

2) Förslag

till

*förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947
(nr 576) om statlig inkomstskatt.*

Härigenom förordnas, att 4 §, 8 § 1 mom., 9 §, 10 § 1 mom. och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor får, med iakttagande av föreskriften i 22 §, avdrags ske för

underskott, som uppkommit vid beräkning av skattskyldigs inkomst från annan förvärvskälla än fastighet och rörelse i utlandet, dock att avdrag för realisationsförlust får göras endast från realisationsvinst eller lotterivinst;

slutlig skatt, som här i riket påförts skattskyldig på grund av taxering under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller sådan här i riket

påförd tillkommande skatt, varå skattskyldig under förstnämnda år erhållit debetsedel, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet eller avser statlig förmögenhetsskatt.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

2 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete, må hon, i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Har gift kvinna som i första stycket sägs haft hemmavarande barn, vilket icke fyllt 14 år, och har inkomst som i samma stycke sägs sammanlagt uppgått till minst 1 200 kronor, må hon i stället åtnjuta avdrag med en fjärdedel av inkomsten, dock högst med 1 000 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och finnes sådan inkomst till någon del härröra av arbete, som i förvärvskällan utförts av den skattskyldiges hustru, må mannen åtnjuta avdrag med belopp, motsvarande värdet av hustruns arbete, dock högst med 300 kronor.

Avdrag enligt detta mom. må icke för makarna tillsammans överstiga belopp som i första eller andra stycket sägs.

8 §.

1 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt ortsavdrag, vars storlek bestämmes med hänsyn till de ortsgrupper, som angivas i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 3 360 kronor, i ortsgrupp II 3 520 kronor, i ortsgrupp III 3 680 kronor, i ortsgrupp IV 3 840 kronor och i ortsgrupp V 4 000 kronor.

Skattskyldig, som under hela eller någon del av beskattningsåret varit änking eller änka och som vid andra makens död levt tillsammans med denne, äger att vid taxering för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, och för det därpå följande beskattningsåret åtnjuta ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret haft husföreståndarinna hos sig anställd, äger, därest han varit ogift (varmed jämställes änking, änka eller fränskild) och haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, att åtnjuta statligt ortsavdrag med belopp som i andra stycket sägs.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs äger åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I 1 680 kronor, i ortsgrupp II 1 760 kronor, i ortsgrupp III 1 840 kronor, i ortsgrupp IV 1 920 kronor och i ortsgrupp V 2 000 kronor.

9 §.

1 mom. Skattskyldigs *beskattningsbara inkomst* skall, med iakttagande av vad nedan i 11 § stadgas, fastställas enligt de i 2 och 3 mom. angivna grunder.

2 mom. För skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten minskad med statligt ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs — — — beskattningsbar inkomst.

3 mom. För annan skattskyldig än som i 2 mom. avses utgör den taxerade inkomsten tillika beskattningsbar inkomst.

4 mom. Skatteplikt till statlig inkomstskatt inträder

för fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 20 kronor;

för annan skattskyldig: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 100 kronor.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

För skattskyldig fysisk person, som avses i 8 § 1 mom. andra, tredje eller fjärde stycket och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 8 000 kronor: 12 % av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

8 000 men icke	10 000 kr.:	960 kr. för	8 000 kr. och	16 % av återstoden;
10 000	»	»	10 000	»
12 000	»	1 280	»	20 %
16 000	»	1 680	»	25 %
20 000	»	2 680	»	30 %
30 000	»	3 880	»	35 %
40 000	»	7 380	»	40 %
60 000	»	11 380	»	45 %
100 000	»	20 380	»	50 %
150 000	»	40 380	»	55 %
200 000	»	67 880	»	60 %
200 000 kr.		97 880	»	65 %

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 4 000 kronor: 12 % av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

4 000	men icke	6 000 kr.:	480 kr. för	4 000 kr. och	16 % av återstoden	
6 000	» »	8 000 » :	800 » »	6 000 » »	20 % » »	:
8 000	» »	10 000 » :	1 200 » »	8 000 » »	24 % » »	;
10 000	» »	12 000 » :	1 680 » »	10 000 » »	27 % » »	:
12 000	» »	16 000 » :	2 220 » »	12 000 » »	30 % » »	;
16 000	» »	20 000 » :	3 420 » »	16 000 » »	34 % » »	;
20 000	» »	30 000 » :	4 780 » »	20 000 » »	38 % » »	;
30 000	» »	40 000 » :	8 580 » »	30 000 » »	42 % » »	;
40 000	» »	60 000 » :	12 780 » »	40 000 » »	46 % » »	;
60 000	» »	100 000 » :	21 980 » »	60 000 » »	50 % » »	;
100 000	» »	150 000 » :	41 980 » »	100 000 » »	55 % » »	;
150 000	» »	200 000 » :	69 480 » »	150 000 » »	60 % » »	;
200 000 kr.			99 480 » »	200 000 » »	65 % » »	.

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 % av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 65 % av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

11 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, varom i 4 § 1 mom. förmäles, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 8 § 1 mom. andra stycket sägs, dock att, om Ortsavdrag helt eller delvis ej kan utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst. Avdrag, som i 9 § 2 mom. andra stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det i nämnda stycke angivna beloppet. Skatten beräknas efter det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster.

Skola makarna taxeras i kommuner, tillhörande olika ortsgrupper, beräknas Ortsavdrag för dem efter den högre ortgruppen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

3) Förslag till

förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 1, 8 och 10 §§ och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

Till staten — — — givna bestämmelser.

Angående taxeringsmyndigheter — — — i taxeringsförordningen.

Vid taxeringen till förmögenhetsskatt skola bestämmelserna i 3 §, 4 § tredje stycket, 64 § 2 mom. och 65 § kommunalskattelagen äga motsvarande tillämpning. I den mån bestämmelserna i kommunalskattelagen eller i denna förordning meddelade, med stadganden i kommunalskattelagen likartade bestämmelser äga tillämpning vid taxeringen till förmögenhetsskatt, skola likaledes anvisningarna till kommunalskattelagen i motsvarande delar lända till efterrättelse.

8 §.

Har skattskyldig hemmavarande barn under sexton år, skall, därest barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst icke uppgår till minst 20 kronor, den skattskyldige taxeras jämväl för barnets förmögenhet. I den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet inbegripes i sådant fall jämväl barnets förmögenhet.

10 §.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 60 000 kronor. Annan fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra sådan skatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 40 000 kronor.

Ej heller — — — 5 000 kronor.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, som avses i 8 § 1 mom. andra stycket förordningen om statlig inkomstskatt, utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 60 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 150 000 kr.:	200 kr. för 100 000 kr. och 10 ^{0/00} av återstoden:
150 000 " " 200 000 " :	700 " " 150 000 " " 14 ^{0/00} " " ;
200 000 " " 300 000 " :	1 400 " " 200 000 " " 18 ^{0/00} " " ;
300 000 kr.	: 3 200 " " 300 000 " " 22 ^{0/00} " " .

För annan fysisk person så ock för oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall den statliga förmögenhetsskatten utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 40 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 150 000 kr.:	300 kr. för 100 000 kr. och 10 ^{0/00} av återstoden:
150 000 " " 200 000 " :	800 " " 150 000 " " 14 ^{0/00} " " ;
200 000 " " 300 000 " :	1 400 " " 200 000 " " 18 ^{0/00} " " ;
300 000 kr.	: 3 300 " " 300 000 " " 22 ^{0/00} " " .

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1953 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1953 eller tidigare år.

4) Förslag till

förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

1 mom. Avkortning av påförd skatt och restitution av erlagd skatt enligt denna förordning skola avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för visst taxeringsår påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt samt allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel sammanlagt överstiga 80 % av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxeringen medgivits. Avkortningen och restitutionen må dock tillhoppa icke överstiga sammanlagda beloppet av den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten, därvid likväl den statliga förmögenhetsskatten

icke må nedbringas till lägre belopp än som motsvarar skatten å 50 % av den skattepliktiga förmögenheten.

Vid fastställande — — — beräknat belopp.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954; dock att äldre bestämmelser alltjämt skola äga tillämpning i fråga om skatt, som påförts på grund av taxering åren 1949—1953 eller på grund av eftertaxering för nämnda år.

5) Förslag

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928

(nr 379).

Härigenom förordnas, att 26 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

26 §.

1 mom. Nedannämnda — — — (*självdeklaration*), nämligen:

1) aktiebolag och ekonomisk förening;

2) annan juridisk — — — 100 kronor;

3) fysisk person — — — kronor; samt

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt angives, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 40 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor.

Vid bedömandet — — — statlig förmögenhetsskatt.

I fråga — — — taxeras därför.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

Avlider skattskyldig — — — den avlidne.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954.

6) Förslag

till

*förordning om upphävande av förordningen den 26 juli 1947 (nr 581)
om kvarlåtenskapsskatt.*

Härigenom förordnas, att förordningen den 26 juli 1947 om kvarlåtenskapsskatt skall upphöra att gälla med utgången av juni månad 1952.

3) de likalydande motionerna I: 213 av herr *Nils Theodor Larsson* och II: 135 av herr *Jonsson* i Skedsbygd m. fl., vari hemställdts, »att förvärvs-avdrag för gift kvinna skall bestämmas att vid den statliga liksom den kommunala beskattningen utgå med 300 kronor och att detta avdrag även må medgivas kvinna som deltagit i makarnas gemensamma förvärvsarbete, samt att utskottet måtte utforma de grunder, som skola ligga till grund för avdragets utgående, att ortsgroup I bortfaller och uppgår i ortsgroup II, att den statliga förmögenhetsbeskattningen bestämmas utgå i enlighet med i motionen angiven skala, att kvarlåtenskapsskatten utgår ur skattesystemet samt att dessa beslut skola tillämpas vid skattens uttagande år 1953»;

4) de likalydande motionerna I: 215 av herr *Gustaf Karlsson* m. fl. samt II: 286 av herrar *Larsson* i Luttra och *Nilsson* i Landskrona, vari hemställdts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till 1953 års riksdag, att gällande bestämmelser i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt förändras på sådant sätt, att till de skattesubjekt, för vilka dylik skatt utgör femton procent av den beskattningsbara inkomsten, hänföras jämväl sådana enligt 1911 års lag om ekonomiska föreningar registrerade sammanslutningar, vilka i enlighet med sina stadgar icke bedriva verksamhet i syfte att främja medlemmarnas ekonomiska intressen och enligt stadgarna dels icke må utdela vinst till medlemmarna, dels vid upplösning av föreningen, sedan eventuellt andelskapital återbetalats, skola anslå behållningen till allmännyttigt ändamål»;

5) de likalydande motionerna I: 288 av herr *Ohlon* m. fl. och II: 385 av herr *Ohlin* m. fl., vari hemställdts, att riksdagen måtte antaga de av 1949 års skatteutredning i sitt betänkande angående den statliga direkta beskattningen framlagda i motionerna refererade förslag med de av motionärerna angivna avvikelserna, samt att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t om en utredning på vad sätt enklast en omräkning av skatteskalorna kan äga rum, när viss höjning av prisnivån inträffat, för att genom en sådan omräkning förebygga en icke avsedd höjning av skattetrycket;

6) de likalydande motionerna I: 289 av herr *Öhman* m. fl. och II: 384 av herr *Hagberg* i Luleå m. fl., vari hemställdts, »att ortsavdragen vid den statliga beskattningen fastställas till följande fasta belopp:

Ortsgrupp	I	II	III	IV	V
Äkta makar kr.	3 800	3 950	4 100	4 250	4 400
Ensamstående kr.....	2 500	2 600	2 700	2 800	2 900

samt att dessa bestämmelser träda i kraft från och med den 1 juli 1952»;

7) de likalydande motionerna I: 293 av herr *Petrén* och II: 380 av herr *Kollberg*, vari hemställdts, »att riksdagen måtte för de ekonomiska föreningarna med undantag av jordbrukets kreditkassor fastställa samma skattesats som gäller för aktiebolagen eller 40 %»; ävensom

8) motionen II: 136 av herr *Jonsson* i Skedsbygd m. fl., vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att antaga det förslag till statlig inkomstskatt, som finnes angivet i 1949 års skatteutrednings betänkande, eller, om detta mot all förmodan icke skulle kunna nu genomföras, genom reducering av uttagningsprocenten eller andra liknande åtgärder återställa skattetrycket till den höjd detsamma erhöll vid genomförandet av 1948 års statsskattereform.

Sistnämnda motion II: 136 i vad densamma avser frågan om uttagningsprocentens storlek för den statliga inkomstskatten kommer utskottet att behandla i sitt betänkande angående beräkning av bevillingarna för budgetåret 1952/53, m. m.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, såvitt desamma behandlas i detta betänkande, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 5, I: 136, I: 215, I: 474, I: 482, I: 485, II: 135, II: 284, II: 380, II: 384, II: 385, II: 615, II: 616, II: 645, II: 647, II: 648 och II: 649.

Propositionen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Vid 1949 års riksdag väcktes ett antal motioner angående det gällande skattesystemets verkningar i olika avseenden. Motionerna hänvisades till bevillningsutskottet, som i sitt utlåtande nr 18 föreslog riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en översyn av skatterna till staten och dessas verkningar. Riksdagens båda kamrar beslöto i enlighet med utskottets hemställan.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 22 april och den 10 juni 1949 tillkallade därefter dåvarande chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, särskilda sakkunniga med uppgift att verkställa en översyn av statsskatterna och deras verkningar. De sakkunniga, som antagit benämningen *1949 års skatteutredning*, ha varit ledamoten av riksdagens andra kammare G. A. Olsson i Gävle, tillika ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare F. L. Franzon, ledamöterna av riksdagens andra kammare E. R. Hagberg i Malmö, S. H. Henriksson, C. A. D. Jonsson i Skedsbygd och E. H. Kärrlander, ledamoten av riksdagens första kammare B. E. F. Petré, sekreteraren i landsorganisationens utredningsavdelning L. G. Rehn, ledamoten av riksdagens andra kammare O. E. Sandberg, bankdirektören G. Söderlund samt ledamoten av riksdagens andra kammare E. O. Åkerström.¹

I de för utredningen meddelade direktiven anfördes bland annat att det för alla gemensamma syftet med utredningen tydligen vore att skapa större klarhet om statsbeskattningens verkningar i olika avseenden. Detta gällde såväl skatternas avvägning med hänsyn till vad som kallas skattebetalarnas bärkraft som det samlade skattetryckets och enskilda skatteformers inverkan på näringslivet, på sparande, arbetsvilja och företagsamhet. Önskemålet att

¹ Uppgifterna avse skatteutredningens sammansättning vid tiden för uppdragets slutförande.

komma fram till en lättnad i skattebelastningen vore lika självklart som nödvändigheten att väga detta önskemål mot vikten av de behov, som föranledde att skatterna uttoges.

I direktiven anknöts i detta avseende till vad bevillningsutskottet anfört i sitt nyssnämnda utlåtande. Vidare anfördes i direktiven bl. a.

En fråga som icke beröres i utskottsutlåtande och riksdagsskrivelse, men som utredningen måste ägna uppmärksamhet är det samband som råder mellan nu åsyftade översyn av den statliga beskattningen och den redan igångsatta undersökningen om höjning av ortsavdragen vid den kommunala beskattningen. En lättnad i kommunalskatten för huvudmassan av mindre inkomsttagare har ansetts mera trängande än övriga skattefrågor. I direktiven för denna undersökning har förutsatts att behov kunde yppas av statliga bidrag till kommunerna för att i vissa fall underlätta en höjning av avdragen, varjämte en ökning av statsutgifterna för barnbidrag tagits i sikte såsom ersättning för barnavdragens slopande också vid den kommunala beskattningen. Vid avvägningen av den statliga beskattningen är det sålunda nödvändigt att hänsyn toges till de förslag som kunna framläggas rörande kommunalskatten. Det torde emellertid visa sig att ytterligare anledning till kontakt mellan de båda utredningarna kommer att föreligga. I direktiven för den kommunala skatteutredningen uttalas att arbetet om möjligt bör slutföras så snabbt att förslag i ärendet kan föreläggas för 1950 års riksdag. Då en önskvärd höjning av de kommunala ortsavdragen icke gärna kan bli möjlig utan att den kommunala utdebiteringen höjes, skulle detta medföra höjning av kommunalskatten för inkomsttagare över en viss inkomstnivå. Detta lär kunna undvikas endast genom statliga åtgärder. En utväg vore direkta bidrag av statsmedel. En annan utväg för att undvika höjning av den samlade skattebördan är att samtidigt med en höjning av de kommunala ortsavdragen genomföra en revision av den statliga inkomstskatteskalen som toge hänsyn till den höjda kommunalskatten. Detta förutsätter emellertid antingen att arbetet med översyn av det statliga skattesystemet skulle vara slutfört redan i början av nästa år eller också att frågan om provisoriska jämkningar i skalorna för den statliga inkomstskatten toges upp till särskild behandling för att eventuellt kunna föreläggas 1950 års riksdag. Det torde få bli den nya utredningens sak att i samarbete med kommittén för kommunalskatten överväga de nu nämnda frågorna.

De sakkunnigas uppdrag utvidgades sedermera till att gälla även frågan om principerna för beskattning av äkta makar. I detta avseende anförde departementschefen till statsrådsprotokollet den 17 mars 1950 följande.

Med hänsyn till de krav på ändrade bestämmelser rörande beskattningen av äkta makar, som framkommit såväl inom riksdagen som i andra sammanhang, utverkade dåvarande chefen för finansdepartementet den 14 juni 1946 Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning av dithörande frågor. De med stöd av bemyndigandet tillkallade sakkunniga (sambeskattningssakkunniga) ha den 2 september 1949 avgivit betänkande i ämnet. De sakkunnigas majoritet har därvid förordat bibehållandet av sambeskattningen av äkta makar efter i huvudsak samma grunder som de vilka för närvarande gälla. I flera punkter föreslås emellertid ändringar av de nuvarande bestämmelserna.

Vid betänkandet ha fogats särskilda yttranden av två av de sakkunniga. I det ena av dessa yttranden förordas ett system med särbeskattning av äkta makar, därvid tillika framhålles att en dylik reform givetvis förutsätter ytter-

ligare överväganden samt en överarbetning av gällande Ortsavdragsregler. I det andra yttrandet förordas ett bibehållande i princip av sambeskattningen, därvid denna dock föreslås ordnad på annat sätt än vad för närvarande gäller. Sålunda föreslås, att skatten skall uträknas på grundval av ett belopp, motsvarande hälften av makarnas sammanlagda inkomster, varefter skattebeloppet fördubblas och fördelas mellan makarna i förhållande till deras taxerade inkomster.

Över sambeskattnings-sakkunnigas betänkande ha remissyttranden avgivits av ett stort antal myndigheter och sammanslutningar. I de flesta yttrandena har betänkandet kritiserats i olika hänseenden och i många yttranden har framställts yrkande om att frågan måtte göras till föremål för ytterligare utredning. I flera yttranden har bland annat framhållits, att utformningen av beskattningen av äkta makar måste påverka skattefördelningen mellan olika inkomstgrupper och att frågan därför måste ses i ett större sammanhang.

Med hänsyn till den sålunda framkomna kritiken bör sambeskattnings-sakkunnigas betänkande enligt min mening icke nu läggas till grund för proposition i ämnet. Då spørsmålet om beskattningen av äkta makar emellertid allttjämt är en av de mest aktuella skattefrågorna, bör en förnyad utredning i ämnet utan dröjsmål igångsättas.

Av den redan verkställda utredningen framgår, huru begränsat valet av länkbara lösningar är, så länge problemet om äkta makars beskattning behandlas isolerat från frågan om utformningen av Ortsavdragen för äkta makar respektive för ensamstående. Vid den förnyade utredningen bör därför sistnämnda fråga samtidigt göras till föremål för omprövning. Vid sådant förhållande kommer emellertid utredningen att delvis omfatta samma frågor, som redan äro föremål för utredning genom de enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 april 1949 tillkallade sakkunniga med uppdrag att verkställa en översyn av skatterna till staten och deras verkningar (1949 års skatteutredning). Det är därför enligt min mening mest praktiskt, att den fortsatta utredningen av frågan om äkta makars beskattning uppdrages åt sistnämnda sakkunniga.

Vid den förnyade utredning i ämnet, som i enlighet härmed bör komma till stånd, bör med utgångspunkt från den samlade skattesumma, som finnes böra uttagas av de skattskyldiga, prövas olika möjligheter att lösa frågan om äkta makars beskattning. Sålunda bör en närmare undersökning komma till stånd bland annat angående möjligheterna att lösa frågan enligt särbeskattningslinjen. Man synes därvid böra utgå från att samtliga skattskyldiga skola tillerkännas ett lika stort Ortsavdrag och att make skall äga rätt att utnyttja avdrag, som andre maken på grund av bristande inkomst icke kan utnyttja. Den skärpta beskattning av ensamstående, vilken följer av att Ortsavdraget för dessa skattskyldiga minskar allt eftersom inkomsten ökar, kan vid ett så anordnat särbeskattnings-system icke bibehållas.

Vid utredningen bör vidare prövas en modifierad sambeskattningslinje, innebärande att makarnas sammanlagda inkomst vid skattnägningen i lämplig proportion uppdelas mellan makarna och skatt beräknas särskilt på vardera delen av inkomsten. Emellertid synes en dylik överflyttning av inkomst från den ena maken till den andre icke böra tillåtas i obegränsad omfattning utan allenast intill visst angivet belopp.

Skatteutredningen bör givetvis vara oförhindrad att söka en lösning av sambeskattningsproblemet även efter andra linjer än de här angivna. Vilket system som än förordas måste emellertid beaktas angelägenheten av att systemet låter sig väl förena med källskattens avdragsregler.

För att tagas i övervägande vid fullgörande av uppdraget ha till de

sakkunniga överlämnats bland annat 1946 års riksdags skrivelse nr 436 i anledning av väckta motioner om sambandet mellan socialpolitik och beskattning samt 1950 års riksdags skrivelse nr 360 angående enskilda inkomsttagares ekonomiska förhållanden m. m.

De sakkunniga ha den 30 november 1951 avgivit betänkande angående den statliga direkta beskattningen (SOU 1951:51).

Vid betänkandet fogade, av de sakkunniga utarbetade författningsförslag ha såsom *Bihang 1* fogats vid statsrådsprotokollet i ärendet.

Över betänkandet ha efter remiss yttranden avgivits av statskontoret (särskilt yttrande av statskommissarien Kull), kammarrätten, statistiska centralbyrån, riksräkenskapsverket (särskilt yttrande av byråchefen Faxelius), riksskattenämnden (särskilt yttrande av herrar Sivert och Lysell), kommerskollegium, socialstyrelsen (särskilt yttrande av byråcheferna von Hofsten och Twengström samt t. f. byråchefen Jansson), överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Sveriges häradsrättsförbund, föreningen Sveriges kronokamrerare, taxeringsnämndsordförandenas riksförbund, landsorganisationen i Sverige, tjänstemännens centralorganisation, riksförbundet landsbygdens folk, Sveriges industriförbund, Sveriges lantbruksförbund, svenska bankföreningen, svenska sparbanksföreningen, Stockholms handelskammare, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges redareförening, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, kooperativa förbundet, yrkeskvinnors samarbetsförbund, Sveriges husmodersföreningars riksförbund och Fredrika-Bremer-förbundet.

Sveriges industriförbund, svenska bankföreningen och Stockholms handelskammare ha yttrat sig gemensamt och därvid åberopat ett av näringslivets skattedelegation avgivet utlåtande.

Vid kommerskollegii utlåtande ha fogats ett av handelskamrarna i Malmö och Jönköping avgivet gemensamt yttrande samt ett yttrande av handelskammaren i Göteborg.

Såsom av de ursprungliga direktiven för skatteutredningen framgått har ett nära samband förelegat mellan utredningens arbete och den vid 1950 års riksdag genomförda kommunala ortsavdragsreformen. Skatteutredningen har i sitt betänkande understrukit detta samband och ansett att den kommunala ortsavdragsreformen borde ses såsom ett första led i en sänkning av de direkta skatterna.

På grund härav har framställningen i statsrådsprotokollet även berört frågan om en justering av de nya kommunala ortsavdragen i anledning av den penningvärdeförsämring, som ägt rum sedan dessa avdrag fastställdes på våren 1950. Härom har inom finansdepartementet upprättats en den 5 januari 1952 dagtecknad promemoria, vari ifrågasatts en höjning av de kommunala ortsavdragen med 20 %.

Över denna promemoria ha efter remiss yttranden avgivits av kammar-rätten, socialstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Kalmar, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Västernorrlands och Västerbottens län, landsorganisationen i Sverige, tjänstemännens centralorganisa-tion, svenska landskommunernas förbund samt svenska stadsförbundet.

Vid överståthållarämbetets utlåtande har fogats ett av stadskollegiet i Stockholm avgivet yttrande.

Rörande *motiveringen* för de i propositionen framlagda förslagen till-låter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Redogörelse härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan an-givna sidor i propositionen, nämligen

Allmänna synpunkter på frågan om sänkning av de direkta statliga skat-terna, s. 28—49.

Översikt av skatteutredningens ändringsförslag, s. 49—54.

Fysiska personers inkomstbeskattning, s. 54—113.

Fysiska personers förmögenhetsbeskattning, s. 113—131.

Juridiska personers inkomstbeskattning, s. 131—137.

Motionerna m. m.

Av innehållet i de väckta motionerna samt i till utskottet inkomna skrifter i ämnet må här återgivnas följande.

Allmänna synpunkter på frågan om sänkning av de direkta statliga skatterna.

I de likalydande motionerna I:212 och II:284 har anförts, att delade meningar ej längre syntes råda om nödvändigheten av en alla skatte-betalare omfattande sänkning av den direkta skatten. Vunna erfarenheter torde visa att sådana skattenormer, som aktivt medverkade till att öka den samfällida samhällliga reala inkomsten, vore ur alla medborgares syn-punkt fördelaktigare än sådana, som allt för häftigt ingrepo i den natur-liga inkomstfördelningen och därigenom hade skadliga biverkningar på arbetsvilja, företagarlust, sparande och allmän skattemoral. Under senare år hade statsmakterna medvetet ålagt medborgarna större skatter än sta-tens utgifter gjort nödvändigt i syfte att på så sätt bidra till skyddet av ett vacklande penningvärde. De erfarenheter, som hittills vunnits rörande överbalanseringsteknikens effekt som skydd för penningvärdet, kunde knappast sägas uppmuntra till fortsättning. Trots utomordentligt starkt stigande budgetöverskott hade penningvärdet sjunkit. Detta kunde må-hända förklaras bero på att överbalansering icke, som från början syntes ha avsetts, insatts i ett större sammanhang. Några positiva bevis av kon-kret art för att denna teknik över huvud taget vore förenad med några av-görande fördelar hade emellertid icke förebragts. Under dessa omständig-heter förefölle en omprövning av hela metoden motiverad. Vid avvägningen mellan behovet av skattelindringar å ena sidan och överbalansering å den andra förefölle de starkaste skälen tala för sänkningar i den direkta be-

skattningen. Därigenom skulle arbetsviljan, sparviljan och sparförmågan kunna effektivt ökas. På kortare sikt måste möjligheterna att sänka den direkta beskattningen anknytas till att överbalanseringsmetoden modifierades eller övergäves. Att även indirekta skatter vore en belastning för skattebetalarna vore ett självklart faktum, som icke behövde närmare belysas. Framhållas borde endast, att indirekta skatter borde givas allmänast möjliga form för att snedvridande skadeverkningar skulle kunna undvikas. En samtidig sänkning i skattebelastningen och upplysningskampanj om skatternas rätta användning och betydelse borde ha utsikter att förbättra deklaramoralen, vilket omedelbart skulle resultera i stigande statsinkomster, och att dämpa det skattetänkande, som till skada för ett effektivt produktionsliv i allt för hög grad dominerade den allmänna opinionen. Som en första målsättning för en skattesänkningssaktion borde sättas att återställa det faktiska skattetrycket till det som avsetts, då gällande skattelagstiftning beslutits. Det borde emellertid markeras, att denna målsättning vore ett första steg på vägen mot verkliga sänkningar i den av de ansvariga instanserna verkligen beslutade beskattningen. Nästa uppgift måste vara att fortsätta på den inslagna vägen. De förslag som framlagts av 1949 års skatteutredning utginge från de samhällsekonomiska förhållandena sådana de förelegat 1948. Sedan dess hade penningvärdeförsämringen fortsatt. Att mera exakt ange något mått på denna vore icke möjligt, men om man angäve 20 % som en ungefärlig mätare, hade man under alla förhållanden icke överskattat takten i penningvärdeförsämringen. Ett genomförande av en skattesänkning, som motsvarade det mål skatteutredningen uppställt, skulle därför i själva verket förutsätta en viss omarbeting av skatteskalorna. Då det emellertid rörde sig om en skattesänkning etappvis borde utredningens förslag dock kunna godtagas — som ett första steg.

I de likalydande motionerna I: 288 och II: 385 har framhållits, att redan efter det första året, varunder 1947 års skattereform tillämpats, hade, som motionärerna på förhand förmodat, framträtt behov av revidering av denna. Kravet hade senare fått ökad styrka genom den fortgående inflationen, som höjt skattetrycket på ett sätt, som ingen torde ha avsett vid reformens antagande. De undersökningar 1949 års sakkunniga verkställt stödde uppfattningen att skattesystemet hade olyckliga verkningar på sparatet, lusten till nya arbetsinsatser och företagsamhet samt på deklaramoralen.

Ett spörsmål, som trängde sig fram, när man bedömde skattetryckets utveckling under olika perioder, vore inflationens inverkan därpå. Skatteutredningen hade i sina undersökningar klart påvisat, hur penningvärdeförsämringen verkade skattehöjande på ett sätt som ingen torde ha avsett. Ehuru detta vore ett uppenbart faktum, funnes ändå alltid den risken, att statsmakterna skulle låta skattetrycket stiga under inflationstider. För

att försvåra en sådan utveckling borde riksdagen uttala, att varje gång prisnivån steg med en viss intervall, t. ex. 10 %, skulle utredning äga rum om en justering av skatteskalorna. En sänkning av uttagningsprocenten torde nämligen i sådana lägen inte lösa problemet.

I motionen II:136 har anförts bl. a., att genom penningvärdeförsämringen skattetrycket ökat avsevärt sedan den nu gällande skatteskalen infördes. Enligt den av 1949 års skatteutredning redovisade tabellen hade skattetrycket ökat med för olika inkomstgrupper ökad styrka. Särskilt vore detta fallet i de lägre inkomstskikten, där skatten ökat i vissa fall upp till 40 %. Medeltalet av ökningen i skattetrycket genom penningvärdeförsämringen torde i de lägre inkomstgrupperna enligt utredningen ligga omkring eller något över 20 %. Det höga skattetrycket hade medfört många icke önskvärda konsekvenser för det svenska folkhushållet. Det vore därför ytterst värdefullt att staten icke genom alltför högt skatteuttag berövade den enskilde möjligheterna att spara för framtiden, där inkomstförhållandena så medgäve. Ytterligare skäl för att nu vidtaga en skattesänkning kunde anföras, men motionärerna tillåte sig att hänvisa till skatteutredningens betänkande.

Ortsavdrag och skatteskalor.

I de likalydande motionerna I:213 och II:135 har erinrats om att de sakkunniga förordat bibehållande av de ortsgupperade avdragen med en spännvidd av 16 %. Skäl funnes enligt motionärernas förmenande till ett omedelbart avskaffande av all ortsguppering vid beskattning. Då emellertid måhända ett dylikt avskaffande för närvarande i dess helhet icke kunde ske, syntes i vart fall en minskning av spännvidden i ortsavdragens storlek böra vidtagas. Ett minskande av denna spännvidd skulle med största sannolikhet innebära en icke obetydlig spärr och hämsko mot flykten från landsbygden. Vid bedömande av ortsavdragens storlek måste nämligen hänsyn tagas till de allt större krav, som i ett kultursamhälle ställdes på den allmänna livsföringen, icke minst då det gällde skolvård, sjukhusvård och dylikt. Otivelaktigt vore landsbygdens befolkning i många hänseenden häruti mycket missgynnad. En kompensation för dess del av de uteblivna förmåner, som tätortsbebyggelsen gäve sina invånare, måste i en eller annan form erhållas. En sådan kompensation torde åtminstone i viss utsträckning kunna erhållas genom ett slopande av ortsavdragen eller i vart fall en minskning av spännvidden i desamma. Då emellertid ett slopande av ortsgupperingen vid beskattningen i dess helhet för närvarande måhända icke kunde ske, ville motionärerna förorda att i vart fall ortsgrupp I avskaffades och sammansloges med nuvarande ortsgrupp II och att intervallen emellan de olika ortsgupperna undan för undan upphävdes.

I de likalydande motionerna I:289 och II:384 har anförts, att de lägre inkomsttagarna hade omedelbara behov av skattesänkning. För att

åstadkomma detta utan långt dröjsmål ansåge motionärerna att det första steget borde vara att höja ortsavdragen vid den statliga beskattningen i minst samma proportion som penningvärdet försämrats sedan 1947 års skattereform trädde i kraft. Det vore önskvärt att ortsavdragen fastställdes på grundval av en verklig undersökning av vad som kunde anses vara ett skäligt existensminimum med hänsyn till nuvarande levnadskostnader. Beskattning av den inkomst som vore oundgängligen nödvändig för existensen ansåge motionärerna vara orimligt. Skatteutredningen hade föreslagit höjning av ortsavdragen vid den statliga beskattningen för äkta makar. Enligt detta förslag komme man ändå inte ner till den nivå skattetrycket hade vid införandet av 1947 års skattereform. Enligt motionärernas mening borde hela skattepolitiken omläggas, så att mindre och medelstora inkomsttagare finge väsentliga lättnader, vilket kunde kompenseras genom hårdare beskattning av de verkligt stora inkomsttagarna och monopolföretagen. Då en sådan omläggning av skattepolitiken knappast kunde komma till stånd detta år ville motionärerna tills vidare begränsa sig till förslag om höjning av ortsavdragen till 3 800—4 400 kronor för äkta makar och till 2 500—2 900 kronor för ensamstående.

Till utskottet ha inkommit skrifter från Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundets avdelningar 540 och 547, i vilka skrifter hemställts, att riksdagen måtte besluta om en höjning av ortsavdragen i enlighet med vad som anförts i sist omnämnda motioner.

I de likalydande motionerna I: 482 och II: 646 har framhållits att såväl riksskattenämnden som Tjänstemännens centralorganisation betonat önskvärdheten av att den enhetliga skattesatsen på 12 % ginge högre än vad som föreslagits av skatteutredningen. Departementschefen hade i sitt anförande till statsrådsprotokollet icke tagit ställning till om det vore i och för sig önskvärt att höja denna gräns. Han hade endast anført att skatteutredningen torde ha gått så långt som för närvarande vore möjligt. Departementschefen hade vidare anført att en höjning av gränsen icke torde kunna förverkligas utan att inkomstbortfallet för staten vid övergången icke längre kunde hållas inom en ram, som i detta sammanhang kunde anses realistisk.

Det vore möjligt att detta vore ett riktigt bedömande. En siffermässig belysning av inkomstbortfallet skulle dock vara värdefull, och motionärerna föreslog att utskottet verkställde en sådan.

Det resultatet att i vissa lägre inkomstskikt (3 000—5 000 kronors årsinkomst) ensamstående finge en höjd statsskatt skulle ha undvikits om sänkningen av statsskatten kunnat genomföras samtidigt som höjningen av de kommunala ortsavdragen. Genom att ortsavdragsreformen genomförts redan innevarande år bleve på grund av att den enhetliga skatteprocenten i bottenkiktet satts till 12 % en höjning av statsskatten en följd

därav. Den påtalade olägenheten vore därför främst av psykologisk art. Att en sänkning av skatteprocenten skulle medföra olägenheter vore uppenbart. Om en begränsad höjning av ortsavdragen för dessa lägre inkomster hade samma ogynnsamma effekt vore mera diskutabelt. Det hade inte varit möjligt för motionärerna att framlägga ett förslag på denna punkt. Men här liksom beträffande frågan om den enhetliga skattesatsen hemställdes, att utskottet måtte undersöka möjligheterna till förbättringar.

Departementschefen hade för sin del icke funnit det möjligt att taga upp frågan om någon ändring i princip av ortsgupperingen utan ville först avvakta ytterligare utredningar.

Enligt motionärernas mening funnes goda skäl för den uppfattningen att skillnaden mellan olika dyrorter ytterligare förmins-kats. Det vore angeläget att dyrortsgraderingen icke bibehölles längre än som vore absolut oundvikligt. Kunde därför någon ändring i systemet göras, innan alla undersökningar verkstälts, borde detta ske. En reduktion av spännvidden mellan grupperna låge närmast till hands. Förutsättningen borde då vara att icke det framtida ställningstagandet bundes på ett otillbörligt sätt.

Till ortsgrupp 1 hörde för närvarande helt eller delvis 202 av rikets 1 037 kommuner med 6,8 % av rikets befolkning. Det funnes grundad anledning förmoda att framtida förslag om mindre spännvidd borde kunna antagas även om från det nu gällande systemet utrensats den nuvarande ortsgrupp 1. Under sådana omständigheter kunde det av motionärerna uppställda villkoret — att icke onödigtvis binda det framtida ställningstagandet — anses uppfyllt. Motionärerna föresloge därför att ortsgrupp 1 borttoges ur det föreslagna systemet beträffande ortsavdragen. Skattebortfallet som härigenom uppstode torde kunna beräknas till 2—3 miljoner kronor.

Särskilt avdrag för förvärvsarbetande hustru.

I de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 har erinrats om att utredningen icke ansett sig kunna tillmötesgå de från flera håll resta kraven på ett utsträckande av ifrågavarande avdragsrätt till familjer, där hustrun biträdde mannen i dennes förvärvsarbete. Anledningen härtill syntes ha varit svårigheten att utöva en tillräcklig kontroll. En del av utredningens ledamöter hade emellertid förordat, att rätten till ett avdrag å 300 kronor skulle utsträckas till att gälla även jordbrukarhustru och hustru till rörelseidkare. Även motionärerna vore av den uppfattningen att en sådan utsträckt avdragsrätt borde finnas såväl vid den statliga som vid den kommunala taxeringen. Då avdragsbeloppet sattes så lågt som 300 kronor, skulle taxeringsnämndernas prövning i stort sett kunna inskränka sig till frågan huruvida hustrun deltagit i mannens förvärvsverksamhet. Motionärerna delade vidare den av högerledamoten i utredningen hävdade uppfattningen att gifta förvärvsarbetande hustrur med hemnavarande minderåriga barn befunne sig i ett annat läge än förvärvsarbetande barnlösa hustrur och av denna anledning borde tillerkännas högre avdrag än utred-

ningen föreslagit. Det av högerledamoten förordade avdraget på 25 % av sådan gift kvinnas inkomst, dock högst 1 000 kronor, funne motionärerna väl avvägt. Åldersgränsen för barnet torde böra sättas något lägre än den eljest i skattelagarna förekommande gränsen å 16 år. Liksom nyssnämnda reservant föreslog motionärerna att gränsen måtte sättas till 14 år.

Yrkande om rätt för gift kvinna till förvärvsavdrag med 300 kronor vid taxering till såväl statlig som kommunal inkomstskatt har framförts i de likalydande motionerna I: 213 och II: 135. Därvid har anförts, att utredningen i princip icke accepterat tanken på att åstadkomma jämlikhet mellan gifta kvinnor, som hade en egen av mannens verksamhet oberoende inkomst, och sådana, som deltog i mannens förvärvsarbete. Någon anledning att i skattehänseende behandla gifta kvinnor olika alltefter förvärvsarbetets art syntes icke föreligga. I det fall, att hustrun icke redovisade egen skattepliktig inkomst, skulle henne tillkommande avdrag yrkas i mannens självdeklaration. Uppgift borde då i mannens deklaration lämnas, i vilken utsträckning hustrun deltagit i mannens förvärvsarbete. På grund av avdragets ringa storlek torde, därest hustrun över huvud taget deltog i mannens arbete, avdraget i sin helhet alltid i dylika fall tillkomma henne. Taxeringsnämndernas bedömande skulle därvid kunna inskränkas till att avgöra, huruvida hustrun över huvud taget deltagit i makarnas gemensamma verksamhet.

Motionärerna ha i de likalydande motionerna I: 288 och II: 385 uttalat, att de för sin del ansåge övervägande skäl tala för den ståndpunkt, som framförts i ett särskilt yttrande till skatteutredningens förslag av herrar Petré och Sandberg. Dessa hade föreslagit, att förvärvsarbetande hustru med barn under 16 år skulle äga rätt att avdraga 20 % av sin inkomst upp till 8 000 kronor samt att annan förvärvsarbetande hustru skulle äga rätt att avdraga 10 % av inkomsten upp till samma gräns. Maximiavdraget för förvärvsarbetande hustru med barn skulle sålunda bli 1 600 kronor och för annan förvärvsarbetande hustru 800 kronor. I dessa förvärvsavdrag skulle det lägre fasta avdraget på 300 kronor vara inräknat. Vidare hade de ansett, att ett avdrag borde utgå även till hustru, som deltog i mannens jordbruk eller rörelse, men att detta avdrag borde begränsas till 300 kronor.

I de likalydande motionerna I: 470 och II: 615 har framhållits, att det sedan 1947 gällande förvärvsavdraget på högst 1 000 kronor varit avsett som allmän kompensation för de kostnader, som vore förenade med inkomsternas förvärvande, och ingenting hade att göra med egentliga barnförsörjningskostnader. Redan då detta 1 000-kronorsavdrag införts hade den allmänna uppfattningen bland de förvärvsarbetande kvinnorna själva varit, att kompensationen vore otillräckligt tilltagen och att då frågan om gift kvinnas beskattning slutgiltigt skulle lösas man kunde vänta sig, att skatte-

avvägningen toge mer hänsyn till de verkliga utgifter som en förvärvsarbetsande husmor hade för »intäkternas förvärvande», d. v. s. utgifter för den arbetskraft som helt eller delvis måste ersätta henne i hemmet, vare sig hon hade barn eller inte, samt — där barn funnes — för extrakostnaderna i samband med barnets vård hemma eller på daghem. Sedan 1947 hade penningvärdet försämrats, de antydda kostnaderna kraftigt ökat och samhällets behov att utnyttja den kvinnliga arbetskraften blivit så ovedersägligt, att det uppenbarligen inte låge i detta samhälles intresse att försämlra betingelserna för gift kvinnas yrkesverksamhet.

Det i propositionen framförda förslaget innebure emellertid en sådan försämlring, inte blott genom att behålla »status quo» beträffande förvärvsavdragets maximering, ehuru penningvärdet minskat, utan därtill genom att göra den nya inskränknigen i rätten till förvärvsavdrag, att den skattebetalande kvinnan skulle ha barn under 16 år att vårda. Detta förslag återginge på ett par reservationer inom skatteutredningen av herr Hagberg samt av herrar Petrén och Sandberg, vilka alla tre kommit på idén att differentiera förvärvsavdraget efter förefintligheten eller ej av barn under en viss ålder. De båda sistnämnda reservanterna ville dock medge ett visst avdrag (upp till 800 kronor) även för gift förvärvsarbetsande kvinna utan barn. I en tredje reservation hade herrar Henriksson och Rehn föreslagit ett bibehållande av nuvarande 1 000-kronorsavdrag för förvärvsarbetsande gifta kvinnor, men oberoende av om de hade barn eller inte.

Bakom denna sista ståndpunkt spårade man samma uppfattning som den Kooperativa förbundets styrelse uttryckte i sitt remissutlåtande sålunda, att det skulle »säkerligen verka psykologiskt olyckligt på intresset hos de gifta kvinnorna att åtaga sig förvärvsarbete, om man nu borttog ett avdrag som allmänheten vant sig vid». Men även rent sakligt måste man betrakta det som olyckligt att — som propositionen gjorde — beskattningssmässigt slå fast den föreställningen, att det endast vore barn under 16 år som gäve en gift kvinna arbete inom hemmet och avbränningar på den inkomst hon till äventyrs förvärvade ute på arbetsmarknaden.

Såsom byråchefen von Hofsten i socialstyrelsen övertygande visat i sin tabell (prop. s. 91) innebure det »ett relativt sämlre läge än för närvarande» för de förvärvsarbetsande gifta kvinnorna utan barn, om de endast finge ett förvärvsavdrag av 300 kronor per år. Skattelättnaden bleve nämligen mindre för dem än för övriga kategorier medborgare. I inkomstlägena 6 000—10 000 kronor för äkta makar ökades exempelvis skatteprocenten på hustruns del av inkomsten med mellan 43 och 28 %, varvid den högre procenten hänförde sig till det lägre inkomstbeloppet.

I de likalydande motionerna I:474 och II:644 ha motionärerna anförut, att enligt deras uppfattning förslaget inte vore tillfredsställande. Det gäve inte tillräckliga lättnader för yrkeskvinnor med barn och uteslöte helt yrkeskvinnor utan barn från avdrag över 300 kronor. Det av herrar

Petrén och Sandberg i skatteutredningen framlagda förslaget syntes motionärerna mera tillfredsställande. Enligt detta skulle yrkeskvinnor med barn under 16 år få rätt att avdraga 20 % av sin inkomst, dock högst 1 600 kronor, och andra yrkeskvinnor 10 % av inkomsten, dock högst 800 kronor. I avdragen skulle inräknas det fasta avdraget på 300 kronor. En modifikation av dessa ledamöters förslag torde dock lämpligen böra göras. Man borde kunna anknyta till departementschefens förslag, att de procentuella avdragen skulle börja räknas från botten av inkomsten. Därigenom vunnas, att en höjning av förvärvsavdraget inträdde även vid inkomster mellan 300 och 1 500 kronor för yrkeskvinnor med barn och mellan 300 och 3 000 kronor för övriga gifta kvinnor.

I de likalydande motionerna I:483 och II:648 ha motionärerna föreslagit, att beträffande gift kvinna med egen inkomst av rörelse eller av eget arbete förvärvsavdraget skulle ske efter nuvarande bestämmelser, d. v. s. med ett belopp motsvarande hälften av nämnda inkomst, dock högst 1 000 kronor. Förvärvsavdrag med 300 kronor borde få åtnjutas av gift man, vars hustru utfört arbete till ett värde av minst 300 kronor i förvärvskällan jordbruksfastighet eller rörelse och av vilken förvärvskälla han haft inkomst.

I de likalydande motionerna I:484 och II:649 ha motionärerna anfört, att enligt deras mening förslaget icke tillräckligt beaktade nödvändigheten av att stimulera gifta kvinnor till egen arbetsinsats för produktionens höjande eller kulturlivets främjande. Att helt utesluta gift kvinna utan barn men med egen arbetsinkomst från möjligheten att erhålla förvärvsavdrag syntes motionärerna icke riktigt. Gifta kvinnor, vare sig med eller utan barn, hade ovedersägligen en del kostnader för inkomstens förvärvande såsom herrar Petrén och Sandberg framhållit i sin reservation till skatteutredningens betänkande. Även om det funnes goda skäl antaga att under en viss inkomstgräns i huvudsak endast deltidsarbete förekomme, som kunde motivera ett mindre förvärvsavdrag, behövde detta dock inte alltid vara fallet. Det förefölle därför riktigt, såsom departementschefen anfört, att viss förhöjning av förvärvsavdraget borde inträda även vid inkomster under 3 000 kronor, när det gällde kvinnor med barn. Motionärerna komme därför till den slutsatsen, att förvärvsavdraget borde beräknas enligt departementschefens förslag för inkomster under 3 000 kronor och enligt herrar Petréns och Sandbergs förslag för inkomster mellan 3 000 kronor och 8 000 kronor. Detta skulle innebära, att förvärvsavdraget för gift kvinna med barn skulle utgöra 100 % vid en inkomst av 333 kronor, 70 % vid 500 kronor, 40 % vid 1 000 kronor, 30 % vid 1 500 kronor, 25 % vid 2 000 kronor, 22 % vid 2 500 kronor och 20 % vid 3 000 kronor liksom för alla inkomstbelopp däröver upp till 8 000 kronor. Detta in-

komstbelopp skulle utgöra maximigränsen för förvärvsavdragets beräkning, som alltså bleve högst 1 600 kronor. För gift kvinna utan barn borde förvärvsavdraget beräknas enligt herrar Petréns och Sandbergs förslag, alltså till 300 kronor upp till 3 000 kronor och därefter till 10 % av inkomsten upp till 8 000 kronor, som även i detta fall borde utgöra maximigränsen för avdragets beräkning. Förvärvsavdraget bleve alltså i detta fall högst 800 kronor.

I motionen I:485 har erinrats om att enligt gällande bestämmelser gift kvinna med inkomst av rörelse eller av eget arbete under vissa förutsättningar ägde rätt till visst avdrag vid taxeringen samt att principiellt ingen ändring föresloges i denna bestämmelse. Det hade i praxis hävdats, att vid inkomst av rörelse någon egen arbetsinsats från den gifta kvinnans sida icke skulle kunna krävas, utan rätt till detta avdrag skulle föreligga från all slags inkomst av rörelse och alltså även från sådan, som mera vore att jämställa med kapitalinkomst. Sålunda hade avdrag medgivits exempelvis även från inkomst av royalty, som lyftes kanske endast en gång om året. Avdrag hade även medgivits från inkomst från kommanditbolag, där det dessutom kunde ifrågasättas, om förvärvskällan vore att anse som rörelse ur kommanditdelägarrens synpunkt. Avdrag medgäves även från exempelvis sådan »arbetsinkomst» som ersättning som styrelseledamot i mannens bolag och liknande proformaanställningar. Det förefölle icke tillfredsställande, att avdrag av denna art skulle kunna medgivas. Även då det gällde inkomst av rörelse borde därför föreskrivas, att inkomsten skulle vara beroende av den gifta kvinnans egen arbetsinsats och vid inkomst av arbete borde taxeringsmyndigheterna ha rätt att kräva, att den egna arbetsinsatsen på något sätt styrktes, om avdrag skulle kunna medgivas.

I motionen II:647 har anförts, att det måste anses principiellt oriktigt att medge endast schablonavdrag för alla dem, som nödgades ha betydande omkostnader för barn för att över huvud kunna ha förvärvsarbete utanför hemmet. Härtill komme att dessa mödrar genom prisutvecklingen försatts i ett sämre läge än tidigare, vilket lett till en avsevärd standardsänkning för dem och deras barn. Enligt motionärernas mening kunde detta missförhållande avhjälpas endast genom att medge förvärvsarbete moder avdrag för de kostnader hon verkligen haft för barnens skötsel och vård. Det torde icke möta några taxeringstekniska svårigheter att gradera detta avdrag efter de faktiskt utgående kostnaderna för barnens omhändertagande, vilket bl. a. framginge därav att Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund för sin del förordat ett system i överensstämmelse med det ovan föreslagna. De arbetsmarknadspolitiska synpunkterna torde ej heller höra förbises.

Beskattningen av ogift skattskyldig med barn.

I de likalydande motionerna I:212 och II:284 samt i de likalydande motionerna I:288 och II:385 förordas ett genomförande av de av 1949 års skatteutredning i detta hänseende framlagda förslagen.

I de likalydande motionerna I:483 och II:648 ha motionärerna hemställt, att för ogift skattskyldig, som haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, ortsavdragen måtte fastställas till 2 850—3 300 kronor.

I de likalydande motionerna I:484 och II:649 ha motionärerna anfört, att ensamstående med barn under 16 år och med egen arbetsinkomst enligt motionärernas mening borde ha rätt till samma förvärvsavdrag som motionärerna föreslagit för gift kvinna med barn, då hon helt visst finge vidkännas en del kostnader för inkomstens förvärvande.

Beskattningen av änklingar och änkor samt frånskilda.

Såväl i de likalydande motionerna I:212 och II:284 som i de likalydande motionerna I:288 och II:385 har förordats ett genomförande av de av skatteutredningen framlagda förslagen i fråga om änklingers och änkers beskattning.

I de likalydande motionerna I:484 och II:649 ha motionärerna erinrat om att skatteutredningens förslag att änkring eller änka skulle medgivas ortsavdrag såsom gift skattskyldig för det beskattningsår, under vilket andra maken avlidit samt för det därpå följande beskattningsåret, tyvärr icke upptagits av departementschefen. Motionärerna delade skatteutredningens mening att denna lösning vore välbetänkt med hänsyn till att änklingar och änkor eljest skulle drabbas av en skärpning i beskattningen genom andra makens död. Samtidigt kunde den efterlevande makens ekonomiska situation ha direkt försämrats på grund av dödsfallet. Motionärerna ville därför föreslå, att änkring, änka eller frånskild medgaves ortsavdrag som gift skattskyldig för det år äktenskapet av ena eller andra orsaken upplösts ävensom för det därpå följande beskattningsåret.

Den statliga förmögenhetsskatten.

I de likalydande motionerna I:212 och II:284 har föreslagits, att förmögenhetsskatt icke i något fall skall utgå förrän den beskattningsbara förmögenheten överstiger 40 000 kronor. Det förefölle emellertid icke rimligt att två ensamstående personer, som vardera hade förmögenhet motsvarande den gemensamma skattepliktsgränsen och på grund därav vore fria från skatt, vid ingående av äktenskap med varandra skulle belastas med

en relativt betydande förmögenhetsskatt. I enlighet med den princip motionärerna hävdade i fråga om äkta makars inkomstbeskattning borde rätteligen det skattefria avdraget vara dubbelt så stort för äkta makar som för ensamstående person. För att emellertid underlätta ett genomförande av motionärernas förslag på denna punkt hade de velat nöja sig med att förorda en höjning av gränsen till 60 000 kronor.

Frågan om förmögenhetsskatteskalans fortsatta utformning måste göras beroende av huruvida förmögenhetsskatten, såsom redan 1947 (I: 296 och II: 436) och 1948 (I: 149 och II: 186) föreslagits i motioner till riksdagen, gjordes avdragsgill vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Vid taxering till statlig inkomstskatt medgäves för närvarande avdrag för påförda kommunalskatter. Motivet härtill vore bland annat att kommunalskatterna vore olika höga och att två personer med i övrigt lika inkomstförhållanden icke hade samma skatteförmåga, om deras kommunalutskylder varierade till storleken.

I och för sig vore även förmögenhetsskatten en påлага på inkomsten, förmögenhetens avkastning, vilken ansåges ha en större bärkraft än arbetsinkomst. Förmögenhetsskatten ledde följaktligen principiellt till samma olikhet i den på inkomsten vilande skattebördan som kommunalskatterna. De skäl som talade för en avdragsrätt vore därför lika starka i fråga om förmögenhetsskatten som i fråga om kommunalskatterna. Det kunde icke vara rimligt att belasta en inkomst, som åtgått för att gälda förmögenhetsskatten och sålunda ur skatteförmågesynpunkt vore obefintlig, med ytterligare en skatt. Av här anförda skäl ville motionärerna förorda, att förmögenhetsskatten gjordes avdragsgill vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Under förutsättning att detta yrkande vunne riksdagens bifall vore motionärerna beredda att förorda viss höjning av de nu gällande förmögenhetsskattesatserna. Såsom framginge av bevillningsutskottets betänkande nr 50 vid 1947 års riksdag, bilaga 1, tabell 17, ledde det nuvarande systemet i många fall till marginalskafter på mer än 100 %. Även med det av motionärerna föreslagna systemet skulle emellertid marginalskaften alltjämt kunna bli betydande. Ett genomförande av motionärernas förslag rörande förmögenhetsbeskattningen beräknades medföra en minskning av statens skatteinkomster med omkring 39 miljoner kronor. Emellertid vore de med motionärernas system förenade fördelarna med hänsyn till sparandet och företagsamheten enligt motionärernas mening så franträdande att de mer än väl — sett ur samhällets synpunkt — skulle uppväga detta skattebortfall, särskilt sett på något längre sikt.

Beträffande barns förmögenhetsbeskattning hade skatteutredningen för sin del föreslagit en sänkning av åldersgränsen från 21 till 16 år men hade å andra sidan ifrågasatt, att samtaxering av barns och föräldrars förmögenhet alltid skulle ske intill dess barnet nått 16 år, oavsett huruvida barnet självständigt taxerades eller icke.

Sänkningen av åldersgränsen ansåge motionärerna vara väl motiverad.

En gräns på 16 år tillämpades i flera andra sammanhang inom beskattningens område. Den skärpning av förmögenhetsbeskattningen, som skulle inträda i de fall då barn under 16 år bleve självständigt taxerade till statlig inkomstskatt, ansåge motionärerna sig däremot icke kunna tillstyrka. Enligt motionärernas mening skulle det rimligaste resultatet erhållas genom den i nyssnämnda motioner föreslagna ordningen. Såsom ett steg i riktning mot en bättre ordning på detta område ville motionärerna emellertid nöja sig med att förorda den ändringen i gällande bestämmelser att åldersgränsen sattes till 16 år.

I de likalydande motionerna I:213 och II:135 har anförts, att motionärerna ville förorda en avsevärd sänkning av förmögenhetsskatten och tillstyrka, att densamma uppbyggdes på det sätt som reservanten i skatteutredningen, herr Jonsson, föreslagit, nämligen att den skattefria förmögenheten bestämdes för ensamstående till 40 000 kronor och för makar till 60 000 kronor och att skatten i övrigt utginge efter följande skala:

Beskattningsbar förmögenhet kr.	%
40 000 resp. 60 000— 100 000	5
100 000— 150 000	6
150 000— 200 000	8
200 000— 300 000	10
300 000— 500 000	12
500 000—1 000 000	14
1 000 000—	16

I de likalydande motionerna I:288 och II:385 har anförts, att i ett särskilt yttrande till 1949 års skatteutrednings betänkande av herrar Hagberg, Petrén och Sandberg hade dessa anslutit sig till förslaget om höjning av skattepliktsgränsen till 40 000 kronor. I deras yttrande hade emellertid i anslutning till motioner till 1950 års riksdag anförts, att goda skäl talade för en ytterligare höjning av denna gräns för äkta makar. För att kunna skapa trygghet för familjer erfordrades större kapitaltillgångar än för ensamstående. Skattepliktsgränsen för äkta makar borde därför höjas. Såsom lämplig sådan gräns hade föreslagits 60 000 kronor. Höjningen av skattepliktsgränsen skulle innebära en värdefull stimulans till ökat sparande i de lägre förmögenhetsskikten. Då det vore uppenbart att två personer behövde mer sparkapital än en, yrkade motionärerna att skattepliktsgränsen för äkta makar höjdes till 60 000 kronor. Beträffande rätten att vid inkomsttaxering göra avdrag för påfordr förmögenhetsskatt, vilket vore en av de tänkbara åtgärderna för att lätta förmögenhetsbeskattningen, hade denna avvisats. Ovannämnda reservanter hade anfört åtskilliga skäl mot utredningsmajoritetens negativa ståndpunktstagande till rätten att av-

draga förmögenhetsskatt vid inkomstskattens beräkning. Då övervägande skäl talade härför föresloge motionärerna, att i skattelagstiftningen måtte införas en rätt att vid inkomsttaxering göra avdrag för påford förmögenhetsskatt. Reservanterna hade vidare anfört, att den lindring av förmögenhetsskatten, som uppkomme genom införande av avdragsrätt för förmögenhetsskatten, i vissa lägen skulle bli alltför stor. Detta bleve särskilt fallet, då en stor förmögenhet vore förenad med en betydande inkomst. För att undgå detta borde en viss justering av skalan ske, varför en något förhöjd skatteskala föreslagits för beskattningsbara förmögenheter på över 40 000 respektive 60 000 kronor. I enlighet med den uppfattning, motionärerna vid upprepade tillfällen tidigare anfört, ansåge motionärerna det nödvändigt att förmögenhetsbeskattningen lättades. Den nuvarande utformningen av denna skatt förhindrade av allt att döma en del av den mycket önskvärda ökning av sparandet, som annars skulle kunna uppkomma. Motionärerna anslöte sig till de förslag, som framförts av reservanterna.

I fråga om barns förmögenhetsbeskattning anslöte sig motionärerna till utredningens förslag om sådan ändring av nu gällande bestämmelser, att förmögenhetsbeskattningen skulle beräknas gemensamt för föräldrar och hemmavarande barn under sexton år. Sedan barnet fyllt sexton år skulle någon skattskyldighet för barnets förmögenhet icke åligga föräldrarna.

I de likalydande motionerna I:481 och II:645 har framhållits, att i propositionen den grundläggande principen för skattesystemet lämnades oförändrad. Sålunda komme alltjämt progressiv statlig inkomstskatt att beräknas även å den del av inkomsten, som måste tagas i anspråk för betalning av förmögenhetsskatt. Yrkanden om rättelse i detta avseende hade framställts av vissa ledamöter av 1949 års skatteutredning och i ett flertal under remissbehandlingen avgivna yttranden. De hade emellertid avvisats av departementschefen. Såsom av berörda yttranden framginge, resulterade kumuleringen av de två på varandra staplade progressiva skatterna i ytterst oregelbundna och höga marginalskattesatser. Motionärerna hade låtit upprätta tabeller, vilka bifogats motionerna och av vilka enligt motionärernas mening ovedersägligen framginge, att man icke enligt det i propositionen framlagda förslaget »uppnått en rimlig avvägning» av den totala skattebördan å inkomst och förmögenhet. Marginalskattesatserna bleve, såsom av tabellerna framginge, fortfarande höga och ojämna. En granskning av tabellerna gäve otvetydigt vid handen, att den önskvärda elimineringen av ojämnheter i marginalskatterna endast kunde vinnas genom medgivande av rätt till avdrag för förmögenhetsskatten vid taxering till statlig inkomstskatt. Denna avdragsrätt innebure, på sätt ledamoten av skatteutredningen herr Söderlund i sitt särskilda yttrande anfört, självfallet ingenting annat än att de skattskyldiga, som hårdast drabbades av oformligheterna i skattesystemet, finge största möjliga fördel av att de avlägsnades. Marginalskatter, överstigande den inkomst vara de

belöpte, kunde icke rimligen anses utgöra ett sådant resultat, som man borde eftersträva vid utformningen av skattesystemet. Verkningarna av den kumulerade progressiva beskattningen av inkomst och förmögenhet vore i själva verket intet annat än det siffermässiga uttrycket för den bristande logik, som utmärkte det gällande skattesystemet och som enligt föreliggande proposition skulle konserveras. Skattesystemets grundläggande konstruktion borde självfallet utbyggas under hänsynstagande i främsta rummet till normalfallen. Man vore därför, såsom i ovannämnda särskilda yttrande framhålles, berättigad kräva, att skattesystemet konsekvent utformades under beaktande av att denna skatt i normalfallen förutsattes skola gäldas av avkastningen, och detta resultat kunde, såsom i samma särskilda yttrande närmare utvecklats, endast vinnas därigenom, att ovanberörda avdragsrätt medgäves.

De uttalanden, departementschefen åberopat till stöd för sitt ställningstagande till yrkandet, berörde periferiska synpunkter på frågan, och uttalandena vore ingalunda invändningsfria. Han hade anfört att, när den tidigare kombinerade inkomst- och förmögenhetsskatten år 1947 övergivits, detta bland annat motiverats med att tyngden av inkomstbeskattningen och förmögenhetsbeskattningen kunde avvägas bättre var för sig, om de frigjordes från varandra. Det vore i och för sig riktigt att, såsom departementschefen vidare anfört, ifrågavarande avdragsrätt skulle innebära, att inkomstskatten och förmögenhetsskatten ånyo gjordes beroende av varandra, men detta komme dock att ske på ett sätt, som i intet hänseende vore jämförligt med det som gällde enligt det äldre systemet. Den statliga inkomstskatt, som inflöte från fysiska personer och därmed i beskattningshänseende likställda, belöpte för närvarande å ett inkomstbelopp, vari jämväl inginge inkomst, som toges i anspråk för betalning av förmögenhetsskatt och därför rätteligen vid inkomsttaxeringen borde betraktas såsom obefintlig. Resultatet av det av motionärerna föreslagna systemet bleve helt enkelt, att inkomstskatt icke längre uttoges på denna inkomst. Beträffande det av sistnämnda ledamot av skatteutredningen framställda yrkandet hade departementschefen vidare anfört, att detta yrkande otvivelaktigt skulle innebära en mycket väsentlig rubbning av grunderna för den år 1947 beslutade förmögenhetsskatten samt att han icke hade för avsikt att föreslå mera genomgripande omfördelning av skattetrycket mellan förmögenhetsägarna. Motionärerna ville i detta sammanhang erinra om följande fakta. 1945 års skatteberedning, vars betänkande låge till grund för gällande skattesystem, hade icke aktat nödigt att förebringa någon som helst utredning för att belysa den sammanlagda skattebörda, det av beredningen föreslagna skattesystemet skulle medföra i de individuella fallen. Det hade således varit ett i hög grad bristfälligt material, som utgjorde grundvalen för den uppfattning i frågan om omfördelningen av skattetrycket på förmögenhetsägarna, som dåvarande departementschefen och de som anslutit sig till hans uppfattning låtit komma till uttryck i nämnda betänkande. Om de

av utredningen föreslagna skatteskalorna lades till grund för beräkningen, bleve intäktsbortfallet enligt utredningens beräkningar omkring 30 miljoner kronor. Med iakttagande av de i propositionen föreslagna justeringarna av utredningens förslag, komme skattebortfallet att ytterligare minskas. Att ett belopp, motsvarande den å förmögenhetsskatten — d. v. s. å en obefintlig inkomst — belöpande inkomstskatten hittills influtit i statskassan hade, såsom i det ovanberörda särskilda yttrandet anförts, uteslutande berott på en felaktig konstruktion av skattesystemet. Beloppet vore icke av den storleksordningen i förhållande till budgetens slutsumma, att andra inkomster måste anvisas för skattebortfallets täckande.

I de likalydande motionerna I:484 och II:649 ha motionärerna anført, att de skäl, som departementschefen angivit för en enhetlig skattegräns, syntes motionärerna föga bärande. Att sambeskattningen i och för sig kunde medföra en ökad beskattning vid äktenskaps ingående kunde väl inte vara skäl för att också ge förmögenhetsbeskattningen sambeskattningsseffekt, när detta tydligen i stort sett kunde undvikas eller mildras genom en så enkel åtgärd som att för äkta makar skattepliktsgränsen höjdes. Den omständigheten, att vid ena makens död beskattning inträdde vid ett lägre förmögenhetsbelopp och att förmögenhetsskatten på en gång ökade, vore naturligtvis en olägenhet, men icke större än att den borde tagas, eftersom man kunde antaga, att den i regel kompenseras flera gånger om under den tid ifrågavarande skatt icke uttagits. Helt visst vore det enklare tekniskt sett med en gemensam skattepliktsgräns, men olägenheterna med två olika gränser vore faktiskt ganska obetydliga och sålunda inte ens av den storleksordning, som departementschefen syntes vilja göra gällande. Intervallerna för de olika procentsatserna kunde sålunda inte alls behöva förskjutas. Den första intervallens övre gräns kunde sålunda i båda fallen, som i samtliga presenterade alternativ föreslagits, bestämmas till samma belopp, 100 000 kronor. Det förefölle rimligt, att den av departementschefen föreslagna skattepliktsgränsen, 50 000 kronor, fastställdes för ensamstående och att motsvarande gräns för äkta makar höjdes med 20 000 kronor till 70 000 kronor.

I motionen II:616 ha motionärerna inledningsvis erinrat om att frågan om beskattning av omyndiga hemmavarande barns förmögenhet tidigare behandlats vid 1950 års riksdag samt att skatteutredningen förordat viss ändring i bestämmelserna. Departementschefen hade emellertid icke ansett sig böra förorda den av skatteutredningen föreslagna ändringen. Såsom motiv för detta ståndpunktstagande hade departementschefen anført, att den föreslagna regeln skulle innebära en komplikation, som gjorde att den icke kunde betecknas såsom någon rationell lösning. De av såväl 1950 års bevillningsutskott som 1949 års skatteutredning vitsordade olägenheterna skulle alltså alltjämt komma att bestå. Resultatet bleve en bety-

dande skillnad mellan det fall då fadern taxerades jämväl för barnets förmögenhet och det fall då barnet självt taxerades därför. I det senare fallet komme skattefrihet att åtnjutas för ett barns förmögenhet intill ett belopp av 50 000 kronor. I det förra fallet däremot kunde förmögenhetsskatten å barnets del bli betydande. Särskilt kännbart kunde detta bli, i den mån flera barn inom samma familj ägde förmögenhet. Motionärerna ansåge den av 1949 års skatteutredning föreslagna sänkningen av åldersgränsen från 21 till 16 år i och för sig vara motiverad. I likhet med departementschefen ansåge motionärerna en obligatorisk samtaxering av föräldrars och omtynda barns förmögenhet upp till nämnda åldersgräns icke önskvärd. Såsom skatteutredningen framhållit, kunde man givetvis tänka sig att tillämpa ett lägre avdrag för minderåriga barn än som motsvarade den eljest gällande skattepliktsgränsen. Motionärerna ansåge det för sin del ur rättvisesynpunkt vara rimligt att omtyndt barns förmögenhet sammanlades med föräldrarnas endast i den mån barnets förmögenhet överstege 50 000 kronor.

Såsom framhållits i ett särskilt yttrande till 1949 års skatteutrednings betänkande, avgivet av herr Hagberg m. fl., ävensom i ett flertal remissyttranden över utredningens förslag, talade starka skäl för att skattepliktsgränsen beträffande förmögenhetsskatten sattes högre för äkta makar än för ensamstående. Sedan departementschefen numera förorddat en höjning av skattepliktsgränsen från 40 000 till 50 000 kronor, syntes gränsen för äkta makar böra sättas till 75 000 kronor. I nämnda särskilda yttrande hade jämväl förordats, att förmögenhetsskatten skulle få avdragas vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Enligt motionärernas uppfattning skulle en sådan ändring, varigenom marginalskatterna å förmögenhetsavkastning i allmänhet skulle kunna nedbringas under 100 %, innebära en lämplig motvikt mot den även efter de av departementschefen förordade ändringarna synnerligen hårda förmögenhetsbeskattningen.

Kvarlätenskapsskatten.

I de likalydande motionerna I:5 och II:6 har gjorts gällande, att avsikten med införandet av kvarlätenskapsskatten inte i första rummet kunde ha varit att tillgodose statens behov av penningmedel utan en utjämning av förmögenhetsförhållandena mellan olika folkgrupper. Oavsett vilken inställning man hade till sådana utjämningssträvanden hade det varit önskvärt, att ett försök till dylik omvandling av samhällets ekonomiska struktur icke hade skett på omvägen över skattepolitiken, utan att riksdagen direkt hade fått taga ställning till denna fråga på ett sådant sätt, att problemställningen hade stått fullt klar. Det skulle icke förnekas, att vissa förmögenheter kunde ha skapats utan motsvarande arbetsinsatser, men en person, som strävsamt och ihärdigt arbetat under hela sitt liv och lagt av sparkapital år från år, hade därmed gjort en god gärning inte bara mot sin familj utan också mot samhället i dess helhet. Inte bara ur prin-

cipiell synpunkt kunde vägande invändningar riktas mot kvarlåtenskaps-skatten; den medförde även uppenbara nackdelar ur praktiska synpunkter. Skattens verkningar i det praktiska livet bleve mycket egendomliga på grund av att människornas skötsamhet och duglighet varierade i mycket hög grad. Kvarlåtenskapsskatten utgjorde en hämsko på sparandet och företagsamheten. I rent tekniskt hänseende kunde det i många fall bli förenat med betydande svårigheter att betala kvarlåtenskapsskatten. Detta gällde särskilt för jordbruket, som i regel hade ett jämförelsevis stort kapital investerat i byggnader, maskiner och redskap. Kvarlåtenskapsskatten stode icke i överensstämmelse med den hävdvunna rättsuppfattningen i vårt land, den vore i praktiskt hänseende otymplig, och den vore icke erforderlig för att täcka statens utgifter. Den borde fördenskull avskaffas. Som kompensation för ett avskaffande kunde man möjligen tänka sig en skärpning av arvsskatten, framför allt på de större förmögenheterna. Frågan om en reform av arvsbeskattningen i huvudsaklig överensstämmelse med vad som i motionerna anförts borde bli föremål för utredning.

I de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 har erinrats om att såsom grund för kvarlåtenskapsskatten hade konstruerats ett diffust skuldbegrepp. Det hade ansetts att den skattskyldige under sin livstid ådragit sig en skuld till staten. Någon motsvarighet inom lagstiftningen i övrigt funnes icke till det därigenom tillskapade skuldbegreppet. Det förelåge icke någon skuld i juridisk mening under förmögenhetsägarens livstid. Det egendomliga förhållandet rådde nämligen att »skatteskulden» bleve bestående, om förmögenheten bibehölls till innehavarens död, men kunde bringas att upphöra genom att ägaren förslösade eller eljest gjorde slut på sin förmögenhet. Skuldbegreppet vore alltså rent godtyckligt, och någon rättslig grund för denna typ av förmögenhetsskatt förefunnes icke.

Även mot kvarlåtenskapsskattens konstruktion kunde allvarliga erinringar göras. Eftersom skatten skulle utgöra en uppskjuten förmögenhetsskatt, borde detta ha haft den konsekvensen att kvarlåtenskapsskatten uttoges av samma personer som hade att erlægga årlig förmögenhetsskatt och att den träffade den egendom, som den avlidne hade att erlægga förmögenhetsskatt för under livstiden. Så vore emellertid icke fallet, utan man hade i stället helt omotiverat anknulit till bestämmelserna för arvsskatten. Den allvarligaste anmärkningen mot kvarlåtenskapsskattens konstruktion syntes motionärerna vara att skatten, med ett undantag, utmättes utan hänsyn till den tid arvlåtaren ägt förmögenheten. Härigenom åsidosattes principen om jämlikhet i beskattningen. Skillnaden i beskattningens tyngd kunde nämligen bli mycket betydande i fråga om exakt lika stora kvarlåtenskaper. Om två personer efterlämnade lika stora förmögenheter men den ene inchoft sin förmögenhet i 5 år och den andre sin i 25 år, motsvarade kvarlåtenskapsskatten — bortsett från räntan — en fem gånger så hög årlig förmögenhetsskatt för den förre som för den senare. Redan

denna enkla beräkning syntes motionärerna ge ett tillräckligt skäl för ett upphävande av kvarlåtenskapsbeskattningen, såvitt man över huvud taget ville bygga beskattningen på rättvisepincipen.

Skattens konstruktion som en förmögenhetsägarens skatteskuld till det allmänna hade också bort leda till att ägaren i sin förmögenhetsdeklaration finge göra avdrag för denna skuld, vilket emellertid icke vore fallet.

För att i någon mån lindra den årliga beskattningen för förmögenhetsägare hade genom särskild lagstiftning stadgats, att de årliga skatterna sammanlagt icke finge annat än undantagsvis överstiga 80 % av årsinkomsten. Denna spärregel bleve till stor del illusorisk, då en del av förmögenhetsskatten uttoges genom kvarlåtenskapsskatt. En av 1947 års bevillningsutskott företagen utredning visade, att kvarlåtenskapsskatten mycket hårt komme att drabba landets jordbrukare. Det torde också vara uppenbart att skatten på något längre sikt komme att leda till att de medelstora och större enskilda rörelseidkarna och familjeföretagen inom industri och handel icke kunde tänkas fortsätta sin verksamhet som hittills.

Vid skattens tillskapande hade det beräknats att denna skulle ge statskassan en inkomst på 40 miljoner kronor. Dessa beräkningar hade icke visat sig hålla. Såsom framginge av skatteutredningens undersökningar gäve kvarlåtenskapsskatten icke större tillskott än omkring 20 miljoner kronor. Ställde man däremot de skadeverkningar ur samhällsekonomisk synpunkt som kvarlåtenskapsskatten redan haft och, om den bibehölles, alltjämt komme att få, framstode det för motionärerna såsom rimligt ur den enskildes synpunkt och klokt ur det allmännas synpunkt att kvarlåtenskapsskatten avskaffades.

I de likalydande motionerna I: 213 och II: 135 har anförts, att kvarlåtenskapsskatten för den jordbrukande delen av befolkningen i allmänhet torde ha en betydligt större svårartad verkan än för befolkningen i övrigt, mycket med hänsyn till att förvärvskällan jordbruksfastighet vore den mest kapitalkrävande förvärvskällan. Samtidigt måste hänsyn tagas till att detta kapital till största delen vore bundet i förvärvskällan och endast till ringa del kunde lösgöras ur densamma. En alltför stor skattebelastning i samband med dödsfall komme därför i många fall att medföra, att ett övertagande i släkten av förvärvskällan som sådan icke kunde ske. Detta torde icke minst ur allmän social synpunkt vara högst olyckligt. Tvärtom syntes enligt motionärernas förmenande alla åtgärder böra vidtagas för att åstadkomma ett kontinuerligt brukande av jordbruksfastighet icke minst för att bibehålla nuvarande befintlig arbetskraft inom jordbruket. Det kunde icke bortses från det förhållandet att ägarens barn i stor utsträckning investerade kapital i jordbruket genom att till underbetalning arbeta i detsamma, mycket med tanke på att en gång i framtiden själva få övertaga detsamma. I verkligheten kunde man alltså säga, att det förhållandet föreläge, att en jordbruksfastighet vid ägarens frånfälle i

realiteten ägdes icke blott av den avlidne utan jämväl av hans barn. Det tedde sig därför oegentligt att kvarlåtenskapsskatt skulle utgå på en tillgång, som faktiskt icke ägdes av den avlidne. Ur statsfinansiell synpunkt hade kvarlåtenskapsskatten visat sig vara av föga betydelse. Ett avskaffande av densamma skulle praktiskt taget icke ha någon inverkan på det statsfinansiella läget. Motionärerna ansåge därför att ett avskaffande av densamma borde ske.

I de likalydande motionerna I: 288 och II: 385 har erinrats om att motionärerna vid upprepade tillfällen tidigare givit uttryck åt den uppfattningen, att kvarlåtenskapsskatten vore en skatteform, som inte borde användas i svensk skattelagstiftning. Motionärerna föresloge därför i enlighet med vad som utsagts i särskilt yttrande till skatteutredningens betänkande av herrar Petré och Sandberg, att kvarlåtenskapsskatten måtte avskaffas. Samtidigt borde en utredning komma till stånd angående möjligheten att göra en moderat höjning av arvslottbeskattningen.

Juridiska personers inkomstbeskattning.

I de likalydande motionerna I: 215 och II: 286 har erinrats om att de sammanslutningar, som hade till uppgift att åt föreningslivet i vårt land anskaffa och underhålla samlingslokaler, sedan lång tid haft att brottas med stora ekonomiska svårigheter. Det allra största flertalet av folketshusföreningarna och bygdegårdsföreningarna vore inregistrerade som ekonomiska föreningar. Därigenom hade de också en större skattetunga än ideella föreningar med samma uppgift i sin verksamhet som de nämnda ekonomiska föreningarna. Motionärerna ville även framhålla, att många folkets parker vore organiserade som ekonomiska föreningar och att dessa företag till sin kulturella uppgift även i viss utsträckning hade att ombesörja samlingslokaler för föreningslivet. Skatteutredningen hade föreslagit att andra ekonomiska föreningar än jordbrukets kreditkassor skulle erlägga fyrtio procent av den beskattningsbara inkomsten i statlig inkomstskatt. Enligt nuvarande bestämmelser — meddelade i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt — utgjorde den statliga inkomstskatten för svenska ekonomiska föreningar trettiotvå procent av den beskattningsbara inkomsten. Bland registrerade föreningar, vilka icke åsyftade främjandet av medlemmarnas ekonomiska intressen, märktes sådana, som åsyftade att antingen med eller utan medlemmarnas personliga insats befrämja samhällets och samhällsintressenas utveckling eller individernas omvårdnad, daning, trevnad och trivsel. Här funnos t. ex. sammanslutningar, som fullföljde ett religiöst, politiskt, socialt eller kulturellt syfte. Såsom konkreta exempel kunde nämnas det stora antalet folketshusföreningar, bygdegårdsföreningar samt folkparksföreningar.

En till syftet ideell och som ekonomisk förening icke registrerad sammanslutning erlade nu i statlig inkomstskatt femton procent av den beskatt-

ningsbara inkomsten, detta även om den dreve ekonomisk verksamhet och vare sig denna verksamhet medförde skyldighet att föra handelsböcker eller icke. Hade föreningen, för att undvika osäkerhet rörande dess rättsliga ställning, registrerats som ekonomisk, utgjorde den statliga inkomstskatten trettiotvå procent. Olika meningar borde väl icke behöva råda om att här föreläge bristande jämlighet i beskattningen, föranledd endast av en olikhet i formellt avseende.

I de likalydande motionerna I:293 och II:380 har erinrats om att de sakkunniga framlagt förslag om att skattesatsen för ekonomiska föreningar måtte bestämmas till procenttal, som gällde för aktiebolag, eller 40 % i stället för nuvarande 32 %. Denna skillnad i beskattningsreglerna hade sedan flera år tillbaka för många framstått som en oformlighet. Man hade icke kunnat frigöra sig från intrycket att de i föreningsform drivna företagen genom skattebestämmelserna beretts en otillbörlig förmån i konkurrensen. Även företrädare för Kooperativa förbundet hade gjort uttalande av innebörd att denna förmån icke vore sakligt motiverad.

Frågan hade visserligen icke ansetts vara av sådan vikt, att särskilt initiativ till skiljaktighetens undanröjande befunnits påkallat. När nu särskilda motioner framlagts i syfte att genomföra skattelättnader i enlighet med betänkandet, ansåge motionärerna sig böra påyrka att jämväl den av de sakkunniga föreslagna justeringen av skattesatsen för de ekonomiska föreningarna komme till stånd. I likhet med de sakkunniga funne motionärerna därvid lämpligt att från höjningen undantoges jordbrukets kreditkassor.

Utskottets yttrande.

I den föreliggande propositionen har på grundval av ett av 1949 års skatteutredning avgivet betänkande framlagts förslag till ändrade grunder för den direkta statliga beskattningen. Förslaget, som är avsett att träda i kraft den 1 januari 1953, innebär åtskilliga förändringar i fråga om det statliga skattesystemets konstruktion.

Skatteutredningen har med förslaget åsyftat att få till stånd en sänkning av den statliga direkta beskattningen för fysiska personer. Motiven för en sådan sänkning ha utvecklats i utredningens betänkande och torde icke här behöva upprepas. Önskemålet om en lättnad i den nuvarande direkta beskattningen torde vara allmänt omfattat. Departementschefen konstaterar också i propositionen att en sådan sänkning framstår såsom angelägen. Emellertid bör enligt departementschefens mening det i och för sig självklara önskemålet om en sänkning av statskatterna icke få tillgodoses annat än i den mån en sådan sänkning är förenlig med kraven på sundhet i statsfinanserna och på en rationell utformning av skatte- och finanspolitiken i enlighet med den ekonomiska politikens allmänna mål.

Departementschefen kommer därmed in på frågan om de ekonomiska förutsättningarna för en sänkning av statsskatterna i nuvarande läge. Han erinrar om att den minskade skatteintäkten för staten vid ett genomförande av skatteutredningens förslag beräknats av utredningen på skatteunderlaget vid 1949 års taxering till omkring 265 miljoner kronor. Omräknat till det inkomstläge, som förutsågs vid budgetberäkningarna i statsverkspropositionen för budgetåret 1952/53, skulle beloppet utgöra omkring 500 miljoner kronor. Slutligen har — med ledning av uppgifter i april 1952 rörande skatteunderlaget för 1952/53 — inkomstminskningen för staten vid en skatteomläggning i enlighet med propositionen beräknats för helt år till omkring 630 miljoner kronor vid en uttagning med 100 % av inkomstskattens grundbelopp och till omkring 360 miljoner kronor vid en uttagning med 110 % av grundbeloppet. Bortfallet av statsinkomster genom den i propositionen föreslagna skattereformen kommer, om reformen träder i kraft den 1 januari 1953, att under det första budgetåret, 1952/53, begränsas till en tredjedel av vad inkomstminskningen motsvarar för helt år. Först under budgetåret 1953/54 komma de statsfinansiella konsekvenserna av skattesänkningen att göra sig gällande i sin helhet.

Departementschefen framhåller att kostnaderna för en skattereform rimligtvis måste ställas mot överskottet av ordinarie statsinkomster på driftbudgeten, med bortseende från tillfälliga inkomster sammanhängande med finanspolitiska åtgärder mot överkonjunkturen. Han uttalar vidare att i ett ekonomiskt läge, där kravet på överbalansering av budgeten icke behövde hävdas med samma styrka som för närvarande, det kanske kunde vara möjligt att genomföra en skattesänkning helt i överensstämmelse med utredningens förslag. Med hänsyn till behovet att fortsätta en stram ekonomisk politik vore det emellertid nödvändigt att upprätthålla ett icke alltför litet budgetöverskott. Det vore dessutom inte möjligt att bortse från faran av statsfinansiella svårigheter under den närmaste framtiden. Vissa reserverade inkomstkällor måste finnas för att möta en dylik situation. En i år beslutad skattesänkning för fysiska personer finge byggas på en så fast grund, att den icke redan påföljande år behövde tagas tillbaka. Den psykologiska verkan av ett dylikt handlande skulle säkerligen bli fördömande. Det vore därför nödvändigt att noga överväga både om en skattesänkning vore möjlig och hur stor den kunde bli utan att den ekonomiska politiken försvagades och alltför stora risker skapades för framtiden.

Trots den tveksamhet som sålunda kunde råda i fråga om att genomföra skattereformen anser departementschefen dock att man bör överväga att göra detta redan nu även om det icke skulle visa sig möjligt att genomföra reformen annat än i begränsad omfattning. Man kunde då tänka sig att visserligen antaga reformen med verkan från och med den 1 januari 1953 men samtidigt höja uttagningsprocenten för att tills vidare begränsa inkomstbortfallet för staten. Frågan om vilken uttagningsprocent som borde bestämmas för år 1953 kunde emellertid ännu icke med säkerhet bedömas

utan finge prövas i samband med framläggandet av propositionen angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1952/53. Departementschefen tar alltså i detta sammanhang icke ställning till frågan om uttagningsprocentens höjd.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att en sänkning av den direkta statliga beskattningen framstår som önskvärd. Utskottet fäster därvid särskilt avseende vid den skärpning i beskattningen som inträtt på grund av förändringar i penningvärdet sedan grunderna för denna beskattning senast fastställdes. I vad mån det föreliggande förslaget kommer att innebära lättnader i den nuvarande beskattningen är emellertid i väsentlig mån beroende av hur uttagningsprocenten för den statliga inkomstskatten kommer att bestämmas. Då denna fråga tills vidare lämnats öppen, har utskottet icke anledning att i detta sammanhang ingå på frågan om vilka skattesänkningar som nu äro möjliga att genomföra. Utskottets granskning kommer sålunda här snarast att inskränkas till ett bedömande av förslagets tekniska sidor. I detta avseende vill utskottet helt allmänt konstatera att förslaget får anses väl lämpat såsom grund för en omläggning av den statliga beskattningen.

Frågan om *penningvärdeförsämringens* betydelse för beskattningen har berörts i de likalydande motionerna I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.). I motionerna har väckts yrkande om en utredning rörande enklaste sättet att vid en uppgång av prisnivån göra en omräkning av skatteskalorna för att därigenom förebygga en icke avsedd höjning av skattetrycket.

Utskottet erinrar om att ett liknande spørsmål var under diskussion även vid 1947 års riksdag, då den statliga direkta beskattningen fick sin nuvarande utformning. I vissa motioner till 1947 års riksdag hemställdes nämligen om en skyndsam utredning angående möjligheten att beräkna kommande års statsskatter efter inkomsternas realvärden i förhållande till visst basår, förslagsvis år 1947. Motionerna avstyrktes av 1947 års bevillningsutskott (betänkande nr 47), som ansåg att om det icke skulle lyckas att förebygga en fortsatt inflation, man måste för att uppnå en riktigare skatteavvägning finna andra utvägar än att belasta taxerings- eller debiteringsapparaten med de komplicerade uträkningar, som motionärernas yrkande förutsatte. I första hand borde därvid övervägas en omläggning av inkomstskatteskalen.

Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om att departementschefen numera tillkallat särskilda sakkunniga för att verkställa undersökningar syftande till att belysa möjligheterna att bevara ett stabilt penningvärde i ett samhälle med full sysselsättning. Det torde få antagas att dessa sakkunniga — 1951 års penningvärdeundersökning — ha sin uppmärksamhet riktad även på förevarande med stabiliseringspolitiken sammanhängande fråga.

Utskottet finner det ovedersägligt att en försämring av penningvärdet kan medföra icke önskvärda förskjutningar i skatteavvägningen mellan olika grupper av inkomsttagare. Att konstruera skattesystemet så att det automatiskt förhindrar dylika verkningar torde dock icke kunna ske utan avsevärda praktiska komplikationer. Liksom tidigare torde man här vara hänvisad till att vid mera djupgående och varaktiga förändringar i penningvärdet vidtaga därav betingade omläggningar i skattesystemet. Icke endast en omarbetning av skatteskalorna kan därvid ifrågakomma; även ortsavdragen kunna i sådana lägen vara i behov av en översyn, vilket gäller såväl de kommunala som de statliga avdragen. Utskottet finner sig sålunda icke kunna tillstyrka yrkandet om en särskild utredning i detta avseende men förutsätter att frågan följes med uppmärksamhet. I enlighet härmed hemställer utskottet om avslag på motionerna i denna del.

I det följande kommer utskottet att behandla de olika avsnitten av propositionen i den ordning de däri förekomma. De vid riksdagens början väckta motionerna komma därvid att beröras endast i de delar de avvika från propositionen. Utskottet har sålunda icke funnit erforderligt att här redovisa motionsyrkandena i den mån de redan tillgodosetts i propositionsförslaget.

I fråga om *principen för äkta makars beskattning* har i propositionen konstaterats att remissinstanserna på ett i stort sett otvetydigt sätt givit sin anslutning till skatteutredningens mening att sambeskattningen bör bibehållas såsom metod för äkta makars beskattning. Även departementschefen finner att skatteutredningen givit övertygande skäl för sin uppfattning om att sambeskattningen får anses tekniskt nödvändig. Någon annan mening har heller icke kommit till synes i de föreliggande motionerna. Utskottet ansluter sig till vad departementschefen anfört i detta avseende.

Beträffande den gällande *dyrortsgrupperingen* vid beskattningen har departementschefen i propositionen uttalat, att han icke anser det möjligt att nu taga upp frågan om någon ändring i princip av denna gruppering och att denna fråga torde bli beroende av ytterligare undersökningar om variationerna i dyrhetsgrad mellan olika orter. Resultatet av undersökningarna bör enligt departementschefens mening icke föregripas genom en minskning redan nu av antalet ortsgrupper vid taxeringen eller av spännvidden mellan ortsgrupperna. Departementschefen anmärker emellertid att man kan utgå från att hela frågan kommer att prövas vid nästa års riksdag.

I de likalydande motionerna I: 213 (av herr Nils Theodor Larsson) och II: 135 (av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.) liksom även i de likalydande motionerna I: 482 (av herr Alfred Nilsson m. fl.) och II: 646 (av herr Strandh m. fl.) ha yrkanden väckts om avskaffande av ortsgrupp I vid taxeringen genom sammanslagning med ortsgrupp II.

Utskottet finner det angeläget att frågan om en minskning av antalet

ortsgrupper vid taxeringen blir prövad inom en snar framtid. Såsom 1949 års skatteutredning anfört torde av undersökningar under senare år ha framgått att skillnaderna i levnadskostnaderna mellan olika orter äro på väg att utjämnas. Skatteutredningen fann att en fortsatt utveckling i sådan riktning kunde i en framtid föranleda att någon avvägning av skatterna efter dyrort icke längre erfordrades och att därmed även frågan om ortsavdragens bibehållande vid beskattningen kunde tagas under omprövning. Utskottet finner dessa synpunkter beaktansvärda och anser i likhet med skatteutredningen att, i den mån en sådan reform befinner sig möjlig, den bör genomföras i etapper, så att antalet ortsgrupper efter hand minskas. Utskottet vill sålunda i princip icke ställa sig avvisande till det i motionerna framförda yrkandet om en minskning av spännvidden mellan ortsgrupperna vid beskattningen. Då emellertid frågan om ortsgrupperingen för närvarande är under utredning och, såsom departementschefen påpekat, icke lämpligen bör föregripas genom ett beslut redan nu, finner sig utskottet böra hemställa om avslag på ifrågavarande yrkande i motionerna. Utskottet har därvid fäst särskilt avseende vid departementschefens uttalande om att hela frågan kan väntas bli förelagd nästa års riksdag.

I fråga om *ortsavdrag* för äkta makar och ensamstående har departementschefen följt skatteutredningens förslag. De statliga ortsavdragen för äkta makar skulle härigenom komma att höjas med omkring en tredjedel av sina nuvarande belopp, i högsta ortsgrupp från 3 000 kronor till 4 000 kronor. För ensamstående skattskyldiga föreslås att den nuvarande reduktionen av de statliga ortsavdragen vid stigande inkomst icke längre skall förekomma. Avdragen föreslås för ensamstående skola bestämmas till belopp motsvarande hälften av ortsavdragen för makar. Spännvidden mellan högsta och lägsta ortsgrupp skulle för båda kategorierna komma att utgöra 16 %.

I detta avseende föreligger annat yrkande endast i de likalydande motionerna I: 289 (av herr Öhman m. fl.) och II: 384 (av herr Hagberg i Luleå m. fl.), vari hemställts att ortsavdragen skola bestämmas till högre belopp, nämligen för äkta makar till 3 800 kronor i lägsta och 4 400 kronor i högsta ortsgrupp samt för ensamstående till 2 500 kronor i lägsta och 2 900 kronor i högsta ortsgrupp.

För den vidare avvägningen av skattebördan mellan äkta makar och ensamstående föreslås i propositionen två *skatteskalor*, vilka likaledes överensstämmer med skatteutredningens förslag. Skatteskalorna ha avvägrats så att de vid beskattningsbara inkomster intill 10 000 kronor för äkta makar och 5 000 kronor för ensamstående medföra en skatt, som för ensamstående är hälften av vad äkta makar ha att betala på en dubbelt så stor inkomst. Detta innebär att den s. k. tudelningsprincipen genomförts upp till en taxerad inkomst för makar — i högsta ortsgrupp — av 14 000 kronor.

Skatteskalorna innehålla vidare den förändringen i jämförelse med nu-

varande förhållanden att skattesatsen bestämts enhetligt till 12 % upp till en beskattningsbar inkomst av 8 000 kronor för gift skattskyldig och 4 000 kronor för ensamstående. Detta motsvarar i högsta ortsgrupp en taxerad inkomst av respektive 12 000 kronor och 6 000 kronor. I fråga om skalornas rörlighet ifrågasattes icke annan princip än den nu gällande. För den händelse uttagningsprocenten bestämmes högre än 100 % av grundbeloppet föreslås, att skatten icke i något skikt skall överstiga den högsta skattesatsen i skalorna, 65 %.

I de likalydande motionerna I: 482 (av herr Alfred Nilsson m. fl.) och II: 646 (av herr Strandh m. fl.) har yrkats, att utskottet måtte dels undersöka möjligheterna att låta den enhetliga skattesatsen å 12 % gå högre i inkomstskikten än enligt propositionen och dels söka finna utvägar för att mildra den med skatteavvägningen sammanhängande olägenheten att ensamstående i vissa lägre inkomstskikt vid systemets genomförande komma att få viss höjning i statlig inkomstskatt.

Utskottet finner sig kunna godtaga departementschefens förslag till statliga ortsavdrag för äkta makar och ensamstående. Någon ytterligare höjning av ortsavdragen finner utskottet icke möjlig att nu genomföra. Utskottet avstyrker sålunda motionerna I: 289 och II: 384.

Beträffande de föreslagna skatteskalorna delar utskottet departementschefens mening att det får anses värdefullt att skattesatsen bestämmas enhetligt för ett första inkomstskikt av sådan bredd att det omfattar den stora mängden av gifta och ensamstående. Om det i propositionen föreslagna skattesystemet varit tillämpligt vid 1951 års taxering skulle, enligt verkställda beräkningar, av de skattskyldiga, som då haft att betala statlig inkomstskatt, omkring 90 % av de gifta och omkring 85 % av de ogifta ha fallit inom gränserna för den enhetliga skattesatsen. Hur högt upp i inkomstskikten denna enhetliga skattesats bör sträcka sig kan diskuteras. Med hänsyn till inkomstutvecklingen efter det skatteutredningen avlämnade sitt betänkande kan man ha anledning överväga en något högre gräns än den i propositionen föreslagna. Emellertid kan en sådan höjning av gränsen för den proportionella skattesatsen icke ske utan en viss omarbeting av de båda skatteskalorna och utan att rubbningar i skatteavvägningen inträda, om vilkas skälighet delade meningar kunna råda. De skolor, varom skatteutredningen vunnit enighet och som oförändrade upptagits i propositionen, torde alltså icke böra frångås utan synnerligen starka skäl. Utskottet har emellertid övervägt frågan och prövat de möjligheter till ändringar i skalorna, som i detta avseende syntes tänkbara. Det ytterligare inkomstbortfallet vid en höjning av den enhetliga skattesatsen å 12 % upp till beskattningsbara inkomster av 10 000 kronor för makar och 5 000 kronor för ensamstående med därav föranledda oundgängliga justeringar i skalorna kan icke beräknas lägre än till omkring 60 miljoner kronor vid en uttagning med 100 % av grundbeloppet och till omkring 65 miljoner kronor vid en uttagning av 110 %. Med hänsyn till de konsekven-

Tabell 1. Total skatt dels år 1951 och dels enligt propositionen för gift skattskyldig. Ortsgrupp III.¹⁾

Årsinkomst	Skatt år 1951 kr.	Uttagningsprocent 100			Uttagningsprocent 110				
		Skatt enl. prop. kr.	Skillnad i skatt		Skatt enl. prop. kr.	Skillnad i skatt			
			kr.	%		kr.	%		
1	2	3	4	5	6	7	8		
2 000	90	—	—	90	—	—	90	—	100·0
3 000	190	106	—	84	—	44·2	84	—	44·2
4 000	366	216	—	150	—	41·0	150	—	41·0
5 000	563	421	—	142	—	25·2	430	—	23·6
6 000	767	638	—	129	—	16·8	658	—	14·2
8 000	1 218	1 071	—	147	—	12·1	1 113	—	8·6
10 000	1 709	1 505	—	204	—	11·9	1 568	—	8·3
12 000	2 233	1 938	—	295	—	13·2	2 023	—	9·4
15 000	3 098	2 656	—	442	—	14·3	2 779	—	10·3
18 000	4 101	3 526	—	575	—	14·0	3 703	—	9·7
20 000	4 851	4 191	—	660	—	13·6	4 413	—	9·0
25 000	6 938	5 983	—	955	—	13·8	6 329	—	8·8
30 000	9 224	8 020	—	1 204	—	13·1	8 514	—	7·7
40 000	13 982	12 332	—	1 650	—	11·8	13 148	—	6·0
50 000	19 140	17 034	—	2 106	—	11·0	18 210	—	4·9
60 000	24 640	22 139	—	2 501	—	10·2	23 715	—	3·8
80 000	36 098	32 726	—	3 372	—	9·3	35 141	—	2·7
100 000	47 998	43 826	—	4 172	—	8·7	47 131	—	1·8
200 000	111 356	104 260	—	7 096	—	6·4	112 265	+	0·8
300 000	182 072	171 827	—	10 245	—	5·6	181 115	—	0·5
400 000	255 072	240 677	—	14 395	—	5·6	249 965	—	2·0

ser, som sålunda äro förenade med en justering av skalorna i detta avseende, finner sig utskottet icke höra föreslå någon dylik ändring i skatteskalorna.

Mot den fördel som vinnes genom att skattesatsen bestämmes enhetligt till 12 % i bottenskikten står såsom en olägenhet det förhållandet att det föreslagna skattesystemet vid övergången skulle komma att medföra vissa mindre höjningar i statlig inkomstskatt för ensamstående skattskyldiga i vissa lägre inkomstskikt. Förhållandet har belysts i de vid propositionen fogade tabellerna 1 och 2. Härom har departementschefen anfört att, hur önskvärt det än hade varit att denna olägenhet kunnat undvikas, det enligt hans mening icke kan ifrågakomma att avhjälpa denna verkan genom en sänkning av skattesatsen i botten av skatteskalen för ensamstående eller genom en höjning av de föreslagna orsavsdragen för ensamstående. I båda fallen skulle det bli fråga om ingrepp, varigenom man skulle offra väsentliga värden hos systemet och vilka betänkligt skulle rubba förutsättningarna för att över huvud taget kunna förverkliga förslaget.

Även i detta avseende har utskottet diskuterat möjligheterna för en änd-

¹⁾ Skatt år 1951 avser den på inkomståret 1951 belöpande skatten. Vid skatteuträkningen har angiven årsinkomst minskats med 200 kronor. Uträkningen avser skattskyldig utan barn. Med total skatt avses kommunal och statlig inkomstskatt. Den kommunala utdebiteringen har beräknats för år 1951 till 10 kronor per skattekrona och vid uträkning av skatt enligt propositionen till 11 kronor per skattekrona.

Tabell 2. Total skatt dels år 1951 och dels enligt propositionen för ensamstående skattskyldig. Ortsgrupp III.¹⁾

Årsinkomst	Skatt år 1951 kr.	Uttagningsprocent 100			Uttagningsprocent 110		
		Skatt enl. prop. kr.	Skillnad i skatt		Skatt enl. prop. kr.	Skillnad i skatt	
			kr.	%		kr.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
2 000	117	56	— 61	— 52·1	56	— 61	— 52·1
3 000	295	261	— 34	— 11·5	270	— 25	— 8·5
4 000	508	478	— 30	— 5·9	498	— 10	— 2·0
5 000	739	694	— 45	— 6·1	725	— 14	— 1·9
6 000	992	911	— 81	— 8·2	953	— 39	— 3·9
8 000	1 550	1 394	— 156	— 10·1	1 462	— 88	— 5·7
10 000	2 155	1 940	— 215	— 10·0	2 040	— 115	— 5·3
12 000	2 823	2 548	— 275	— 9·7	2 687	— 136	— 4·8
15 000	3 833	3 563	— 270	— 7·0	3 771	— 62	— 1·6
18 000	4 976	4 678	— 298	— 6·0	4 964	— 12	— 0·2
20 000	5 824	5 432	— 392	— 6·7	5 772	— 52	— 0·9
25 000	8 039	7 507	— 532	— 6·6	7 999	— 40	— 0·5
30 000	10 339	9 748	— 591	— 5·7	10 409	+ 70	+ 0·7
40 000	15 233	14 378	— 855	— 5·6	15 393	+ 160	+ 1·1
50 000	20 527	19 321	— 1 206	— 5·9	20 720	+ 193	+ 0·9
60 000	26 027	24 515	— 1 512	— 5·8	26 323	+ 296	+ 1·1
80 000	37 621	35 276	— 2 345	— 6·2	37 940	+ 319	+ 0·8
100 000	49 521	46 376	— 3 145	— 6·4	49 930	+ 409	+ 0·8
200 000	113 015	106 9·8	— 6 027	— 5·3	115 242	+ 2 227	+ 2·0
300 000	184 003	174 644	— 9 359	— 5·1	184 092	+ 89	+ 0·0
400 000	257 003	243 494	— 13 509	— 5·3	252 942	— 4 061	— 1·6

ring. Utskottet delar emellertid departementschefens mening att ifråga-
varande verkan av skattesystemet icke är åtkomlig genom åtgärder inom
systemets ram. Att kompensera dessa ökningarna i statsskatt genom en höj-
ning av de statliga orsavdragen låter sig icke göra. Man kan sålunda icke
lämpligen i systemet införa två olika orsavdrag för ensamstående genom
att medgiva viss förhöjning av orsavdraget vid lägre inkomster. Bortsett
från de praktiska olägenheterna med en sådan anordning skulle den med-
föra tröskelproblem av icke önskvärt slag. För att undvika detta skulle
man behöva genomföra en successiv reducering av orsavdragen i den mån
inkomsten ökade, med andra ord ett system av samma slag som det nu
för ensamstående gällande. Därmed skulle emellertid en av grundtankarna
i förslaget ha frångåtts, eftersom ett av förslagens syften varit just att er-
sätta den nuvarande reduceringen av ensamståendes orsavdrag med en
särskild skatteskala. Uppenbarligen kan det icke vara rationellt att bibehålla
en reducering av orsavdragen vid sidan av de två skatteskallorna.

Den höjning av de statliga orsavdragen för ensamstående, som här
skulle ifrågakomma, måste sålunda — såvitt utskottet kunnat finna — om-
fatta alla ensamstående skattskyldiga. För att helt kompensera ökningarna
i statsskatt skulle dessa orsavdrag behöva höjas med 200 kronor vid en

¹ Se not å föregående sida.

uttagning med 100 % av grundbeloppet och med 250 kronor vid en uttagning med 110 %. En dylik höjning, vilken i och för sig skulle motsvara ett inkomstbortfall för staten av omkring 60 miljoner kronor, skulle emellertid medföra en annan avvägning av skattebördan mellan makar och ensamstående än den i propositionen föreslagna. Genom att ortsavdragen för ensamstående bestämdes till högre belopp än hälften av ortsavdraget för makar skulle verkningarna av makars sambeskattnings komma att skärpas och den i förslaget inom viss gräns godtagna tudelningsprincipen frångås. För att undvika dylika rubbningar i systemet skulle även ortsavdragen för äkta makar behöva höjas med ett dubbelt så stort belopp som för ensamstående, vilket dock med hänsyn till inkomstbortfallets storlek icke låter sig förverkligas.

En höjning av ortsavdragen för ensamstående, företagen i syfte att avlägsna ifrågavarande ökningarna i statsskatt för vissa grupper av inkomsttagare, får sålunda, efter vad utskottet kunnat finna, verkningar för systemet i dess helhet, vilka kunna riva upp grunderna för systemet och icke utan vidare låta sig överblickas. Emellertid anser utskottet i likhet med skatteutredningen att den föreliggande skattereformen icke bör ses isolerad från den kommunala ortsavdragsreform, varom beslut fattades av 1950 års riksdag. Den omständigheten att de båda skattereformerna icke kunnat sättas i kraft samtidigt bör icke rimligen föranleda, att man nu bortser från det samband som funnits mellan reformerna under förarbetena. Utskottet anser därför att förevarande spörsmål bör ses i belysning av en jämförelse mellan den totala skatt, som erlades av en inkomsttagare under år 1951, och den totala skatt han kommer att erlægga efter såväl höjningen av de kommunala ortsavdragen från och med år 1952 som genomförandet av statsskattereformen från och med år 1953. Resultatet av en sådan jämförelse redovisas i här intagna *tabeller 1 och 2* (s. 64—65), till vilka utskottet får hänvisa.

På grund av vad nu anförts anser sig utskottet kunna godkänna den avvägning med hänsyn till ortsavdrag och skatteskalor, som i propositionen föreslagits för den statliga inkomstskatten. Utskottet har därmed även tagit ställning till de i motionerna I: 482 och II: 646 framförda önskemålen.

Enligt gällande bestämmelser äger gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, om hon under året haft inkomst av rörelse eller av eget arbete, åtnjuta avdrag vid taxering till kommunalskatt med 300 kronor och vid taxering till statlig inkomstskatt med hälften av nämnda inkomst, dock högst med 1 000 kronor.

Detta *s. k. förvärvsavdrag* utgår för närvarande icke till en hustru, som endast deltagar i mannens verksamhet, t. ex. jordbruk eller rörelse, ehuru hon faktiskt sambeskattas med mannen.

I propositionen föreslås till en början att ett fast förvärvsavdrag om

högst 300 kronor skall beräknas för gifta kvinnor med inkomst av rörelse eller eget arbete. Beträffande sådana gifta kvinnor med barn, för vilket rätt till barnbidrag föreläggat, förordar departementschefen att förvärvsavdraget, i den mån inkomsten därtill förslår, skall utgöra 300 kronor jämte 10 % av inkomsten, sammanlagt dock högst 1 000 kronor.

Det 10-procentiga avdraget bör sålunda enligt departementschefens mening räknas från botten av inkomsten, varigenom det börjar verka omedelbart när inkomsten överstiger 300 kronor. Detta innebär att, i den mån inkomsten därtill förslår, 333 kronor alltid bli helt skattefria och att maximum för avdraget nås vid en hustruinkomst av 7 000 kronor.

Frågan om gift kvinnas förvärvsavdrag har berörts i åtskilliga av de föreliggande motionerna. Om till en början bortses från motionsyrkandena i vad de avse gifta kvinnor, som endast deltaga i mannens jordbruk eller rörelse, och frågan sålunda tills vidare begränsas till förvärvsavdraget för gifta yrkeskvinnor, så föreligger i motionerna flera olika förslag till utformning av avdraget. I huvuddrag innebära dessa följande.

I de likalydande motionerna I: 483 (av herrar Öhman och Ola Persson) och II: 648 (av herr Hagberg i Luleå m. fl.) föreslås, att det nu gällande förvärvsavdraget skall bibehållas.

I de likalydande motionerna I: 470 (av fru Lindström m. fl.) och II: 615 (av fru Eriksson i Stockholm m. fl.) yrkas, att det i propositionen för kvinnor med barn föreslagna avdraget om högst 1 000 kronor skall tillämpas för gifta yrkeskvinnor oberoende av om de ha barn eller icke.

I de likalydande motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.) föreslås att, i anslutning till 300-kronorsavdraget, förvärvsavdrag skall utgå till kvinnor med barn under 14 år med 25 % av inkomsten, dock högst med 1 000 kronor. Detta högre förvärvsavdrag skulle börja utgå vid en inkomst av 1 200 kronor.

I de likalydande motionerna I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.) yrkas att, i anslutning till 300-kronorsavdraget, förvärvsavdraget skall utgöra 10 % av inkomsten, dock högst 800 kronor, och beträffande kvinnor med barn under 16 år 20 % av inkomsten, dock högst 1 600 kronor. De procentuella avdragen skulle då börja att utgå vid inkomster av 3 000 respektive 1 500 kronor.

I de likalydande motionerna I: 474 (av herrar Osvald och Nord) och II: 644 (av fröken Liljedahl m. fl.) yrkas, att förvärvsavdraget skall utgöra 300 kronor jämte 10 % av inkomsten, dock högst 800 kronor, samt för kvinnor med barn under 16 år 300 kronor jämte 20 % av inkomsten, dock högst 1 600 kronor. Dessa motioner skilja sig sålunda i förevarande avseende från de två föregående motionerna endast däri att de procentuella avdragen här skulle börja att utgå redan vid en inkomst av 300 kronor.

I de likalydande motionerna I: 484 (av herrar Sunne och Söderquist) och II: 649 (av herr Sjölin och fru Sandström) föreslås, att förvärvsavdraget beträffande kvinnor med barn under 16 år skall utgöra 300 kronor

jämte 10 % av inkomsten så länge inkomsten ej uppgår till 3 000 kronor samt därefter 20 % av inkomsten, dock högst 1 600 kronor. Beträffande kvinnor utan barn under 16 år föreslås, att förvärvsavdraget skall utgöra 300 kronor så länge inkomsten icke uppgår till 3 000 kronor samt därefter 10 % av inkomsten, dock högst 800 kronor.

Dessutom föreligga två särskilda motioner, som beröra vissa med förvärvsavdraget förknippade frågor, nämligen motionen I: 485 (av herrar Anderberg och Lodenius), vari yrkas att rätten till förvärvsavdrag skall göras beroende av en egen arbetsinsats av icke alltför ringa omfattning från den gifta kvinnans sida, samt motionen II: 647 (av fru Gärde Widemar), vari föreslås, att förvärvsavdraget för kvinnor med barn skall utgå med det belopp vartill deras verkliga kostnader för barnens vård och omhändertagande uppgått.

Utskottet vill framhålla att, då här är fråga om ett avdrag som skall göras i deklarationen av ett mycket stort antal skattskyldiga, det är av särskild vikt att avdraget icke göres alltför komplicerat utan såvitt möjligt får en enkel och för alla lättförståelig form.

Vidare vill utskottet erinra om det samband som föreligger mellan förvärvsavdraget och de föreslagna ortsavdragen. Skatteutredningen har syftat till en lösning som skulle göra det möjligt att undvara förvärvsavdraget vid den statliga beskattningen. Förhållandet mellan äkta makars och ensamståendes ortsavdrag har därvid ändrats så att ensamståendes avdrag kommer att motsvara endast hälften av makars avdrag. Därmed har förhållandet återförts till vad som gällde innan det nuvarande förvärvsavdraget infördes år 1947. Departementschefen har om detta samband uttalat, att anledning sålunda kunde finnas att taga ortsavdragens avvägning under förnyad prövning, om förvärvsavdraget i mera väsentlig grad skulle bestämmas högre än vad skatteutredningen föreslagit. Om förvärvsavdraget utvidgas endast på det sätt departementschefen föreslår — alltså endast för kategorien gifta yrkeskvinnor med barn — har han emellertid ansett att förhållandet mellan ortsavdragen icke skall behöva påverkas. Utskottet delar denna mening och anser sålunda att förhöjningen av förvärvsavdraget utöver 300 kronor bör begränsas till kategorien gifta yrkeskvinnor med barn. Beträffande denna kategori föreligga enligt utskottets mening särskilda skäl för ett högre avdrag.

Utskottet finner det i propositionen föreslagna avdraget för förvärvsarbetande gifta kvinnor med barn vara väl avvägt. Att avdraget beräknas från botten av inkomsten och sålunda medför en viss fördel även vid inkomster mellan 300 och 3 000 kronor anser utskottet lämpligt.

Utskottet anser icke att det i propositionen föreslagna förvärvsavdraget skulle — såsom vissa motionärer gjort gällande — innebära en försämring i betingelserna för gift kvinnas yrkesverksamhet. Man kan enligt utskottets mening icke i detta sammanhang bortse från den höjning och ändrade avvägning av ortsavdragen, som sker enligt förslaget och som dock medför skattelättnader för de gifta yrkeskvinnorna.

Utskottet vill icke bestrida det i och för sig befogade i att göra rätten till förvärvsavdrag beroende av en viss arbetsinsats från den gifta kvinnans sida. Ett dylikt villkor skulle dock föra med sig en värdering av arbetsinsatsen i vissa fall. Då avdraget nu betydligt inskränkes i förhållande till vad hittills gällt — vilket väsentligen sker just i syfte att undvika dess komplicering med värderingsfrågor — är det enligt utskottets mening av vikt att man icke frångår avdragets hittillsvarande karaktär av schablonavdrag. De praktiska komplikationer, som skulle vållas av ett dylikt villkor, synas icke stå i proportion till avdragets ekonomiska betydelse.

Icke heller kan utskottet biträda det i motionen II: 647 framförda yrkandet om att förvärvsavdraget för gifta kvinnor med barn skall utgå med det belopp vartill de verkliga kostnaderna för barnens vård och underhåll uppgått. En sådan regel förutsätter att de merkostnader för barnens vård och underhåll, som vållats genom moderns förvärvsarbete, kunna för sig angivas i varje särskilt fall. Utskottet finner det icke möjligt att belasta deklara-tions- och taxeringsapparaten med sådana uppgifter och utredningar varom här skulle bli fråga.

I propositionen förordas vidare att förvärvsavdrag vid den statliga beskattningen skall införas även för gifta kvinnor, vilka deltaga i mannens jordbruk eller rörelse. Då inkomsten i dessa fall deklarerar av mannen följer därav att yrkande om avdrag skall göras i hans deklaration och att avdraget skall medgivas vid hans taxering. Avdraget föreslås skola utgå med ett fast belopp av 300 kronor. Om hustruns arbetsinsats i något fall varit så ringa att den icke motsvarar ett värde av 300 kronor, bör hon icke anses ha deltagit i arbetet. Något avdrag bör alltså då icke ifrågakomma. Beskattningsnämnderna torde sålunda, såsom departementschefen framhållit, i praktiken vanligen endast ha att taga ställning till frågan huruvida hustrun i nu angiven mening deltagit i mannens verksamhet eller icke.

De föreliggande motionerna innehålla icke något häremot stridande yrkande i annan mån än att i motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.) ävensom i motionerna I: 213 (av herr Nils Theodor Larsson) och II: 135 (av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.) yrkande framställtts om att avdrag av detta slag skall kunna medgivas även vid den kommunala beskattningen. Då emellertid, beträffande kategorien gifta yrkeskvinnor, den för kvinnor med barn föreslagna påbyggnaden av 300-kronorsavdraget icke avser annat än den statliga beskattningen, anser utskottet att den utvidgning av avdraget som nu föreslås beträffande de i jordbruk och rörelse sysselsatta hustrurna icke heller bör ifrågakomma annat än vid statlig beskattning.

På grund av vad nu anförts tillstyrker utskottet propositionen i vad den rör gift kvinnas förvärvsavdrag. Utskottet har därmed också tagit ställning till de i motionerna framförda yrkandena beträffande förvärvsavdraget och hemställer om avslag på dessa yrkanden.

I propositionen behandlas även vissa *särskilda frågor rörande äkta makars beskattning*. Sålunda föreslås beträffande den tekniska metoden för skattens fördelning mellan makarna den ändringen, att makar vid ortsavdragsberäkningen skola tillgodogöras hälften var av ortsavdraget. I den mån sådant avdrag icke kan utnyttjas av ena maken, skall det tillgodoräknas den andra. Vid den statliga taxeringen skall därefter skatten fördelas mellan makarna i förhållande till deras beskattningsbara inkomster, icke såsom nu i förhållande till deras taxerade inkomster.

Förslaget i denna del föranleder vissa ändringar i uppbördsförordningen. Antalet kolumner i källskattetabellen skulle sålunda behöva utökas från tre till fyra, eftersom en särskild kolumn visat sig erforderlig för gift man vars hustru har högre årsinkomst än 2 000 kronor. Utskottet har icke någon erinran mot vad propositionen innehåller i denna del.

Icke heller finner utskottet anledning till erinran mot de två andra ändringar som föreslås i detta avsnitt, nämligen dels att makar för det beskattningsår, varunder de ingått äktenskap, alltid skola taxeras såsom av varandra oberoende skattskyldiga och dels att äkta makar vid samtaxering i skilda ortsgrupper skola tillgodoräknas ortsavdrag efter den högre ortgruppen.

I fråga om *beskattningen av ogift skattskyldig med barn* hade skatteutredningen kommit till det resultatet, att dylika skattskyldiga med anställd husföreståndarinna borde liksom för närvarande beskattas på samma sätt som gifta personer, att skattskyldiga, som ha barn under sin vårdnad och sålunda uppbära barnbidrag, icke borde beskattas annorlunda än ensamstående skattskyldiga i allmänhet samt att skattskyldiga, vilka bidraga till barns underhåll utan att ha vårdnaden om barnen, borde med tillämpning av nu gällande bestämmelser medgivas skäligt avdrag för nedsatt skatteförmåga vid taxeringen.

Då emellertid skatteutredningens förslag skulle för ogifta med barn leda till vissa höjningar i statsskatt, vilka — särskilt om utlagningsprocenten bestämdes högre än till 100 — icke kunde betraktas som oväsentliga, har departementschefen funnit det nödvändigt att lösa beskattningsfrågan för denna kategori av skattskyldiga på annat sätt än utredningen förordat. Departementschefen föreslår sålunda att ogifta (varmed jämställas änkingar, änkor eller fränskilda) med barn tillerkännas ortsavdrag med 50 % högre belopp än ensamstående skattskyldiga. Ortsavdraget skulle sålunda för ogift med barn komma att utgöra i lägsta ortsgrupp 2 520 kronor och i högsta ortsgrupp 3 000 kronor. Förmånen av detta avdrag skulle — i överensstämmelse med nu gällande regler — utgå såväl till de ogifta skattskyldiga, vilka ha barn under sin vårdnad, som till dem, vilka endast betala underhållsbidrag till barn, i sistnämnda fallet dock endast om den skattskyldige icke levit tillsammans med den som har vårdnaden om barnet.

I fråga om det nu utgående avdraget för husföreståndarinna föreslås i princip icke någon ändring i gällande bestämmelser.

I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.) samt I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.) ha motionärerna i detta avseende följt skatteutredningens förslag.

I motionerna I: 483 (av herrar Öhman och Ola Persson) och II: 648 (av herr Hagberg i Luleå m. fl.) har hemställts, att ortsavdragen för ogifta med barn skola bestämmas till högre belopp än enligt propositionen, nämligen till 2 850 kronor i lägsta och 3 300 kronor i högsta ortsgrupp.

I motionerna I: 484 (av herrar Sunne och Söderquist) och II: 649 (av herr Sjölin och fru Sandström) har yrkats, att ensamstående med barn under 16 år skall ha rätt till samma förvärvsavdrag som i motionerna föreslås för gift förvärvsarbetande kvinna med barn under 16 år.

Utskottet finner icke skäl att i förevarande avseende frångå propositionen och avstyrker i följd därav motionerna i nu ifrågakommande delar.

Beträffande *änklingars och änkers beskattning* hade skatteutredningen föreslagit, att änkling eller änka skulle medgivas ortsavdrag såsom gift skattskyldig vid taxering till kommunalskatt eller statlig inkomstskatt för det beskattningsår, under vilket andra maken avlidit, samt för det därpå följande beskattningsåret.

Departementschefen har emellertid ansett, att förevarande fråga komma i annat läge sedan han nu föreslagit att ogifta skattskyldiga med barn — och sålunda även änklingar och änkor med barn — skola tillgodoräknas ett och ett halvt ortsavdrag vid beskattningen. Att härutöver vid ortsavdragsberäkningen införa en särbestämmelse för änklingar och änkor har departementschefen icke ansett böra ifrågakomma, närmast med hänsyn till vikten av att man vid ortsavdragens bestämmande och vid de skattskyldigas fördelning på de två skatteskalorna begränsar sig till ett fåtal grupper, som kunna lätt åtskiljas utan särskilda undersökningar. I de fall då ett verkligt behov av skattelindring föreligger, bör det enligt departementschefens mening vara möjligt att beakta detta genom tillämpning av gällande regler om särskilt avdrag för nedsatt skatteförmåga.

I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.) samt I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.) ha motionärerna i detta avseende följt skatteutredningens förslag.

I motionerna I: 484 (av herrar Sunne och Söderquist) och II: 649 (av herr Sjölin och fru Sandström) har framställts yrkande i enlighet med skatteutredningens förslag men med utvidgning i detta avseende även till frånskilda.

Utskottet anser sig kunna godtaga de i propositionen framlagda skälen mot att införa en särbestämmelse för änklingar och änkor vid sidan av det för ogifta med barn föreslagna ortsavdraget. Utskottet avstyrker sålunda förenämnda motioner i denna del men vill uttala det önskemålet att de

ömmande fall, som här kunna förekomma, bli beaktade genom tillämpningen av särskilt avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Utskottet övergår här efter till frågan om *fysiska personers förmögenhetsbeskattning*. Till en början torde därvid få erinras om att 1949 års skatteutredning föreslagit lättnader i denna beskattning dels genom en höjning av det skattefria beloppet från gällande 30 000 kronor till 40 000 kronor och dels genom vissa ändringar i förmögenhetsskatteskalen.

I propositionen förordas en ytterligare höjning av skattepliktsgränsen till 50 000 kronor och därjämte viss jämkning i den av skatteutredningen föreslagna skalen. Efter dessa ändringar skulle skalen för förmögenhetsskatten få följande utseende.

Beskattningsbar förmögenhet, kr.	Skatt ‰
— 50 000	0
50 000— 100 000	5
100 000— 150 000	8
150 000— 200 000	10
200 000— 400 000	13
400 000—1 000 000	16
1 000 000	18

Frågan om skattepliktsgränsen har berörts i flera av motionerna. De yrkanden, som därvid framföras, gå ut på att gränsen skall bestämmas högre för äkta makar än för ensamstående. Sålunda yrkas i motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.), I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.) samt I: 213 (av herr Nils Theodor Larsson) och II: 135 (av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.) att skattepliktsgränsen skall fastställas till 40 000 kronor för ensamstående och 60 000 kronor för äkta makar. I motionen II: 616 (av herrar Nilsson i Bästekille och Östlund) hemställs att gränsen skall bestämmas till 50 000 kronor för ensamstående och 75 000 kronor för makar. I motionerna I: 484 (av herrar Sunne och Söderquist) och II: 649 (av herr Sjölin och fru Sandström) slutligen föreslås såsom gräns 50 000 kronor för ensamstående och 70 000 kronor för makar.

I likhet med departementschefen finner utskottet det önskvärt att den hittillsvarande ordningen med en gemensam gräns för skatteplikten till förmögenhetsskatt icke utan tvingande skäl frångås. Behovet av en differentiering i detta avseende är enligt utskottets mening icke så starkt att det motiverar en omläggning. Särskilt om den gemensamma gränsen bestämmas så relativt högt som departementschefen föreslagit och skatten till en början utgår med endast 5 promille bör den nu gällande ordningen utan nämnvärd olägenhet kunna bibehållas. Utskottet hemställer sålunda om bifall till propositionen i detta avseende och avstyrker nyssnämnda motionsyrkanden.

Beträffande den föreslagna skalan för förmögenhetsskatten har i motionerna I: 213 och II: 135 framställts yrkande om viss ytterligare uppmjukning. Utskottet anser emellertid att departementschefens förslag medger så stora lättnader i förmögenhetsbeskattningen att en ytterligare jämkning i skalan icke kan anses påkallad. Utskottet avstyrker alltså detta motionsyrkande.

En särskild fråga, som diskuterats i detta sammanhang och berörts i flera motioner, är frågan om rätt att vid inkomsttaxeringen göra avdrag för påförd förmögenhetsskatt. Yrkande härom har väckts i motionerna I: 212 och II: 284, I: 288 och II: 385 samt II: 616, varvid dock i samtliga fall motionärerna, till förhindrande av en alltför stor minskning i skatteintäkterna, föreslagit att avdragsrätten skall kombineras med vissa skärpningar i den nu gällande förmögenhetsskatteskalen. Yrkande om avdragsrätt har även väckts i motionerna I: 481 (av herrar Cassel och Björnberg) och II: 645 (av herrar Edström och Fagerholm), vilka dock i detta avseende sträcka sig längre såtillvida att motionärerna föreslå att avdragsrätten skall genomföras i förening med den i propositionen förordade skalan för förmögenhetsskatten.

Utskottet erinrar om att de marginalskatteverkningar, som åstadkommas av förmögenhetsskatten i förening med inkomstskatten, voro föremål för ingående undersökningar vid riksdagsbehandlingen av skatteförslaget år 1947. Vid 1947 års bevillningsutskotts betänkande nr 50 äro sålunda fogade ett antal tabeller, vilka visa marginalskattens storlek i olika inkomst- och förmögenhetslägen. 1947 års bevillningsutskott hade också att taga ställning till vissa motioner, vari yrkande väckts att vid inkomsttaxeringen avdrag skulle få ske för påförd förmögenhetsskatt. Nämnda utskott yttrade beträffande denna och andra föreslagna möjligheter att nedbringa marginalskatten att, ehuru det givetvis vore en olägenhet att höga marginalskattesatser kunde uppkomma vid vissa kombinationer av inkomst och förmögenhet, utskottet dock icke funnit tillräckliga skäl för att i den utsträckning, som i motionerna avsåges, frångå den av dåvarande departementschefen föreslagna avvägningen av skattebördan mellan inkomster och förmögenheter.

I motionerna I: 481 och II: 645 har anmärkts, att den däri föreslagna avdragsrätten skulle medföra ett skattebortfall understigande 30 miljoner kronor. Detta bortfall har beräknats på grundval av 1949 års taxering, alltså på 1948 års förmögenheter. Beloppet avser minskningen i skatteintäkter enbart genom avdragsrätten. För ett riktigt bedömande av frågan bör emellertid beaktas att härtill skulle komma det skattebortfall, som förorsakas genom den i propositionen föreslagna sänkningen av förmögenhetsskatten. Tillsammans skulle detta medföra ett skattebortfall av närmare 60 miljoner kronor, beräknat på underlaget för 1949 års taxering. Då hela den uträknade förmögenhetsskatten på grundval av 1949 års taxering utgjorde 114 miljoner kronor, skulle sålunda den i motionerna yrkade avdragsrätten i förening med den i propositionen förordade skatteskalen

medföra en minskning i statliga skatter, vilken motsvarar omkring hälften av den nu utgående förmögenhetsskatten. Det synes utskottet uppenbart att en avdragsrätt av denna omfattning innebär en mycket väsentlig rubbning av grunderna för den år 1947 beslutade förmögenhetsskatten. Utskottet anser att en omläggning i enlighet med detta motionsyrkande icke kan ifrågakomma och hemställer sålunda om avslag på motionerna I: 481 och II: 645.

Icke heller kan utskottet tillstyrka en avdragsrätt i förening med skärpning av den nuvarande förmögenhetsskatteskalan. Med den mycket betydande sänkning av förmögenhetsskatten som föreslås i propositionen, anser utskottet att skatten blivit avvägd på ett sätt som med hänsyn till penningvärdeförsämringen och andra omständigheter får anses skäligt. Utskottet finner sålunda icke behövt att i stället tillgripa metoden med avdragsrätt i förening med skärpt skatteskala, vilken metod enligt utskottets mening otvivelaktigt skulle medföra komplikationer av såväl deklarations- som taxeringsförfarandet. På grund härav avstyrker utskottet ifrågavarande yrkanden i motionerna.

I fråga om *barns förmögenhetsbeskattning* gäller för närvarande att fader eller moder till hemmavarande barn under 21 år är skattskyldig jämväl för barnets förmögenhet, om barnet icke självt taxeras till statlig inkomstskatt med en beskattningsbar inkomst av minst 10 kronor.

Skatteutredningen har i detta avseende föreslagit att skattskyldigheten för föräldrarna skall göras beroende uteslutande av barnets ålder. Eftersom barnbidrag utgår intill 16 år och — i motsats till de tidigare barnavdragen — oberoende av om barnet har egen inkomst eller förmögenhet har det syntts utredningen skäligt att alltid låta hemmavarande barns förmögenhet beskattas tillsammans med föräldrarnas intill denna åldersgräns för barnen men däremot efter fyllda 16 år alltid behandla barnen som självständiga skattesubjekt. Beträffande formen för den sambeskattningsbara förmögenheten skall taxeras hos föräldrarna och skatten påföras dem i sådana fall, då barnet icke självt påföres statlig inkomstskatt. Beträffande de fall, då barnet självt betalar statlig inkomstskatt, har utredningen däremot funnit sig nödsakad föreslå en formell samtaxering innebärande att den beskattningsbara förmögenheten skulle beräknas gemensamt för föräldrar och barn, varefter skatten skulle fördelas efter vars och ens beskattningsbara förmögenhet.

Departementschefen har emellertid i likhet med vissa remissmyndigheter funnit att den föreslagna regeln kommit att innebära en komplikation i taxeringshänseende som gör att den icke kan betecknas såsom någon rationell lösning. På grund härav har departementschefen icke funnit lämpligt att framlägga förslaget i denna punkt utan föreslår i propositionen att den nuvarande bestämmelsen med viss formell justering av författnings-texten skall bibehållas.

I motionerna I: 288 och II: 385 har yrkats ändring av den gällande bestämmelsen i överensstämmelse med skatteutredningens förslag.

I motionerna I: 212 och II: 284 har föreslagits att den nuvarande ordningen skall i princip bibehållas men att den för barnet gällande åldersgränsen skall sänkas från 21 till 16 år.

I motionen II: 616 slutligen har yrkats dels att åldersgränsen skall sänkas från 21 till 16 år och dels att barnets förmögenhet skall sammanläggas med föräldrarnas endast i den mån barnets förmögenhet överstiger 50 000 kronor.

Frågan om barns förmögenhetsbeskattning har på grund av tidigare motioner varit under prövning av 1950 års bevillningsutskott. Nämnda utskott fann i sitt betänkande nr 37 att den nuvarande bestämmelsen uppenbarligen måste medföra mycket ojämna verkningar i tillämpningen och sålunda icke kunde anses tillfredsställande. Frågan krävde emellertid mera ingående överväganden än utskottet vore i tillfälle att ägna den och blev därför — i enlighet med utskottets önskemål — upptagen till behandling av 1949 års skatteutredning.

I likhet med departementschefen finner utskottet att det resultat, var till skatteutredningen i detta avseende kommit, icke innebär någon sådan förbättring i jämförelse med nu gällande bestämmelser att förslaget i denna punkt bör läggas till grund för lagstiftning. Tydligt föreligger här stora svårigheter att nå en fullt tillfredsställande lösning. De i motionerna föreslagna åtgärderna kunna enligt utskottets mening icke lägga frågan till rätta. Utskottet, som emellertid anser vissa skäl föreligger för en ändring i enlighet med motionerna I: 212 och II: 284, förutsätter att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga fortsatt uppmärksamhet. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna i förevarande delar.

I samband med 1947 års skattereform tillkom såsom ett provisorium *den s. k. 80-procentsspärren*, enligt vilken de totala direkta stats- och kommunalskatterna maximerats till 80 % av inkomsten. Spärren är emellertid så till vida begränsad, att skattereduktion får ske högst med ett belopp motsvarande den statliga inkomstskatten. Om det belopp varmed skatten skall reduceras för att nedbringas till 80 % av inkomsten icke täckes av statlig inkomstskatt, kunna sålunda skatterna likväl komma att överstiga de 80 procenten.

I överensstämmelse med skatteutredningens förslag föreslås i propositionen att skattereduktionen skall tillåtas omfatta även förmögenhetsskatten. Vid denna utvidgning av spärrbestämmelserna har dock fästs det villkoret, att förmögenhetsskatten icke därigenom må nedbringas till lägre belopp än som motsvarar skatten på 50 % av den skattepliktiga förmögenheten. Tillika föreslås att bestämmelserna om 80-procentsspärren, vilka såsom ovan anmärkts äro provisoriska, skola göras definitiva.

Utskottet har icke något att erinra mot propositionen i denna del.

I fråga om *kvarlåtenskapsskatten* föreslås i propositionen icke någon ändring i grunderna för skatten. Departementschefen har dock ansett att den höjning av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsskalan, som han i annat sammanhang föreslagit, bör åtföljas av en motsvarande höjning av gränsen för beräkning av kvarlåtenskapsskatt. Då det första beskattade skiktet i skatteskalen för kvarlåtenskapsskatten allttjämt synes böra omfatta 20 000 kronor, föreslår departementschefen att skalan ändras på följande sätt.

Kvarlåtenskap kr.	Skatt %
— 50 000	0
50 000— 70 000	5
70 000— 100 000	10
100 000— 200 000	15
200 000— 300 000	20
300 000— 500 000	25
500 000—1 000 000	30
1 000 000—2 000 000	35
2 000 000—5 000 000	40
5 000 000—	50

I de likalydande motionerna I: 5 (av herrar Gustaf Elofsson och Fridolf Jansson) och II: 6 (av herr Andersson i Björkäng m. fl.) föreslås att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag angående avskaffande av kvarlåtenskapsskatten och eventuellt som kompensation härför en skärpning av arvsskatten på större förmögenheter.

I motionerna I: 288 (av herr Ohlon m. fl.) och II: 385 (av herr Ohlin m. fl.) yrkas avskaffande av kvarlåtenskapsskatten i förening med utredning om en moderat höjning av arvslottsskatten.

I motionerna I: 212 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 284 (av herr Hjalmarson m. fl.) samt I: 213 (av herr Nils Theodor Larsson) och II: 135 (av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.) föreslås att kvarlåtenskapsskatten skall avskaffas.

Vid den diskussion om kvarlåtenskapsskatten, som förts under remiss- och riksdagsbehandlingen vid dess tillkomst, ha skälen för och emot skatten ingående granskats. Några nya synpunkter av betydelse ha icke heller framförts i de nu föreliggande motionerna.

Med anledning av vad som anförts i motionerna vill utskottet emellertid erinra om att skatten år 1947 valdes såsom ett komplement till arvslottsbeskattningen, varigenom hänsyn kunde tagas både till storleken av en förmögenhet, som ginge i arv, och till den andel, som fölle på varje arvtagares lott. Kvarlåtenskapsskatten ansågs även ur annan synpunkt vara att föredraga framför alternativet med en höjd beskattning av arvslotterna: den gjorde det möjligt att starkt begränsa antalet av de dödsbon, som be-

rördes av skattehöjningen; små och måttliga arv bleve på ett enkelt sätt undantagna.

Genom skatten önskade man utnyttja en skattekraft, som utan större olägenheter kunde tagas i anspråk av det allmänna. Införandet av skatten grundades nämligen bl. a. på det resonemanget att större förmögenheter, vid sidan av den årliga förmögenhetsbeskattningen, äro i stånd att utan mera betydande olägenheter och utan att rättvisesynpunkterna trädas för nära tåla en ytterligare belastning i form av en särskild beskattning i samband med förmögenhetsöverflyttningar vid dödsfall.

Vid införandet av skatten diskuterades även huruvida skatten kunde komma att verka hämmande på företagsamheten och därigenom hindra det ekonomiska framåtskridandet och ett ökat välstånd. 1947 års bevillningsutskott fann det antagligt att några mera betydande återverkningar på det ekonomiska livet icke vore att befara. Såvitt hittills kunnat bedömas har detta icke heller blivit fallet. Emellertid är — såsom 1949 års skatteutredning uttalat — den tid som förflutit sedan skatten började tillämpas ännu för kort för att man skall kunna draga några säkrare slutsatser om dess verkningar.

Det har gjorts gällande att skatten skulle särskilt hårt drabba jordbruket. Genom de undersökningar, som 1947 års bevillningsutskott gjorde härom, fann utskottet bestyrkt att huvuddelen av kvarlåtenskaperna efter yrkesverksamma jordbrukare utgjordes av förmögenheter av en sådan storlek att kvarlåtenskapsskatten icke kunde anses utgöra någon mera väsentlig utgiftspost i den avlidnes bo. Om gränsen för skatteplikten nu höjes på sätt departementschefen föreslagit torde alltjämt icke finnas anledning till annat bedömande.

Som en anmärkning mot skatten har även framhållits att svårigheter i många fall måste uppkomma vid dess betalning. Särskilt skulle detta gälla jordbruket där i regel ett jämförelsevis stort kapital vore bundet i realtillgångar. Dessa svårigheter ha emellertid beaktats genom särskilda bestämmelser om rätt till anstånd med skattens erläggande och om möjlighet att till viss del betala skatten med skuldebrev eller aktier. Sistnämnda möjlighet har — enligt uppgifter i skatteutredningens betänkande — hittills utnyttjats i mycket ringa utsträckning. Intill maj 1951 hade endast förekommit sex sådana fall.

Det har även invänts att skatten skulle sakna statsfinansiell betydelse, då den visat sig inbringa väsentligt lägre belopp än man räknade med år 1947. Intäkten av skatten har utgjort för budgetåret 1949/50 31,8 miljoner kronor och för det senast tilländalupna budgetåret, 1950/51, 24,4 miljoner kronor. Utskottet kan icke dela uppfattningen att dessa skatteintäkter i närvarande statsfinansiella läge skulle kunna undvaras, särskilt som det synes ovisst i vad mån man för närvarande kan tillgodose behovet av andra, enligt utskottets mening mera angelägna skattesänkningar.

På grund av det nu anförda får utskottet, som icke har någon erinran

mot propositionen i denna del, hemställa om avslag på de i motionerna framförda yrkandena rörande kvarlåtenskapsskatten.

I fråga om *juridiska personers beskattning* har skatteutredningen föreslagit att de ekonomiska föreningarna med undantag av jordbrukets kreditkassor skola beskattas till statlig inkomstskatt efter samma skattesats som aktiebolagen. Detta skulle för föreningarna innebära att skattesatsen höjdes från 32 till 40 % av den beskattningsbara inkomsten.

I propositionen anför emellertid departementschefen att han har för avsikt att inom en nära framtid låta ytterligare utreda vissa med juridiska personers beskattning sammanhängande spörsmål och därför funnit lämpligast att tills vidare låta anstå med förevarande fråga. Departementschefen framlägger sålunda icke något förslag i detta avseende.

I de likalydande motionerna I: 293 (av herr Petrén) och II: 380 (av herr Kollberg) har yrkats höjning av skattesatsen för ekonomiska föreningar i överensstämmelse med skatteutredningens förslag.

I de likalydande motionerna I: 215 (av herr Gustaf Karlsson m. fl.) och II: 286 (av herrar Larsson i Luttra och Nilsson i Landskrona) har väckts förslag om att skattesatsen skall bestämmas till 15 % av den beskattningsbara inkomsten vid taxering till statsskatt av vissa såsom ekonomiska föreningar registrerade ideella sammanslutningar.

Då den i förstnämnda båda motioner berörda frågan om ekonomiska föreningars beskattning kan väntas bli prövad i samband med den av departementschefen planerade utredningen föreslår utskottet att dessa motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande motionerna I: 215 och II: 286 erinrar utskottet om att den däri berörda frågan uppmärksammats i samband med förarbetena till den år 1951 antagna lagen om ekonomiska föreningar. I proposition nr 34 till 1951 års riksdag anförde sålunda chefen för justitiedepartementet beträffande föreningar, vilka beviljats registrering med stöd av 1 § andra stycket i 1911 års lag om ekonomiska föreningar men som enligt den nya lagstiftningen vore att betrakta som ideella föreningar, att man finge räkna med att dessa föreningar även sedan den nya föreningslagen trätt i kraft komme att beskattas såsom ekonomiska föreningar. De vore nämligen såsom registrerade föreningar för närvarande uttryckligen underkastade de för ekonomiska föreningars beskattning gällande bestämmelserna och bleve enligt övergångsbestämmelserna till den nya lagen alltjämt att betrakta såsom ekonomiska föreningar. Emellertid stode det själfvallet en sådan förening öppet att upplösas och ombildas till en (oregistrerad) ideell förening. Därvid hade föreningen och dess medlemmar att mot varandra väga, å ena sidan, intresset av att föreningen bleve beskattad efter den lägre, för ideella föreningar gällande skattesatsen och att undgå den dubbelbeskattning, som av ekonomisk förening förvärvad inkomst i princip är underkastad, samt, å andra sidan, den nackdel, som kunde vara förenad med att enligt

gällande skattebestämmelser såsom skattepliktig inkomst av kapital skall upptagas vad som vid förenings upplösning utskiftas till medlem utöver inbetald insats. I nämnda proposition anfördes slutligen härom att, därest erfarenheterna från den nya föreningslagens första tillämpningstid skulle visa att behov förelåge av en särskild lagstiftning i syfte att möjliggöra för folketshusföreningar och liknande föreningar att upplösas och ombildas utan alltför betungande skattekonsekvenser, frågan därom torde få upptagas till prövning.

I det läge frågan sålunda befinner sig får utskottet även beträffande de två sistnämnda motionerna föreslå att de icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Det synes dock utskottet vara önskvärt att jämväl denna fråga tages under överbägande i samband med den av departementschefen omnämnda kommande utredningen.

Vad propositionen i övrigt innehåller i fråga om detaljförslag ävensom i fråga om författningsförslagens ikraftträdande har icke givit anledning till erinran eller eljest till särskilt yttrande från utskottets sida.

Utskottets hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition nr 213,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

4) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

5) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896);

6) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall;

7) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt; samt

8) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 581) om kvarlåtenskapsskatt;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 5 av herrar Gustaf Elofsson och Fridolf Jansson samt II: 6 av herr Andersson i Björkäng m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 212 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 284 av herr Hjalmarson m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 213 av herr Nils Theodor Larsson och II: 135 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 215 av herr Gustaf Karlsson m. fl. samt II: 286 av herrar Larsson i Luttra och Nilsson i Landskrona,

5) de likalydande motionerna I: 288 av herr Ohlon m. fl. och II: 385 av herr Ohlin m. fl.,

6) de likalydande motionerna I: 289 av herr Öhman m. fl. och II: 384 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

7) de likalydande motionerna I: 293 av herr Petrén och II: 380 av herr Kollberg,

8) de likalydande motionerna I: 470 av fru Lindström m. fl. och II: 615 av fru Eriksson i Stockholm m. fl.,

9) de likalydande motionerna I: 474 av herrar Osvald och Nord samt II: 644 av fröken Liljedahl m. fl.,

10) de likalydande motionerna I: 481 av herrar Cassel och Björnberg samt II: 645 av herrar Edström och Fagerholm,

11) de likalydande motionerna I: 482 av herr Alfred Nilsson m. fl. och II: 646 av herr Strandh m. fl.,

12) de likalydande motionerna I: 483 av herrar Öhman och Ola Persson samt II: 648 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

13) de likalydande motionerna I: 484 av herrar Sunne och Söderquist samt II: 649 av herr Sjölin och fru Sandström,

14) motionen I: 485 av herrar Anderberg och Lodenius,

15) motionen II: 136 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., såvitt motionen upptagits till behandling i detta betänkande,

16) motionen II: 616 av herrar Nilsson i Bästekille och Östlund, ävensom

17) motionen II: 647 av fru Gärde Widemar,

mätte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 13 maj 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Franzon, Gustaf Elofsson, Petrén, Velander, Ramberg, Einar Eriksson, Werner, Rune Johansson och Magnusson; samt

från andra kammaren: herrar Kristensson i Osby, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Sundström, Hagberg i Malmö, Sjölin, Kärrlander, Henriksson och Anderson i Sundsvall.

Reservationer:

I) av herrar *Kristensson i Osby, Petrén, Sjölin* och *Anderson i Sundsvall*, vilka anfört följande:

»Föreliggande förslag till nya grunder för den statliga beskattningen har utarbetats av 1949 års skatteutredning. De avvikelser departementschefen föreslagit skiljer sig icke från den allmänna principiella uppläggningsutredningen kommit fram till. De undersökningar de sakkunniga verkställt stöder uppfattningen, att det nuvarande skattesystemet har olyckliga verkningar på sparande, lusten till nya arbetsinsatser och företagsamhet samt på deklarationsmoralen. I någon mån har detta nu kunnat fastslås under enighet. En mer realistisk diskussion än tidigare av avvägningen mellan olika skatteformer och skattesatser bör nu kunna ske. Det torde sålunda nu icke längre vara möjligt att ensidigt fasthålla vid att en skattesänkning kommer att medföra ett motsvarande permanent bortfall av statsinkomster. Enligt vår bestämda övertygelse kommer en skattesänkning på längre sikt att medföra — på grund av de gynnsammare betingelserna för ökade arbetsinsatser m. m. — att statens inkomster därigenom stiger och till en del reducerar det genom skattesänkningen uppkomna inkomstbortfallet.

Den starka försämring av penningvärdet och de starkt höjda nominella inkomsterna har medfört en skatteskärpning, som icke avsågs, då nuvarande skattesystem beslutades år 1947. Även av denna anledning är sålunda en sänkning angelägen.

Om det nu föreslagna skattesystemet skall få den önskade effekten måste uttagningsprocenten i enlighet med de sakkunnigas uppfattning fastställas till 100. Förslaget innebär ändå endast, att skattetrycket i stort kommer i närheten av det 1947 avsedda, varför ytterligare lättnader bör genomföras, när förhållandena det medger.

Det är angeläget, att man i görligaste mån förhindrar, att en eventuell fortsatt inflation medför icke önskvärda förskjutningar av skatteavvägningen. Därför är det angeläget, att i möjlig mån metoder utarbetas, som kan användas vid inträffade väsentliga ändringar i penningvärdet för att

på ett så enkelt sätt som möjligt utan omgång eliminera den huvudsakliga icke önskade verkan därav på skatetryckets höjd. Vi anser därför, att en särskild utredning i detta avseende redan nu bör företagas.

Som vi redan anför, finner vi det framlagda förslaget i stort sett väl lämpat att läggas till grund för lagstiftningen. I en del avseenden synes oss dock förändringar böra vidtagas i syfte att uppnå en mera produktionsstimulerande och sparfrämjande effekt.

Sålunda bör förvärvsavdraget för gifta kvinnor avsevärt höjas i förhållande till utskottsmajoritetens förslag. Gifta förvärvsarbetande kvinnor med barn under 16 år bör erhålla rätt att avdraga 300 kronor jämte 20 % av inkomsten, totalt dock högst 1 600 kronor. Gifta förvärvsarbetande kvinnor utan barn bör få avdraga 300 kronor jämte 10 % av inkomsten, totalt dock högst 800 kronor.

Enligt vår uppfattning bör det till 300 kronor begränsade avdraget till hustrur, som deltagar i mannens jordbruk eller rörelse tillämpas icke endast vid den statliga beskattningen utan även vid den kommunala.

Med hänsyn till penningvärdets fall och önskvärdheten av en lättnad i beskattningen särskilt för de mindre förmögenheterna är det lämpligt att i enlighet med departementschefens förslag höja skattepliktsgränsen från 30 000 till 50 000 kronor. Skattepliktsgränsen för äkta makar bör dock enligt vår uppfattning sättas högre, då behovet av sparmedel uppenbart är större för två personer än för en. Vi har för närvarande stannat vid att föreslå som lämplig sådan gräns 60 000 kronor.

Eftersom förmögenhetsskatten redan minskat den enskildes inkomst synes det oss icke tillfredsställande, att låta denna del av inkomsten ännu en gång drabbas av skatt. Vi föreslår därför, att rätt medgives att vid inkomsttaxering göra avdrag för påford förmögenhetsskatt. Förmögenhetsskatteskalen jämkas därvid på av oss föreslaget sätt.

Vi föreslår vidare, en viss lättnad i barns förmögenhetsbeskattning genom att vid taxering av barnens förmögenhet tillsammans med föräldrarnas barnens åldersgräns sänkes från 21 år till 16 år.

Kvarlåtenskapsskatten är en skatteform som icke bör förekomma i svensk skattelagstiftning och vi föreslår därför att den avskaffas. I samband därmed bör en utredning av en moderat höjning av arvslottsbekattningen företagas.

Då den ekonomiska situationen vid ena makens död vanligtvis blir besvärande bör åtgärder vidtagas för att under en övergångstid lätta beskattningen i dylika fall. Vi föreslår därför, att änkor och änklingar erhåller rätt att till och med beskattningsåret efter det dödsfallet inträffat bibehålla det större Ortsavdrag, vilket gäller för äkta makar.

Beträffande dyrortsgrupperingen synes det uppenbart, att en minskning i spännvidden mellan Ortsgrupperna vid beskattningen nu kan företagas. Skillnaderna i levnadskostnaderna torde nämligen icke längre vara av samma storleksordning som tidigare och levnadskostnaderna på landsbyg-

den har stigit i förhållande till i tätorterna gällande. Det är därför motiverat att redan nu påbörja åtgärder, som ger större rättvisa. Vi anser därför, att ortsavdraget i ortsgrupp I bör ökas till detsamma som för ortsgrupp II.

I enlighet med denna vår uppfattning anse vi att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 213 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas ävensom i anledning av följande motioner, nämligen de likalydande motionerna I: 288 av herr Ohlon m. fl. och II: 385 av herr Ohlin m. fl., de likalydande motionerna I: 212 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 284 av herr Hjalmarson m. fl., de likalydande motionerna I: 213 av herr Nils Theodor Larsson och II: 135 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., de likalydande motionerna I: 474 av herrar Osvald och Nord samt II: 644 av fröken Liljedahl m. fl., de likalydande motionerna I: 482 av herr Alfred Nilsson m. fl. och II: 646 av herr Strandh m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 484 av herrar Sunne och Söderquist samt II: 649 av herr Sjölin och fru Sandström,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar, att 46 § 3 mom. och 48 § 2 mom. erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

46 §.

3 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete, må hon, om och i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och finnes sådan inkomst till någon del härröra av arbete, som i förvärvskällan utförts av den skattskyldiges hustru, må mannen, om och i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med ett belopp, motsvarande värdet av hustruns arbete, dock högst med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 300 kronor.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt Ortsavdrag med följande belopp, nämligen i Ortsgrupp I och II 1 760 kronor, i Ortsgrupp III 1 840 kronor, i Ortsgrupp IV 1 920 kronor och i Ortsgrupp V 2 000 kronor.

Skattskyldig, som under hela eller någon del av beskattningsåret varit änklings eller änka och som vid andra makens död levt tillsammans med denne, äger att vid taxering för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, och för det därpå följande beskattningsåret åtnjuta Ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret haft husföreståndarinna hos sig anställd, äger, därest han varit ogift (varmed jämställes änklings, änka eller frånskild) och haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, att åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med belopp som i andra stycket sägs.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs äger åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med följande belopp, nämligen i Ortsgrupp I och II 1 230 kronor, i Ortsgrupp III 1 290 kronor, i Ortsgrupp IV 1 340 kronor och i Ortsgrupp V 1 400 kronor.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt med de ändringar, att 4 § och 8 § 1 mom. erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor får, med iakttagande av föreskriften i 22 §, avdrags ske för

underskott, som uppkommit vid beräkning av skattskyldigs inkomst från annan förvärvskälla än fastighet och rörelse i utlandet, dock att avdrag för realisationsförlust får göras endast från realisationsvinst eller lotterivinst;

slutlig skatt, som här i riket påförts skattskyldig på grund av taxering under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller sådan här i riket påförd tillkommande skatt, vara skattskyldig under förstnämnda år erhållit debetsedel, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet eller avser statlig förmögenhetsskatt.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Har sådan — — — för dotterbolaget.

2 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete, må hon, om och i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 10 % av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 800 kronor.

Har gift kvinna som i första stycket sägs haft hemmavarande barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, och har hon under året haft inkomst som i samma stycke sägs, må hon, om och i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 20 % av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 1 600 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har den skattskyldiges hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen, om och i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 800 kronor eller, om den gifta kvinnan haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, 1 600 kronor.

8 §.

1 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under **hela** beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt ortsavdrag, vars storlek bestämmes med hänsyn till de ortsgrupper, som angivas i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 3 520 kronor, i ortsgrupp III 3 680 kronor, i ortsgrupp IV 3 840 kronor och i ortsgrupp V 4 000 kronor.

Skattskyldig, som under hela eller någon del av beskattningsåret varit änpling eller änka och som vid andra makens död levt tillsammans med denne, äger att vid taxering för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, och för det därpå följande beskattningsåret åtnjuta ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret haft husföreståndarinna hos sig anställd, äger, därest han varit ogift (varmed i denna paragraf jämställas änpling, änka eller frånskild) och haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, att åtnjuta statligt ortsavdrag med belopp som i andra stycket sägs.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom annan ogift skattskyldig än som avses i tredje eller fjärde stycket, äger, därest han haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, som stått under hans vårdnad och för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 2 640 kronor, i ortsgrupp III 2 760 kronor, i ortsgrupp IV 2 880 kronor och i ortsgrupp V 3 000 kronor. Har skattskyldig som nyss nämnts haft barn, för vilket allmänt barnbidrag utgått men vilket icke stått under hans vårdnad, äger han, därest han helt eller delvis underhållit barnet, likaledes åtnjuta orts-

avdrag efter vad i detta stycke sägs, dock endast om den skattskyldige icke levt tillsammans med den som har vårdnaden om barnet.

Annan skattskyldig än i andra, tredje, fjärde eller femte stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 1 760 kronor, i ortsgrupp III 1 840 kronor, i ortsgrupp IV 1 920 kronor och i ortsgrupp V 2 000 kronor.

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt med de ändringar, att 8 §, 10 § och 11 § 1 mom. erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

8 §.

Har skattskyldig hemmavarande barn, som icke fyllt 16 år, skall, därest barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst icke uppgår till minst 20 kronor, den skattskyldige taxeras jämväl för barnets förmögenhet. I den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet inbegripes i sådant fall jämväl barnets förmögenhet.

10 §.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 60 000 kronor. Annan fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra sådan skatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 50 000 kronor.

Ej heller — — — 5 000 kronor.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, som avses i 8 § 1 mom. andra stycket förordningen om statlig inkomstskatt, utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 60 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 150 000 kr.:	200 kr. för	100 000 kr. och	10 ‰ av återstoden;
150 000 " " 200 000 " :	700 " " 150 000 " " 14 ‰ " " ;		
200 000 " " 300 000 " :	1 400 " " 200 000 " " 18 ‰ " " ;		
300 000 kr.	: 3 200 " " 300 000 " " 22 ‰ " " .		

För annan fysisk person så ock för oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall den statliga förmögenhetsskatten utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000	men icke	150 000	kr.:	250	kr. för	100 000	kr. och	10	‰	av återstoden;				
150 000	»	»	200 000	»:	750	»	»	150 000	»	» 14	‰	»	»	;
200 000	»	»	300 000	»:	1 450	»	»	200 000	»	» 18	‰	»	»	;
300 000	kr.			:	3 250	»	»	300 000	»	» 22	‰	»	»	.

4) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

5) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896);

6) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall;

7) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt;

8) antaga följande

Förslag

till

förordning om upphävande av förordningen den 26 juli 1947 (nr 581) om kvarlåtenskapsskatt.

Härigenom förordnas, att förordningen den 26 juli 1947 om kvarlåtenskapsskatt skall upphöra att gälla med utgången av juni månad 1952.

9) hemställa hos Kungl. Maj:t om en utredning på vad sätt enklast en omräkning av skatteskalorna kan äga rum, när viss höjning av prisnivån inträffat för att genom en sådan omräkning förebygga en icke avsedd höjning av skattetrycket.

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 5 av herrar Gustaf Elofsson och Fridolf Jansson samt II: 6 av herr Andersson i Björkäng m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 212 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 284 av herr Hjalmarson m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 213 av herr Nils Theodor Larsson och II: 135 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 215 av herr Gustaf Karlsson m. fl. samt II: 286 av herrar Larsson i Luttra och Nilsson i Landskrona,

5) de likalydande motionerna I: 289 av herr Öhman m. fl. och II: 384 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

6) de likalydande motionerna I: 293 av herr Petréen och II: 380 av herr Kollberg,

7) de likalydande motionerna I: 470 av fru Lindström m. fl. och II: 615 av fru Eriksson i Stockholm m. fl.,

8) de likalydande motionerna I: 481 av herrar Cassel och Björnberg samt II: 645 av herrar Edström och Fagerholm,

9) de likalydande motionerna I: 482 av herr Alfred Nilsson m. fl. och II: 646 av herr Strandh m. fl.,

10) de likalydande motionerna I: 483 av herrar Öhman och Ola Persson samt II: 648 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

11) de likalydande motionerna I: 484 av herrar Sunne och Söderquist samt II: 649 av herr Sjölin och fru Sandström,

12) motionen I: 485 av herrar Anderberg och Lodenius,

13) motionen II: 136 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., såvitt motionen upptagits till behandling i detta betänkande,

14) motionen II: 616 av herrar Nilsson i Bästekille och Östlund ävensom

15) motionen II: 647 av fru Gärde Widemar,

måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.»

II) av herrar *Velander*, *Magnusson* och *Hagberg* i Malmö, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I den föreliggande propositionen har på grundval av ett av 1949 års skatteutredning avgivet betänkande framlagts förslag till ändrade grunder för den direkta statliga beskattningen. Förslaget, som är avsett att träda i kraft den 1 januari 1953, innebär åtskilliga förändringar i fråga om det statliga skattesystemets konstruktion.

Skatteutredningen har med förslaget åsyftat att få till stånd en sänkning av den statliga direkta beskattningen för fysiska personer. Skatteutredningen anför sålunda bl. a. följande (s. 112):

'Vår undersökning rörande de direkta skatternas verkningar har givit oss stöd för den uppfattningen, att en lättnad i den direkta beskattningen för närvarande är ett samhällsintresse av största betydelse. Främst med hänsyn till arbetsvilja och deklaramoral finna vi det angeläget, att det nuvarande trycket av den direkta beskattningen mildras. — — —

I första hand bör ifrågakomma en lindring av den statliga inkomstskatten genom en omarbetning av den nuvarande skatteskalen. Därjämte bör — bl. a. med hänsyn till sparandet — en viss sänkning av den statliga förmögenhetsskatten komma till stånd.'

Utredningen framhåller vidare önskvärdheten av en förenkling i beskattningen men uttalar, att det icke syntes vara möjligt att uppnå förenklingar av verklig betydelse, så länge trycket av den direkta beskattningen

låge vid nuvarande höga nivå. Det synes naturligt att ett högt skatetryck måste åtföljas av långt drivna krav på rättvisa och likformighet vid beskattningen, vilka krav uppenbarligen vore svåra att förena med kravet på enkelhet i skattesystemet. Även ur denna synpunkt fann utredningen det angeläget att den direkta beskattningens tryck nedbragtes till en lägre nivå.

Utredningen tar även upp frågan om den skatteskärpning som åstadkommits genom penningvärdeförsämringen under tiden efter 1947 års riksdagsbeslut och framhåller, att förskjutningen i penningvärdet vore så betydande, att även en ganska långtgående sänkning av skattesatserna icke innebure någon real skattesänkning annat än i den mån penningvärdet återställdes. Den senaste tidens förändringar i penningvärdet inskräpte emellertid ytterligare vikten av en sådan omarbetning av skatteskalorna att den skattehöjning, som i realiteten följde av penningvärdeförsämringen, i möjligaste mån undvekes.

Beträffande betydelsen av de skattesänkningar utredningen föreslår anför utredningen, att denna givetvis vore svår att bedöma men att det torde få antagas, att en skattesänkning även av ganska begränsad omfattning kunde ha en stimulerande effekt på arbetsvilja och företagsamhet, vilken i viss mån kunde kompensera det omedelbara skattebortfallet genom sänkningen.

Även departementschefen konstaterar i propositionen, att en sänkning av den statliga direkta beskattningen för fysiska personer framstår såsom angelägen. Emellertid bör --- (== utskottet s. 58 rad 5 nedifrån — s. 60 rad 4 uppifrån) — — — uttagningsprocentens höjd.

I de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 framhålls, att delade meningar ej längre syntes råda om nödvändigheten av en alla skattebetalare omfattande sänkning av den direkta skatten. Vid avvägningen mellan behovet av skattelindringar å ena sidan och överbalansering av budgeten å den andra förefölle de starkaste skälen tala för sänkningar i den direkta beskattningen. Därigenom skulle arbetsviljan, sparviljan och sparförmågan kunna effektivt ökas. De erfarenheter däremot, som hittills vunnits rörande överbalanseringsteknikens effekt som skydd för penningvärdet, kunde knappast sägas uppmuntra till fortsättning. Trots utomordentligt starkt stigande budgetöverskott hade penningvärdet sjunkit.

Den primära målsättningen för en skattesänkningssaktion borde enligt motionärerna vara ett återställande av det faktiska skatetrycket till det som avsetts, då gällande skattelagstiftning beslutits. Det borde emellertid markeras, att denna målsättning vore att betrakta blott som ett första steg på vägen mot verkliga sänkningar i beskattningen. Nästa uppgift måste vara att fortsätta på den inslagna vägen. Såsom ett första steg vid en etappvis genomförd skattesänkning borde utredningens förslag kunna godtagas.

I de likalydande motionerna I: 288 och II: 385 ävensom i motionen II: 136 anföras i viss mån liknande synpunkter.

Utskottet delar de sålunda framförda synpunkterna att en sänkning av den direkta statliga beskattningen framstår såsom synnerligen önskvärd. Under de senaste två decennierna har inträtt en fortgående, utomordentligt kraftig stegring av den direkta beskattningen. Detta belyses av nedanstående sammanställning, avseende de i riksstaten för vederbörande budgetår uppförda inkomstbeloppen för de direkta statsskatterna å inkomst och förmögenhet, nämligen för 1932/33 inkomst- och förmögenhetsskatt, extra inkomst- och förmögenhetsskatt samt utjämningskatt, för 1942/43 inkomst- och förmögenhetsskatt, värnskatt och särskild skatt på förmögenhet samt för 1952/53 skatt å inkomst och förmögenhet.

Budgetåret 1932/33	kronor	137 600 000,
» 1942/43	»	847 000 000,
» 1952/53	»	4 555 000 000.

En väsentlig del av den under senare år inträdda skatteskärpningen har sin grund i den fortgående försämringen av penningvärdet. Av förändringarna i levnadskostnadsindex, vilket för 1947 utgjorde i medeltal 156 men för första kvartalet i år fastställes till 207, framgår, att levnadskostnaderna under motsvarande tid stigit med mer än 30 %. Inkomster, som endast följt levnadskostnadsstegringen och alltså reallt varit oförändrade, ha därigenom kommit att beskattas inom högre liggande progressionsskikt, d. v. s. enligt hårdare skattesatser än ursprungligen avsetts.

Såsom framhållits i de likalydande motionerna I:212 och II:284 bör det vara angeläget att i första hand åstadkomma en skattesänkning, som motverkar denna skatteskärpning. Det av skatteutredningen framlagda förslaget torde i stort sett fylla denna begränsade målsättning. Förutsättningen häriför är emellertid att uttagningsprocenten fastställas till 100. Även skatteutredningen har utgått från att detta skall ske. Utredningen gör sålunda (s. 214—215) följande uttalande:

'Vid skalornas utformning ha vi utgått från att grundbeloppet skall uttagas med 100 %. Det är enligt vår mening en väsentlig förutsättning, att *övergången* till systemet sker vid grundbeloppsnivå.'

I förevarande proposition har frågan om uttagningsprocentens storlek lämnats öppen. Denna behandlas i stället i proposition nr 233, där den föreslagits till 110. Utskottet har alltså att i anslutning till sistnämnda proposition framföra sin uppfattning om uttagningsprocentens storlek. Då emellertid denna fråga enligt utskottets mening icke kan ses isolerad, vill utskottet redan nu framhålla, att enligt dess mening riksdagen på denna punkt bör följa skatteutredningen. Det är av väsentlig betydelse, icke minst ur psykologisk synpunkt, att skattesänkningen i varje fall icke blir mindre än att den 1947 beslutade nivån i stort sett återställs. Endast om detta sker torde man kunna räkna med att de skattskyldiga betrakta skattesänkingsbeslutet såsom ett allvarligt menat försök att åstadkomma en rimligare beskattning. Endast härigenom torde man därför också kunna räkna med

att skattesänkningen skall få den stimulerande effekt på arbetsvilja, företagsamhet och sparvilja ävensom medverka till den förbättring av deklarationsmoralen som det är angeläget att åstadkomma. Då utskottet här rent allmänt vill konstatera, att förslaget får anses lämpat såsom grund för en omläggning av den direkta beskattningen, är förutsättningen härför att uttagningsprocenten icke kommer att överstiga 100. Varje höjning därutöver skulle enligt utskottets mening äventyra de gynnsamma verkningar i olika avseenden man genom omläggningen eftersträvar.

Utskottet övergår härefter till ett bedömande av förslagets tekniska sidor.

Frågan om — — — (= utskottet s. 60 rad 19 uppfifrån — rad 1 nedifrån) — — — sammanhängande fråga.

Utskottet finner det ovedersägligt att en försämring av penningvärdet kan medföra icke önskvärda förskjutningar i skatteavvägningen mellan olika grupper av inkomsttagare. Att ge skattesystemet en sådan utformning att dylika verkningar automatiskt förhindrades framstår därför som en i och för sig önskvärd reform. Såvitt utskottet kunnat finna kan en sådan reform emellertid icke genomföras utan mycket avsevärda praktiska komplikationer. Liksom tidigare torde man för den skull vara hänvisad till att vid mera djupgående och varaktiga förändringar i penningvärdet vidtaga därav betingade omläggningar i skattesystemet. Icke endast en omarbetning av skatteskalorna bör därvid ifrågakomma; även ortsavdragen torde i sådana lägen vara i behov av en översyn, vilket gäller såväl de kommunala som de statliga avdragen. Utskottet finner sig sålunda icke kunna tillstyrka yrkandet om en särskild utredning i detta avseende men förutsätter att frågan följes med uppmärksamhet. I enlighet härmed hemställer utskottet om avslag på motionerna i denna del.

I det — — — (= utskottet s. 61 rad 14 uppfifrån — rad 2 nedifrån) — — — ortsgrupp II.

Utskottet finner det angeläget att frågan om en ortsgruppering i och för taxeringen blir prövad inom en snar framtid. Såsom 1949 års skatteutredning anfört torde av undersökningar under senare år ha framgått att skillnaderna i levnadskostnader mellan olika orter äro på väg att utjämnas. Skatteutredningen fann att en fortsatt utveckling i sådan riktning kunde i en framtid föranleda att någon avvägning av skatterna efter dyrort — såväl vad gäller den kommunala som den statliga inkomsttaxeringen — icke längre erfordrades och att därmed även frågan om ortsavdragens bibehållande vid beskattningen kunde tagas under omprövning. Utskottet, som finner dessa synpunkter beaktansvärda, anser att en omläggning i antydd riktning bör genomföras i etapper, så att antalet ortsgrupper efterhand minskas. Såsom ett första led i en sådan utveckling vill utskottet förorda, att ortsavdragen fastställas till samma belopp i ortsgrupp I som i ortsgrupp II.

I fråga — — — (= utskottet s. 62 rad 19 uppfifrån — s. 66 rad 15 nedifrån) — — — får hänvisa.

I de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 anføres, att det hade varit angeläget att ge en sådan utformning åt skatteskalen för äkta makar, att samma verkningar som enligt tudelningsprincipen hade erhållits vid något högre inkomster än nu blir fallet. Särskilt gällde detta med hänsyn till de för familjerna — icke minst i de s. k. mellanskikten — påfrestande följder av den fortgående penningvärdeförsämringen. Härigenom skulle enligt motionärernas mening större rättvisa ha skipats för mellangrupperna i samhället. Motionärerna ha emellertid avstått från att framlägga konkreta förslag i antydd riktning.

Även utskottet anser, att en sådan utformning av skalen för äkta makar skulle ha inneburit en riktigare avvägning mellan äkta makar och ensamstående än utredningens förslag. Då utskottet emellertid i likhet med motionärerna betraktar utredningens förslag som ett första steg på väg mot ett rimligare skattetryck, finner utskottet icke anledning att här närmare ingå på denna fråga. Den kompromiss som i detta avseende träffats inom skatteutredningen utgör enligt utskottets uppfattning ett framsteg och innebär att en riktig princip delvis godtagits.

På grund av vad nu anförts anser sig utskottet kunna godkänna den avvägning med hänsyn till ortsavdrag och skatteskalor, som i propositionen föreslagits för den statliga inkomstskatten. Utskottet har därmed även tagit ställning till de i motionerna I: 482 och II: 646 framförda önskemålen.

Enligt gällande bestämmelser äger gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, om hon under året haft inkomst av rörelse eller av eget arbete åtnjuta avdrag vid taxering till kommunalskatt med 300 kronor och vid taxering till statlig inkomstskatt med hälften av nämnda inkomst, dock högst med 1 000 kronor. Detta s. k. *förvärvsavdrag* utgår alltså icke för närvarande till hustru, som självständigt driver jordbruk.

I motionerna I: 212 och II: 284 hemställas, att gift kvinna, som haft inkomst av jordbruksfastighet, skall jämföras med sådan gift kvinna som haft inkomst av rörelse eller av eget arbete. Utskottet vill instämma i den uppfattningen att gift kvinna som driver jordbruk bör jämföras med de gifta kvinnor som ha inkomst av rörelse eller av eget arbete. Förvärvsavdrag bör emellertid enligt utskottets mening icke utgå, om jordbruket är utarrenderat och den gifta kvinnan sålunda icke deltar i jordbruksarbetet.

På grund härav tillstyrker utskottet endast den ändringen att förvärvsavdrag även skall tillkomma gift kvinna, vilken haft inkomst av jordbruk som hon själv bedrivit.

Förvärvsavdraget utgår för närvarande icke heller till hustru, som endast deltar i mannens verksamhet, t. ex. jordbruk eller rörelse, ehuru hon faktiskt sambeskattas med mannen.

I propositionen föreslås — — — (= utskottet s. 66 rad 1 nedifrån — s. 68 rad 11 nedifrån) — — — högre avdrag. Såsom anförts i de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 kunna nämligen sådana hustrur icke utöva

förfärvsarbete utom hemmet utan att de vidtaga särskilda åtgärder för barnens vård. Kostnaderna härför äro att betrakta såsom ofrånkomliga och enligt utskottets mening därför att jämställa med omkostnader för in-
täckens förfärvande.

Rörande beräkningen av avdraget finner utskottet det i de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 framlagda förslaget väl avvägt. Då det av taxeringstekniska skäl icke är möjligt att taga hänsyn till huruvida hustrun haft arbete under hela eller endast en del av året, bör enligt utskottets mening avdraget utformas så att det når sitt maximum vid en inkomst som motsvarar årsförtjänsten för de lägst avlönade hustrurna. Enligt motionärernas förslag når avdraget sitt maximum vid en inkomst på 4 000 kronor, medan detta enligt propositionens förslag blir fallet först vid en inkomst på 7 000 kronor. Detta förhållande har för utskottets del varit avgörande vid denna frågas bedömande.

Vissa skäl kunna onekligen anföras till stöd för den uppfattningen att åldersgränsen i detta sammanhang skulle sättas lägre än till 16 år. Såsom departementschefen emellertid framhållit är 16-årsgränsen i övriga sammanhang allmänt vedertagen inom skattelagstiftningen, och utskottet finner icke anledning att för detta speciella fall föreslå en annan åldersgräns.

Utskottet anser icke att det i propositionen föreslagna förfärvsavdraget skulle — såsom vissa motionärer gjort gällande — innebära en försämring i betingelserna för gift kvinnas yrkesverksamhet. Man kan enligt utskottets mening icke i detta sammanhang bortse från den höjning och ändrade avvägning av ortsavdragen, som sker enligt förslaget och som dock medför skattelättnader för de gifta yrkeskvinnorna. Ett genomförande av det i de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 framlagda förslaget skulle vidare i de flesta fall varom här är fråga innebära en ytterligare förbättring.

Utskottet vill — — — (= utskottet s. 69 rad 1 uppi från — rad 16 nedifrån) — — — eller icke.

I propositionen föreslås att avdrag av detta slag endast skall kunna medgivas vid den statliga beskattningen. I de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 ävensom de likalydande motionerna I: 213 och II: 135 har emellertid yrkats, att samma avdrag skall kunna medgivas vid den kommunala beskattningen. Även enligt utskottets mening kräver konsekvensen att förevarande avdragsrätt utsträcker att gälla vid den kommunala beskattningen.

På grund av vad nu anförts tillstyrker utskottet propositionen i vad den rör gift kvinnas förfärvsavdrag med de ändringar som ovan berörts.

I propositionen — — — (= utskottet s. 70 rad 1 uppi från — rad 17 nedifrån) — — — vid taxeringen.

Då emellertid skatteutredningens förslag skulle för gifta med barn leda till vissa höjningar i statsskatt, vilka — särskilt om uttagningsprocenten trots vad utskottet härom anført bestämdes högre än till 100 — icke kunde betraktas som oväsentliga, har departementschefen funnit det nödvändigt

att lösa beskattningsfrågan för denna kategori av skattskyldiga på annat sätt än utredningen förordat. Departementschefen föreslår — — — (= utskottet s. 70 rad 11 nedifrån — s. 71 rad 5 nedifrån) — — — till frånskilda.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att förevarande fråga kommit i ett annat läge genom förslaget att ogifta skattskyldiga med barn — och sålunda även änklingar och änkor med barn — skola tillgodoräknas ett och ett halvt ortsavdrag vid beskattningen. Beträffande beskattningen för det beskattningsår, under vilket make avlidit, anser emellertid utskottet det oaktat, att utredningens förslag bör genomföras. Såsom i annat sammanhang framhållits innebär propositionen att skattskyldiga, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola beskattas såsom av varandra oberoende skattskyldiga för detta år, oavsett vilken tid under beskattningsåret äktenskapet ingåtts. Det synes utskottet vara i konsekvens härmed att änkring eller änka under alla förhållanden får i ortsavdragshänseende betraktas såsom gift under hela det beskattningsår, varunder andra maken avlidit. Utskottet tillstyrker alltså så till vida förenämnda motioner. I övrigt vill utskottet erinra om möjligheten att i ömmande fall medgiva särskilda avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Utskottet övergår — — — (= utskottet s. 72 rad 3 uppifrån — rad 11 nedifrån) — — — för makar.

I likhet med förenämnda motionärer finner utskottet det önskvärt att gränsen för skatteplikten till förmögenhetsskatt fastställs till högre belopp för äkta makar än för ensamstående. Vissa skäl kunna anföras för att — såsom föreslås beträffande det skattefria beloppet vid inkomsttaxeringen — skattepliktsgränsen beträffande förmögenhetsskatten göres dubbelt så hög för äkta makar som för ensamstående. Då emellertid hittills tillämpats en gemensam skattepliktsgräns för alla fysiska personer och det, bl. a. med hänsyn till skattebortfallet, kan vara anledning att framgå med viss försiktighet och genomföra en sådan ändring endast etappvis, vill utskottet icke förorda denna lösning. Yrkande härom har heller icke framställts i motioner vid årets riksdag. En ändring av skattepliktsgränsen för äkta makar så att densamma ligger 50 % högre än gränsen för ensamstående synes utskottet tills vidare vara lämplig. En sådan tankegång har framkommit i flertalet förenämnda motioner. Sedan departementschefen föreslagit en höjning av gränsen från 40 000, som skatteutredningen förordat, till 50 000 kronor, vill utskottet tillstyrka bifall till det i motionen II: 616 framställda yrkandet om en skattepliktsgräns för äkta makar av 75 000 kronor.

Innan utskottet övergår till att diskutera utformningen av förmögenhetsskatteskalen och de föreslagna skattepliktsgränserna vill utskottet till behandling upptaga den i flera motioner berörda frågan om rätt att vid inkomsttaxeringen göra avdrag för påford förmögenhetsskatt. Yrkande härom har väckts i motionerna I: 212 och II: 284, I: 288 och II: 385 samt II: 616, varvid dock i samtliga fall motionärerna, till förhindrande av en alltför stor

minskning i skatteintäkterna, föreslagit att avdragsrätten skall kombineras med vissa skärpningar i den nu gällande förmögenhetsskatteskalan. Yrkande om avdragsrätt har även väckts i motionerna I: 481 och II: 645, vilka dock i detta avseende sträcka sig längre såtillvida att motionärerna föreslå att avdragsrätten skall genomföras i förening med den i propositionen förordade skalan för förmögenhetsskatten.

Utskottet finner att det i motionerna förebragts bärande skäl för en avdragsrätt. Det kan icke vara rimligt att belasta en inkomst, som åtgått för att gälda förmögenhetsskatten och sålunda ur skatteförmågesynpunkt är obefintlig, med ytterligare en skatt. Det kan överhuvudtaget icke leda till ett tillfredsställande resultat, om en och samma inkomst träffas av två av varandra oberoende skatter som båda äro progressiva. Denna dubbla progressivitet leder ovillkorligen till resultat, som varken äro skäligen eller principiellt motiverade.

Det framgår av den utredning, som förebragts i det av herrar Hagberg, Petrén och Sandberg avgivna särskilda yttrandet till 1949 års skatteutrednings betänkande liksom i motionerna I: 481 och II: 645, att den sammanlagda marginalskatten vid ett införande av avdragsrätt för förmögenhetsskatten i kombination med den av nyssnämnda reservanter föreslagna förmögenhetsskatteskalan i det maximala fallet skulle understiga 100 %, så länge avkastningen ligger högre än 2,47 %, men att den dock alltjämt skulle kunna bli av betydande storlek. Enligt det i propositionen framlagda förslaget skulle den maximala marginalskatten överstiga 100 % intill dess avkastningsprocenten kommit upp till 5,74. Denna jämförelse synes utskottet ge vid handen, att rimliga marginalskattesatser i fråga om förmögenhetsavkastning överhuvudtaget icke kunna ernås utan att en avdragsrätt införas — såvida icke skattesatserna i förmögenhetsskatteskalen sänkas i mycket avsevärd grad.

På grund av vad nu anförts tillstyrker utskottet de i motionerna framförda yrkandena om rätt att vid taxeringen till statlig inkomstskatt få göra avdrag för förmögenhetsskatten.

Vad angår förmögenhetsskatteskalan vill utskottet förordade det i motionen II: 616 framlagda förslaget, vilket skiljer sig från förslaget i motionerna I: 212 och II: 284 samt I: 288 och II: 385 endast i avseende å skattepliktsgränsen. Skalans utseende framgår av följande sammanställning.

Förmögenhet 1000-tal kr.	Förmögenhetsskatt inom vidstående skikt, promille
50(75)—100	5
100—150	10
150—200	14
200—300	18
över 300	22

En sådan skala innebär, att skattesatserna, i förhållande till nu gällande ordning, något höjas för förmögenheter från och med 150 000 kronor. Höjningen har av motionärerna motiverats med önskemålet att få en jämnare fördelning av den relativa skattelättnaden inom olika förmögenhetsskikt liksom av önskemålet att nedbringa minskningen av statens inkomster av förmögenhetsskatten. Enligt på 1949 års skatteunderlag utförda beräkningar skulle det i propositionen framlagda förslaget innebära en minskning av förmögenhetsskatten med 31 å 32 milj. kronor. Häremot skulle med det av utskottet förordade förslaget svara ett inkomstbortfall icke överstigande 45 milj. kronor. Den sålunda uppkommande ökningen av skattebortfallet i förhållande till propositionens förslag är enligt utskottets mening icke av den storlek att det bör förhindra förslagets genomförande. De fördelar ur principiell synpunkt och med avseende å den individuella skattebelastningen som en avdragsrätt skulle medföra synas utskottet mer än väl uppväga merkostnaden.

I fråga — — — (= utskottet s. 74 rad 18 uppifrån — s. 75 rad 17 uppifrån) — — — 1949 års skatteutredning.

I likhet med departementschefen finner utskottet att det resultat, vartill skatteutredningen i detta avseende kommit, icke innebär någon sådan förbättring i jämförelse med nu gällande bestämmelser att förslaget i denna punkt bör läggas till grund för lagstiftning. Tydiligen föreligga här stora svårigheter att nå en fullt tillfredsställande lösning. Enligt utskottets mening bör frågan därför bli föremål för ytterligare utredning, förslagsvis av 1950 års skattelagssakkunniga. I avvaktan därpå bör emellertid såsom föreslagits i motionerna I: 212 och II: 284 åldersgränsen sänkas från 21 till 16 år. Utskottet har redan i annat sammanhang framhållit att sistnämnda åldersgräns är den inom vår skattelagstiftning vedertagna. Några skäl för en speciell åldersgräns i förevarande sammanhang anser utskottet icke ha förebragts.

I samband — — — (= utskottet s. 75 rad 16 nedifrån — s. 76 rad 12 nedifrån) — — — skall avskaffas.

Kvarlätenskapsskatten genomfördes år 1947 mot en bestämd opposition yrån en mycket avsevärd minoritet. Mot denna skattereform restes redan då de starkaste betänkligheter icke minst från remissinstansernas sida. Enligt utskottets mening kvarstår dessa betänkligheter alltjämt. Utskottet vill sammanfatta invändningarna på följande sätt.

Kvarlätenskapsskatten har icke varit avsedd att utgå i följd av förmögenhetsförvärv utan skulle utgöra ett komplement till den årliga förmögenhetsbeskattningen. Den har emellertid därvid knutits till ett skuldbegrepp, som är rent godtyckligt och för vilket rättslig grund saknas. Trots att skatten utgör en uppskjuten förmögenhetsskatt, uttages den icke alltid av samma personer som ha att erlagga årlig förmögenhetsskatt och träffar heller icke alltid den egendom som den avlidne under livstiden har att erlagga förmögenhetsskatt för. Skatten utmätas, med visst undantag, utan hänsyn

till den tid arvlåtaren ägt förmögenheten, vilket innebär ett åsidosättande av principen om jämlikhet i beskattningen. Ehuru skatten konstruerats som en förmögenhetsägarens skatteskuld till det allmänna, får ägaren icke i sin förmögenhetsdeklaration göra avdrag för denna skuld. Bestämmelsen om en skattespärr vid 80 % av inkomsten blir i vissa fall illusorisk, då en del av förmögenhetsskatten uttages genom kvarlåtenskapsskatt. Kvarlåtenskapsskatten innebär en sådan skärpning av förmögenhetsbeskattningen att förmögenheternas avkastning i ett stort antal fall icke förslår att gälda ens de på förmögenheterna vilande skatterna, varför det här icke är fråga om beskattning i vanlig mening utan om konfiskation. Såsom framgår av en av 1947 års bevillningsutskott företagen utredning drabbar skatten mycket hårt landets jordbrukare. Det är också uppenbart att skatten måste leda till att de medelstora och större enskilda rörelseidkarna och familjeföretagen inom industri och handel på något längre sikt icke kunna tänkas fortsätta sin verksamhet.

Såvitt utskottet kunnat finna ha dessa erinringar mot kvarlåtenskapsskatten icke blivit vederlagda. Utskottet delar därför motionärernas uppfattning att kvarlåtenskapsskatten bör avskaffas. För statens del skulle det härigenom uppkommande inkomstbortfallet icke vara av synnerlig betydelse. Utskottet vill erinra om att intäkten av skatten för det senast tilländalupna budgetåret 1950/51 icke uppgick till mer än 24,4 milj. kronor. Det är också att märka att viss minskning av arvslottsskatten uppkommer genom kvarlåtenskapsskatten. Ett borttagande av sistnämnda skatteform innebär därför ett icke obetydligt mindre inkomstbortfall för staten än nyss angivna belopp. Det i propositionen framlagda förslaget om en höjning av det skattefria beloppet från nuvarande 30 000 till 50 000 kronor är ytterligare ägnat att minska det inkomstbortfall ett fullständigt slopande av kvarlåtenskapsskatten skulle innebära.

Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet föreliggande motioner om kvarlåtenskapsskattens avskaffande. Utskottet finner icke erforderligt att i samband härmed, på sätt förordats i motionerna I: 288 och II: 385, tillstyrka utredning om en höjning av arvslottsskatten, varför nämnda motioner avstyrkas i denna del.

I fråga om — — — (= utskottet s. 78 rad 3 uppifrån — s. 79 rad 16 uppifrån) — — — utskottets sida.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 213 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas ävensom i anledning av följande motioner, nämligen de likalydande motionerna I: 212 av herr Ewerlöf

m. fl. och II: 284 av herr Hjalmarson m. fl., de likalydande motionerna I: 213 av herr Nils Theodor Larsson och II: 135 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., de likalydande motionerna I: 288 av herr Ohlon m. fl. och II: 385 av herr Ohlin m. fl., de likalydande motionerna I: 482 av herr Alfred Nilsson m. fl. och II: 646 av herr Strandh m. fl. ävensom motionen II: 136 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., såvitt motionen behandlas i detta betänkande, och motionen II: 616 av herrar Nilsson i Båstekille och Östlund

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med de ändringar av 46 § 3 mom., 48 § 2 mom. och 65 § samt av anvisningarna till 20 § punkt 2 och 46 § punkt 3 som framgå av följande lydelse.

46 §.

3 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruk som hon själv bedrivit eller av rörelse eller eget arbete, må hon, i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har den skattskyldiges hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen, i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, i hemortskommunen åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 300 kronor.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 1 760 kronor, i ortsgrupp III 1 840 kronor, i ortsgrupp IV 1 920 kronor och i ortsgrupp V 2 000 kronor.

Skattskyldig, som under någon del av beskattningsåret varit änkling eller änka och som vid andra makens död levt tillsammans med denne, äger att vid taxering för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträtt, åtnjuta ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret haft husföreståndarinna hos sig anställd, äger, därest han varit ogift (varmed jämställs änkling, änka eller frånskild) och haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, att åtnjuta kommunalt ortsavdrag med belopp som i andra stycket sägs.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 1 230 kronor, i ortsgrupp III 1 290 kronor, i ortsgrupp IV 1 340 kronor och i ortsgrupp V 1 400 kronor.

65 §.

Frågan, huruvida — — — före taxeringsåret.

I fråga om skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola de för gift skattskyldig gällande bestämmelserna äga tillämpning först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret.

Angående rätt i vissa fall för änklings eller änka att åtnjuta ortsavdrag såsom gift skattskyldig stadgas i 48 § 2 mom. tredje stycket.

Har eljest under beskattningsåret ändring inträtt i förhållande, som har betydelse för tillämpning av bestämmelserna angående taxering av gift skattskyldig, skall det förhållande, som rått under större delen av beskattningsåret, vara bestämmande för taxeringen.

Anvisningar till 20 §.

2. Från föreskriften om att skattskyldig ej må avdraga värdet av arbete, som i hans förvärvsverksamhet utförts av andra maken, föreligger såsom framgår av 46 § 3 mom. i vissa fall undantag i fråga om arbete, som utförts av gift kvinna.

Hemmavarande barn — — — 51 §.

Frågan om — — — 65 §).

till 46 §.

3. Om en person varit gift eller om gift person levt tillsammans med sin make, bedömes med ledning av föreskrifterna i 65 §.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt med de ändringar av 4 § och 8 § 1 mom. som framgå av följande lydelse.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor får, med iakttagande av föreskriften i 22 §, avdrags ske för

underskott, som uppkommit vid beräkning av skattskyldigs inkomst från annan förvärvskälla än fastighet och rörelse i utlandet, dock att avdrag för realisationsförlust får göras endast från realisationsvinst eller lotterivinst;

slutlig skatt, som här i riket påförts skattskyldig på grund av taxering

under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller sådan här i riket påförd tillkommande skatt, vara skattskyldig under förstnämnda år erhållit debetsedel, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet eller avser statlig förmögenhetsskatt.

Skattskyldig, som — — — för dotterbolaget.

2 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruk som hon själv bedrivit eller av rörelse eller eget arbete, må hon, i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Har gift kvinna, som i första stycket sägs haft hemmavarande barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, och har inkomst som i samma stycke sägs sammanlagt uppgått till minst 1 200 kronor, må hon i stället åtnjuta avdrag med en fjärdedel av inkomsten, dock högst med 1 000 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har den skattskyldiges hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen, om och i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 300 kronor eller, om den gifta kvinnan haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, 1 000 kronor.

8 §.

1 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt ortsavdrag, vars storlek bestämmes med hänsyn till de ortsgrupper, som angivas i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 3 520 kronor, i ortsgrupp III 3 680 kronor, i ortsgrupp IV 3 840 kronor och i ortsgrupp V 4 000 kronor.

Skattskyldig, som under någon del av beskattningsåret varit änklings eller änka och som vid andra makens död levt tillsammans med denne, äger att vid taxering för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, åtnjuta ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret haft husföreståndarinna hos sig anställd, äger, därest han varit ogift (varmed i denna paragraf jämställas änklings, änka eller frånskild) och haft hemmavarande barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, att åtnjuta statligt ortsavdrag med belopp som i andra stycket sägs.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom annan ogift skattskyldig än som avses i andra,

tredje eller fjärde stycket, äger, därest han haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn som stått under hans vårdnad och för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgрупп I och II 2 640 kronor, i ortsgрупп III 2 760 kronor, i ortsgрупп IV 2 880 kronor och i ortsgрупп V 3 000 kronor. Har skattskyldig — — — om barnet.

Annan skattskyldig än i andra, tredje, fjärde eller femte stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgрупп I och II 1 760 kronor, i ortsgрупп III 1 840 kronor, i ortsgрупп IV 1 920 kronor och i ortsgрупп V 2 000 kronor.

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt med de ändringar av 8 och 10 §§ samt 11 § 1 mom. som framgå av följande lydelse.

8 §.

Har skattskyldig hemmavarande barn under 16 år, skall, därest barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst icke uppgår till minst 20 kronor, den skattskyldige taxeras jämväl för barnets förmögenhet. I den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet inbegripes i sådant fall jämväl barnets förmögenhet.

10 §.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 75 000 kronor. Annan fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra sådan skatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 50 000 kronor.

Ej heller — — — 5 000 kronor.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, som avses i 8 § 1 mom. andra eller tredje stycket förordningen om statlig inkomstskatt, utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 75 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 150 000 kr.:	125 kr. för 100 000 kr. och 10 ⁰ / ₁₀₀ av återstoden;
150 000 " " 200 000 " :	625 " " 150 000 " " 14 ⁰ / ₁₀₀ " " ;
200 000 " " 300 000 " :	1 325 " " 200 000 " " 18 ⁰ / ₁₀₀ " " ;
300 000 kr.	: 3 125 " " 300 000 " " 22 ⁰ / ₁₀₀ " " .

För annan fysisk person så ock för oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall den statliga förmögenhetsskatten utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000	men icke	150 000	kr.:	250	kr.	för	100 000	kr.	och	10	0/100	av	återstoden;
150 000	»	»	200 000	»:	750	»	»	150 000	»	»	14	0/100	»
200 000	»	»	300 000	»:	1 450	»	»	200 000	»	»	18	0/100	»
300 000	kr.			:	3 250	»	»	300 000	»	»	22	0/100	»

4) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

5) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896);

6) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall;

7) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt; samt

8) antaga följande

Förslag

till

förordning om upphävande av förordningen den 26 juli 1947 (nr 581) om kvarlåtenskapsskatt.

Häri genom förordnas, att förordningen den 26 juli 1947 om kvarlåtenskapsskatt skall upphöra att gälla med utgången av juni månad 1952.

B) att följande — — — (= utskottet s. 80 rad 4 uppifrån — rad 4 nedifrån) — — — utan åtgärd.»

III) av herrar *Gustaf Elofsson*, *Werner* och *Jonsson* i Skedsbygd, vilka biträtt utskottets yttrande utom i fråga om dyrortsgrupperingen, förmögenhetsskatteskalen och kvarlåtenskapsskatten samt rörande dessa spörsmål anfört följande:

»Beträffande den gällande *dyrortsgrupperingen* vid beskattningen har departementschefen i propositionen uttalat, att han icke anser det möjligt att nu taga upp frågan om någon ändring i princip av denna gruppering och att denna fråga torde bli beroende av ytterligare undersökningar av variationerna i dyrhetsgrad mellan olika orter. Resultatet av undersökningarna

bör enligt departementschefens mening icke föregripas genom en minskning redan nu av antalet ortsgrupper vid taxeringen eller av spännvidden mellan grupperna. Departementschefen anmärker emellertid att man kan utgå från att hela frågan kommer att prövas vid nästa års riksdag.

Vi finna emellertid, att erfarenheterna från senare år otvivelaktigt visat, att om någon skillnad i levnadskostnader verkligen förelegat mellan olika orter, så har denna skillnad alltmera utjämnats. Det torde med skäl kunna ifrågasättas, om icke förhållandena numera utvecklats dithän, att om tillbörlig hänsyn tages till alla omkostnader samt till de förmåner befolkningen på olika orter erhåller för sina skattemedel, en total omkastning av dyrortsgrupperingen i vissa fall skulle vara befogad. För befolkningen i landets glesbygder bliva varorna dyrare genom höga transport- och resekostnader. Likaså bliva kostnaderna för hälso- och sjukvård höga genom de långa avstånden. Vidare blir skolgången i de högre skolorna betydligt dyrare för landsbygdens barn, trots att en viss utjämning av kostnaderna skett genom införande av stipendier. Flykten från landsbygden visar också, att människorna finna det förmånligare att bo i de orter som vid ortsgrupperingen ansetts vara dyrare än andra. Det enda bärande motiv, som enligt vår mening kan anföras för att bibehålla vissa orter i dyrare ortsgrupp än andra, är den fördyring, som uppstår till följd av långa avstånd till affärer, skolor, sjukhus o. d. Detta motiv är icke giltigt i fråga om de större städerna, där ifrågavarande avstånd äro ringa och där tillgång finnes till många olika slag av bekvämligheter, som den i glesbygderna bosatta befolkningen måste undvara.

Även om det kunde anses riktigt — vilket vi icke anse — att de i de s. k. dyrorterna anställda kompenseras genom högre löner, så kan det i varje fall icke vara rimligt, att de samtidigt erhålla högre skatteavdrag. Någon bärande grundval för en dylik dubbel compensation kan icke finnas.

Enligt vår mening tala alla skäl för ett omedelbart avskaffande av ortsgrupperingen vid beskattningen. Med hänsyn till de praktiska svårigheter, som skulle inställa sig, om dyrortsgrupperingen i ett slag avskaffades, anse vi oss emellertid böra föreslå, att endast den lägsta ortsgruppen omedelbart avskaffas. De därefter kvanstående ortsgrupperna böra sedermera med korta tidsintervaller undan för undan minskas genom att lägsta ortsgruppen avskaffas och uppgår i den näst lägsta. Såsom ett ytterligare skäl för att redan nu avskaffa den lägsta ortsgruppen torde framhållas att det i praktiken visat sig mycket svårt att dra en gräns mellan den lägsta och den näst lägsta ortsgruppen. Sålunda har man vid insamling av material för undersökning härom fått göra stora justeringar i de resultat, som erhållits, och därvid måst sammanföra närbelägna orter till samma ortsgrupp.

I propositionen förordas, att *förvärvsavdrag* vid den statliga beskattningen skall införas även för gifta kvinnor, vilka deltaga i mannens jordbruk eller rörelse. Avdraget föreslås utgå med 300 kronor. Om hustruens arbetsinsats i något fall varit så ringa att den icke kan anses motsvara ett värde av

300 kronor, skall avdrag icke medgivas. Det ifrågavarande förvärvsavdraget för gifta kvinnor, som deltagit i mannens jordbruk eller rörelse, föreslås emellertid endast bliva tillämpat i fråga om den statliga beskattningen. Enligt vår mening föreligga starka skäl för att motsvarande avdrag även skall medgivas vid den kommunala beskattningen. Principiellt bör likställdhet skapas mellan dessa gifta kvinnor och andra gifta yrkesverksamma kvinnor, vilka tillerkännas förvärvsavdrag även vid den kommunala beskattningen. Vi förutsätta därför, att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga uppmärksamhet, så att förvärvsavdrag kan införas även vid den kommunala beskattningen för gifta kvinnor, som äro verksamma i mannens jordbruk eller rörelse.

I fråga om *förmögenhetsskatten* föreslås i propositionen en höjning av skattepliktsgränsen till 50 000 kronor och därjämte en viss jämkning i den av 1949 års skatteutredning föreslagna skalan. I fråga om kvarlåtenskapsskatten föreslås i propositionen ingen förändring i nu gällande grunder. Däremot har frågan om kvarlåtenskapsskatten berörts i flera motioner. I de likalydande motionerna I: 212 och II: 284 samt i de ävenledes likalydande motionerna I: 213 och II: 135 har yrkats, att kvarlåtenskapsskatten skall avskaffas, i de likalydande motionerna I: 5 och II: 6 har hemställts om utredning angående kvarlåtenskapsskattens avskaffande, varvid man som kompensation för avskaffandet kunde tänka sig en skärpning av arvs-skatten, framför allt på de större förmögenheterna. I de likalydande motionerna I: 288 och II: 385 slutligen har yrkats avskaffande av kvarlåtenskapsskatten men samtidigt utredning, syftande till att undersöka möjligheterna att åstadkomma en moderat höjning av arvslottsbekattningen.

Beskattningen av förmögenheterna är i vårt land hård. Förmögenhetsskatt uttages årligen och vid dödsfall drabbas den efterlämnade förmögenheten av två olika skatter, dels kvarlåtenskapsskatt på det oskiftade dödsboet och dels arvsskatt på varje arvslott. Härtill kommer att för avkastningen av förmögenheten skall erläggas inkomstskatt till såväl stat som kommun. Verkningsarna av dessa olika skatteformer bliva, att kapitalbildningen försvåras, vilket allmänt sett är till nackdel för näringslivet. Särskilt hårt drabbas sådana näringar, vilka äro särskilt kapitalkrävande, t. ex. jordbruket. Genom den dubbla effekten av kvarlåtenskapsskatten och arvsskatten inträder faktiskt i viss utsträckning en konfiskation av förmögenheten.

Vid taxering till statlig inkomstskatt medgives icke avdrag för påford förmögenhetsskatt medan däremot avdrag medgives för påforda kommunalskatter. Avdragsrätt vore enligt vår mening även för förmögenhetsskatten principiellt berättigad. Som motiv för avdragsrätt i fråga om kommunalskatterna har anförts, att kommunalskatterna ha olika höjd och att två personer med i övrigt lika inkomstförhållanden icke äga samma skatteförmåga, om deras kommunalutskylder äro olika. Samma resonemang kan tillämpas även på förmögenhetsskatten. Det kan icke anses principiellt

riktigt, att en inkomst, som använts för att betala förmögenhetsskatt, också skall belastas med ytterligare en skatt. En och samma inkomst bör icke drabbas av två olika skatter, som är helt fristående från varandra. Efter- som båda skatterna äro progressiva blir den samlade skattesumman oskäligt hög. Emellertid skulle avdragsrätten för förmögenhetsskatt vid taxering till statlig inkomstskatt medföra praktiska svårigheter och olägenheter — i vissa fall skulle förmögenhetsägarna, om de endast ha inkomst av förmögenhet knappast behöva erlagga någon inkomstskatt alls — varför vi icke anse oss kunna förorda medgivande av avdragsrätt i ifrågavarande fall. I stället vilja vi förorda, att skalan för förmögenhetsskatten mjukas upp, så att belastningen på förmögenheterna blir mindre än genom tillämpning av den skala, som föreslås i propositionen. I denna föreslås en höjning av gränsen för skattefri förmögenhet till 50 000 kronor. Vi anse oss kunna godkänna den föreslagna gränsen, då därigenom rimlig kompensation för penningvärdets fall erhålles. Den i propositionen föreslagna progressiva skalan kunna vi däremot icke godtaga bland annat av det skälet att den är så konstruerad, att skattelindring som kompensation för penningvärdeförsämringen inträder dels för förmögenheter närmast över den skattefria gränsen och dels för stora förmögenheter, medan förmögenheterna i mellanlägena icke erhålla en mot dessa båda grupper korresponderande lindring. För sådana förmögenheter är den föreslagna skalan oförmånlig. Med anslutning till det i propositionen föreslagna skattefria förmögenhetsbeloppet förorda vi i stället en skala i huvudsaklig överensstämmelse med den, vilken föreslagits i ett särskilt yttrande till 1949 års skatteutrednings betänkande av ledamoten av utredningen herr Jonsson i Skedsbygd.

Kvarlätenskapsskatten utgör en hämsko på sparandet och företagsamheten. Med hänsyn till att jordbruket är en särskilt kapitalkrävande näring blir kvarlätenskapsskattens verkningar för den jordbrukande delen av befolkningen hårdare än för befolkningen i övrigt. Större delen av jordbrukets kapital är bundet i förvärvskällan jordbruksfastighet och kan endast till ringa del lösgöras ur detsamma. En alltför stor skattebelastning i samband med dödsfall kan därför i många fall leda till att jordbruksfastigheten icke kan bevaras i släktens ägo, vilket ur sociala synpunkter måste anses betänkligt. Ett anstånd med betalningen av skatten eller möjligheten att till viss del erlagga denna genom skuldbrev eller andra värdehandlingar löser icke problemet, skatten måste ju i varje fall betalas förr eller senare på det ena eller andra sättet. En ökad skuldsättning från arvingarnas sida för att kunna erlagga kvarlätenskapsskatten underlättar ingalunda deras strävan att behålla gården i släktens ägo.

Man kan icke bortse från det förhållandet, att barnen till en jordbrukare faktiskt investera kapital i jordbruket genom att för underbetalning arbeta på gården med tanke på att en gång i framtiden själva få övertaga densamma. Det kan alltså med fullt fog påstås, att en jordbruksfastighet äges icke blott av den avlidne utan jämväl av hans barn. Det måste därför anses

oegentligt, att kvarlåtenskapsskatt skall uttagas ur en tillgång, som egentligen icke äges av den avlidne ensam.

Kvarlåtenskapsskatten står icke i överensstämmelse med hävdvunnen rättsuppfattning, och den är i praktiskt hänseende otymplig. Ur statsfinansiell synpunkt är denna skatt föga betydelsefull, varför dess avskaffande praktiskt taget icke skulle få någon inverkan på det statsfinansiella läget. Av dessa jämte i de ovannämnda motionerna anförda ytterligare skäl anse vi, att kvarlåtenskapsskatten bör avskaffas. Även om riksdagen tidigare avslagit av oss framställda yrkanden om kvarlåtenskapsskattens avskaffande bör dock enighet nu kunna vinnas om att dess avskaffande göres till föremål för utredning.

Med hänvisning till vad vi ovan anfört, anse vi att utskottets hemställa bort ha följande lydelse:

Utskottets hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 213 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 5 av herrar Gustaf Elofsson och Fridolf Jansson samt II: 6 av herr Andersson i Björkäng m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 213 av herr Nils Theodor Larsson och II: 135 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl.,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändringen, att 48 § 2 mom. erhåller följande lydelse:

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk — — — nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 1 760 kronor, i ortsgrupp III 1 840 kronor, i ortsgrupp IV 1 920 kronor och i ortsgrupp V 2 000 kronor.

Skattskyldig, som — — — stycke sägs.

Annan skattskyldig än i andra och tredje styckena sagts äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 1 230 kronor, i ortsgrupp III 1 290 kronor, i ortsgrupp IV 1 340 kronor och i ortsgrupp V 1 400 kronor.

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt med den ändringen, att 8 § erhåller följande lydelse:

8 §.

1 mom. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt ortsavdrag, vars storlek bestämmes med hänsyn till de ortsgrupper, som angivas i 48 § 1 mom. kommunalskattelagen.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 3 520 kronor, i ortsgrupp III 3 680 kronor, i ortsgrupp IV 3 840 kronor och i ortsgrupp V 4 000 kronor.

Skattskyldig, som — — — stycke sägs.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom annan ogift skattskyldig än som avses i nästföregående stycke, äger, därest han haft hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, som stått under hans vårdnad och för vilket rätt till allmänt barnbidrag förelegat, åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 2 640 kronor, i ortsgrupp III 2 760 kronor, i ortsgrupp IV 2 880 kronor och i ortsgrupp V 3 000 kronor. Har skattskyldig som nyss nämnts haft barn, för vilket allmänt barnbidrag utgått men vilket icke stått under hans vårdnad, äger han, därest han helt eller delvis underhållet barnet, likaledes åtnjuta ortsavdrag efter vad i detta stycke sägs, dock endast om den skattskyldige icke levt tillsammans med den som har vårdnaden om barnet.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sägs (*ensamstående*) äger åtnjuta statligt ortsavdrag med följande belopp, nämligen i ortsgrupp I och II 1 760 kronor, i ortsgrupp III 1 840 kronor, i ortsgrupp IV 1 920 kronor och i ortsgrupp V 2 000 kronor.

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt med den ändringen, att 11 § 1 mom. erhåller följande lydelse:

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger	‰
100 000— 150 000	6
150 000— 200 000	8
200 000— 300 000	10
300 000— 500 000	12
500 000—1 000 000	14
1 000 000—	16

4) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);

5) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896);

6) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall;

7) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt;

8) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 581) om kvarlåtenskapsskatt;

9) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning syftande till kvarlåtenskapsskattens avskaffande;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 212 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 284 av herr Hjalmarson m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 215 av herr Gustaf Karlsson m. fl. samt II: 286 av herrar Larsson i Luttra och Nilsson i Landskrona,

3) de likalydande motionerna I: 288 av herr Ohlon m. fl. och II: 385 av herr Ohlin m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 289 av herr Öhman m. fl. och II: 384 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

5) de likalydande motionerna I: 293 av herr Petrén och II: 380 av herr Kollberg,

6) de likalydande motionerna I: 470 av fru Lindström m. fl. och II: 615 av fru Eriksson i Stockholm m. fl.,

7) de likalydande motionerna I: 474 av herrar Osvald och Nord samt II: 644 av fröken Liljedahl m. fl.,

8) de likalydande motionerna I: 481 av herrar Cassel och Björnberg samt II: 645 av herrar Edström och Fagerholm.

9) de likalydande motionerna I: 482 av herr Alfred Nilsson m. fl. och II: 646 av herr Strandh m. fl.,

10) de likalydande motionerna I: 483 av herrar Öhman och Ola Persson samt II: 648 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

11) de likalydande motionerna I: 484 av herrar Sunne och Söderquist samt II: 649 av herr Sjölin och fru Sandström,

12) motionen I: 485 av herrar Anderberg och Lodenius,

13) motionen II: 136 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., såvitt motionen upptagits till behandling i detta betänkande,

14) motionen II: 616 av herrar Nilsson i Bästekille och Östlund, ävensom

15) motionen II: 647 av fru Gärde Widemar, måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.»

IV) av herr *Henriksson*, som ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»I den — — — (= utskottet s. 58 rad 16 nedifrån — s. 68 rad 17 uppifrån) — — — lättförståelig form.

Vad därefter gäller förvärvsavdragets storlek och beräkning finner utskottet det maximala beloppet 1 000 kronor liksom beräkningssättet med 300 kronor som grundavdrag och därutöver 10 % från botten av inkomsten vara väl avvägt. Utskottet kan emellertid icke ansluta sig till departementschefens förslag att det procentuella avdraget endast skall gälla för kategorien gifta yrkeskvinnor med barn under 16 år. Med förvärvsarbete utom hemmet följer oundvikligen väsentliga extrakostnader, alldeles oavsett om den yrkesverksamma kvinnan har barn eller inte. Att kostnaderna ofta bli högre i de fall det finnes minderåriga barn vill utskottet inte bestrida. Ett hänsynstagande härtill skulle emellertid föra med sig, att avdraget också borde göras beroende av barnens antal. Med samma rätt som det kan sägas att kostnaderna ökas om det finnes barn, kan det nämligen sägas att de ökar med barnens antal. Utskottet anser det inte lämpligt att återinföra hänsyn till kostnader för barn vid beskattningen. Då dessutom ett bifall till propositionen på denna punkt skulle medföra att förvärvsarbetande hustrur i den mån de icke har barn under 16 år relativt sett komme att erhålla en ökad skattebelastning, finner utskottet sig böra föreslå, att det 10-procentiga förvärvsavdraget skall tillämpas utan den av departementschefen föreslagna begränsningen. Utskottet föreslår sålunda bifall till yrkandet i motionerna I: 470 och II: 615.

Utskottet vill — — — (= utskottet s. 69 rad 1 uppifrån — rad 5 nedifrån) — — — statlig beskattning.

På grund av vad nu anförts tillstyrker utskottet propositionen i vad den rör gift kvinnas förvärvsavdrag med den ändring som följer av bifall till det i motionerna I: 470 och II: 615 ställda yrkandet. Utskottet hemställer om avslag på i övriga motioner framställda yrkanden.

I propositionen — — — (= utskottet s. 70 rad 1 uppifrån — s. 79 rad 16 uppifrån) — — — utskottets sida.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 213 med den ändring däri, som förordas i de likalydande motionerna I: 470 av fru Lindström m. fl. och II: 615 av fru Eriksson i Stockholm m. fl., samt alltså

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt med den ändringen, att 4 § 2 mom. erhåller följande lydelse.

4 §.

2 mom. Har gift kvinna, som levt tillsammans med sin man och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av rörelse eller av eget arbete, må hon, om och i den mån sådan hennes inkomst därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 10 % av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 1 000 kronor.

Har gift man, som levt tillsammans med sin hustru och som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt, under året haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har den skattskyldiges hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen, om och i den mån inkomsten i förvärvskällan därtill förslår, åtnjuta avdrag med 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment må icke för makarna tillsammans överstiga 1 000 kronor.

3) antaga det — — — (= utskottet s. 79 rad 14 nedifrån — s. 80 rad 20 uppifrån) — — — herr Kollberg,

8) de likalydande motionerna I: 474 av herrar Osvald och Nord samt II: 644 av fröken Liljedahl m. fl.,

9) de likalydande motionerna I: 481 av herrar Cassel och Björnberg samt II: 645 av herrar Edström och Fagerholm,

10) de likalydande motionerna I: 482 av herr Alfred Nilsson m. fl. och II: 646 av herr Strandh m. fl.,

11) de likalydande motionerna I: 483 av herrar Öhman och Ola Persson samt II: 648 av herr Hagberg i Luleå m. fl.,

12) de likalydande motionerna I: 484 av herrar Sunne och Söderquist samt II: 649 av herr Sjölin och fru Sandström,

13) motionen I: 485 av herrar Anderberg och Lodenius,

14) motionen II: 136 av herr Jonsson i Skedsbygd m. fl., såvitt motionen upptages till behandling i detta betänkande,

15) motionen II: 616 av herrar Nilsson i Bästekille och Östlund ävensom

16) motionen II: 647 av fru Gärde Widemar,

måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.»